

รายงานวิจัย

คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
และคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต
ปีการศึกษา 2567

Characteristics of Graduates According to Thai Qualifications Framework
for Higher Education (TQF: HEd) and Special Characteristics, Bachelor of
Social Work Program, Academic Year 2024

ดร.ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปีการศึกษา 2567
จากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
มิถุนายน 2568

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยประจำปีการศึกษา 2567
จากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์

คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และ
คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ปีการศึกษา 2567

1. คุณลักษณะของบัณฑิต	2. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต
3. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต	4. คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต
	5. สังคมสงเคราะห์

พิมพ์ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2568

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

เลขที่ 18/18 ถนนเทพรัตน กม.18 ต.บางโหลง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

โทร 02-713-8114, 02-312-6300

- คำนำ -

รายงานวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอผลการศึกษาวิจัยติดตามภาวะการทำงานภายหลังสำเร็จการศึกษาของบัณฑิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2566 รวมทั้งผลการศึกษาคูณภาพของบัณฑิตที่ได้รับการประเมินจากผู้ใชบัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ การวิจัยครั้งนี้ได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือ จากบุคคลและหน่วยงานต่างๆจนสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติที่ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการวิจัย รวมทั้งบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

ดร.ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์

วันที่ 28 มิถุนายน 2568

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ปีการศึกษา 2567 มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำ และการศึกษาต่อของบัณฑิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2566 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บัณฑิตระดับปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตในปีการศึกษา 2566 จำนวน 27 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 85.19 และผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต จำนวน 21 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 76.19 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ภาวะการมีงานทำและการศึกษาต่อของบัณฑิต

บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 78.26) อายุ 23 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 65.22) มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล (ร้อยละ 60.87) จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สายวิทย์-คณิต (ร้อยละ 34.78) สมัครเข้าเรียนเป็นครั้งแรก (ร้อยละ 95.65) เหตุผลที่สมัครเข้าเรียนคือ มีความสนใจอยากประกอบอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 73.91) สำเร็จการศึกษาภายใน 4 ปี (ร้อยละ 100.00) บัณฑิตรุ่นนี้ได้เกรดเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.97

ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต พบว่า ส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 91.30) บัณฑิตทั้งหมดไม่ได้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 100.00) ด้านความต้องการศึกษาต่อพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ (ร้อยละ 60.87) ส่วนบัณฑิตกลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อทางด้านจิตวิทยา (ร้อยละ 22.00) และด้านรัฐศาสตร์ (ร้อยละ 22.00)

ระยะเวลาการได้งานทำครั้งแรกหลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน (ร้อยละ 52.17) ส่วนใหญ่ไม่เคยเปลี่ยนงานหลังจากได้งานทำ (ร้อยละ 82.61) ทำงานในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 57.14) เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ร้อยละ 75.00) รองลงมาคือสำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 16.66) ทำงานอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล (ร้อยละ

80.95) ทำงานในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 16.66) รองลงมาคือ ผู้ช่วยนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่สนับสนุนปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการฯ กรมกิจการผู้สูงอายุ ในสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 11.11) ได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 16,014.29 บาท ส่วนใหญ่ทำงานเกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์/สวัสดิการสังคม (ร้อยละ 61.90) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในงานที่ทำ พบว่า ส่วนใหญ่รู้สึกเฉยๆ (ร้อยละ 47.62) รองลงมาคือ พึงพอใจมาก (ร้อยละ 42.86) และไม่พอใจ (ร้อยละ 9.52) ตามลำดับ โดยเหตุผลหลักของความไม่พอใจคือ “ขาดความมั่นคง” (ร้อยละ 100.00) บัณฑิตส่วนใหญ่ได้นำความรู้ที่เรียนมาใช้ในการทำงานได้ในระดับมาก (ร้อยละ 42.86)

การสอบและขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ยังไม่เคยสมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาต (ร้อยละ 78.26) และไม่มีผู้ใดได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต (ร้อยละ 100.00)

ผลการประเมินตนเองของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พบว่า บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.16$) และผลการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) โดยคุณลักษณะตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.37$) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.35$) ด้าน และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.21$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.16$) ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.13$) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ

ผลการประเมินด้านคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต พบว่า อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.56$) มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.56$) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.56$) มีจิต

อาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.52$) เป็นผู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.52$) และสามารถคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 87.50) ตำแหน่งผู้บริหารระดับกลาง/ผู้จัดการ/หัวหน้าฝ่าย (ร้อยละ 62.50) ทำงานในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 75.00) เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 75.00) และมีระยะเวลาร่วมงานกับบัณฑิต 5 เดือน (ร้อยละ 37.50)

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.40$) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.39$) ส่วนคุณลักษณะที่เหลือมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 4 ด้าน เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.11$) ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.09$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.06$) และด้านที่ได้รับการประเมินต่ำสุดคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.88$)

ผลการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะพิเศษในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อย พบว่า คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตที่ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.81$) มีความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.75$) มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.69$) และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.69$) ตามลำดับ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ก)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(ข)
สารบัญ	(จ)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญแผนภูมิ	(ฎ)
บทที่ 1	บทนำ
	1
	1.1 หลักการและเหตุผล
	1
	1.2 วัตถุประสงค์
	3
	1.3 ขอบเขตการวิจัย
	3
	1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
	4
	1.5 นิยามศัพท์
	4
บทที่ 2	การทบทวนวรรณกรรม
	2.1 แนวคิดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE)
	6
	2.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
	12
	2.3 มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
	13
	2.4 มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
	16
	2.5 มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา
	18
	2.6 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต
	19
	2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	26
	2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย
	35
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
	36
	3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
	36
	3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
	44
	3.4 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 การเสนอผลการวิจัย	44
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต	46
4.2 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตาม	78
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	94
5.2 อภิปรายผล	97
5.3 ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	110

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	20
ตารางที่ 2.2	25
ตารางที่ 4.1	47
ตารางที่ 4.2	50
ตารางที่ 4.3	51
ตารางที่ 4.4	53
ตารางที่ 4.5	55
ตารางที่ 4.6	59
ตารางที่ 4.7	60
ตารางที่ 4.8	62
ตารางที่ 4.9	62
ตารางที่ 4.10	64
ตารางที่ 4.11	65
ตารางที่ 4.12	66
ตารางที่ 4.13	67
ตารางที่ 4.14	68
ตารางที่ 4.15	70
ตารางที่ 4.16	71
ตารางที่ 4.17	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.18 คุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็งและสิ่งที่ควรปรับปรุงของบัณฑิต	73
ตารางที่ 4.19 จุดเด่นของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม	74
ตารางที่ 4.20 สิ่งที่ต้องปรับปรุงของบัณฑิต	75
ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ในทัศนะของบัณฑิต	76
ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในทัศนะของบัณฑิต	77
ตารางที่ 4.23 ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนในทัศนะของบัณฑิต	77
ตารางที่ 4.24 แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่ได้รับกลับคืน	78
ตารางที่ 4.25 แสดงลักษณะทั่วไปของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง	79
ตารางที่ 4.26 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต	81
ตารางที่ 4.27 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม	82
ตารางที่ 4.28 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้	84
ตารางที่ 4.29 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะทางปัญญา	85
ตารางที่ 4.30 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	86
ตารางที่ 4.31 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	87
ตารางที่ 4.32 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	88
ตารางที่ 4.33 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.34 คุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็ง และสิ่งที่ควรปรับปรุงของบัณฑิตคณะสังคม สงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม	90
ตารางที่ 4.35 จุดเด่นของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคมในทัศนะของ ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต	91
ตารางที่ 4.36 สิ่งที่ควรปรับปรุงของบัณฑิต ในทัศนะของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต	92
ตารางที่ 4.37 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์	93

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า	
แผนภูมิที่ 4.1	แสดงสถานภาพการทำงานของบัณฑิต	50
แผนภูมิที่ 4.2	แสดงความต้องการศึกษาต่อของบัณฑิต	52
แผนภูมิที่ 4.3	แสดงการเปลี่ยนงานของบัณฑิต	53
แผนภูมิที่ 4.4	แสดงประเภทหน่วยงานที่บัณฑิตทำงาน	57
แผนภูมิที่ 4.5	แสดงหน่วยงานราชการที่บัณฑิตทำงาน	57
แผนภูมิที่ 4.6	แสดงที่ตั้งหน่วยงานของบัณฑิต	58
แผนภูมิที่ 4.7	แสดงเงินเดือน (บาท/เดือน) ของบัณฑิต	58
แผนภูมิที่ 4.8	แสดงลักษณะงานที่ทำของบัณฑิต	59
แผนภูมิที่ 4.9	แสดงความพึงพอใจกับงานที่ทำในปัจจุบัน	60
แผนภูมิที่ 4.10	แสดงการนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	61
แผนภูมิที่ 4.11	แสดงการสมัครสอบใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	63
แผนภูมิที่ 4.12	แสดงความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้	81

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในศตวรรษที่ 21 โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การอุดมศึกษาในฐานะกลไกหลักของการพัฒนาทุนมนุษย์มีความจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของโลกสมัยใหม่ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของประเทศและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง การศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงไม่เพียงแต่ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้เฉพาะทางเท่านั้น แต่ต้องสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะรอบด้าน มีทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ และจิตสำนึกต่อสังคม รวมทั้งสามารถปรับตัวและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม

แนวคิดเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิต (Graduate Attributes) เป็นสิ่งที่ประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญ ตัวอย่างเช่น ประเทศสหราชอาณาจักร The Higher Education Academy (HEA) ได้เสนอว่า บัณฑิตที่ดีควรมีคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ความสามารถเชิงวิชาการ (academic capability) ทักษะวิชาชีพ (professional skills) จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (ethical and social responsibility) ซึ่งควรถูกบรรจุอยู่ในโครงสร้างของหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ (HEA, 2015, p. 8) ในประเทศออสเตรเลีย Australian Qualifications Framework (AQF) ได้กำหนดระดับความสามารถทางคุณวุฒิของบัณฑิตไว้อย่างชัดเจน เช่น ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในทางปฏิบัติ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และประเมินผล และทักษะการสื่อสารแบบวิชาชีพ (Australian Government Department of Industry Innovation Science Research and Tertiary Education, 2013, p. 12)

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยถูกกำหนดภายใต้กรอบนโยบายและกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีศักยภาพในการแข่งขันในระดับนานาชาติ และเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งในมาตรา 27 และมาตรา 29 ของ

พระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ผลลัพธ์การเรียนรู้ และให้ความสำคัญกับการประเมินผลตามสมรรถนะของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, น. 5) นอกจากนี้ กฎกระทรวงว่าด้วยมาตรฐานหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และกฎกระทรวงว่าด้วยมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ยังได้กำหนดแนวทางในการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล ตลอดจนการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้เน้นการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญ และเน้นให้บัณฑิตมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand: TQF: HEd) ได้กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนา หลักสูตรและการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บัณฑิตมี สมรรถนะและคุณลักษณะตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่ครอบคลุมใน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ สื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565, น.2)

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต เปิดสอนโดยคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และ สวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ และมีจริยธรรมทางวิชาชีพ เพื่อปฏิบัติงานในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือบุคคล กลุ่ม ชุมชน และการพัฒนาสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่มีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร สามารถปฏิบัติงานให้ผู้ให้บริการมีการพัฒนาศักยภาพ เข้าถึงและ ได้รับการคุ้มครองสิทธิสวัสดิการตามมาตรฐาน รวมทั้งทำงานร่วมกับสหวิชาชีพอื่นๆได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม, 2560, น. 9-10)

ในปีการศึกษา 2566 มีผู้สำเร็จการศึกษหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต จำนวน ทั้งสิ้น 27 คน เป็นนักศึกษาที่ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตร ปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ไว้ 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ (6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ นอกจากนี้ยังได้กำหนดคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตไว้ ได้แก่ เป็นนักศึกษาที่มีความรู้ และมีทักษะในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ระดับปฏิบัติการกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ใช้บริการ สามารถคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของกลุ่มเป้าหมาย มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม และเป็นผู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม, 2560, น. 56)

การพัฒนาหลักสูตรให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตามบริบทของวิชาชีพ มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลซึ่งได้จากการทำการศึกษาวิจัยเพื่อสำรวจ วิเคราะห์ และติดตามประเมินผลคุณภาพของบัณฑิต โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมิน โดยเฉพาะผู้ใช้บัณฑิตในหน่วยงานต่างๆและบัณฑิตที่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาของหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำ และการศึกษาต่อของบัณฑิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2566
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้
 - 1.1 บัณฑิตระดับปริญญาตรี ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ในปีการศึกษา 2566 จากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม จำนวน 27 คน
 - 1.2 ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างในหน่วยงานที่รับบัณฑิตเข้าทำงาน จำนวน 21 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลภาวะการทำงาน การศึกษาต่อ และคุณภาพของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2566 เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

2. ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของบัณฑิต ซึ่งเป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรและการประกันคุณภาพในระดับคณะวิชา

1.5 นิยามศัพท์

บัณฑิต หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตในปีการศึกษา 2566 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คุณลักษณะของบัณฑิต หมายถึง สิ่งชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะประจำตัวของผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง หมายถึง หัวหน้างานของบัณฑิต ในหน่วยงานหรือองค์กรที่บัณฑิตทำงาน

มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดขั้นต่ำของหลักสูตรการศึกษา คุณลักษณะ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่กำหนดขึ้นตามระดับการศึกษาแต่ละระดับ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา

คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หมายถึง คุณลักษณะที่หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตคาดหวังเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษา ได้แก่ มีความรู้และมีทักษะในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ระดับปฏิบัติการกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ใช้บริการ สามารถคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของกลุ่มเป้าหมาย มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม และเป็นผู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2567 ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE)
- 2.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- 2.3 มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 2.4 มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
- 2.5 มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 2.6 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต
- 2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE)

แนวคิดการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายหรือมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ (Outcome-Based Education) หรือที่เรียกชื่อย่อว่า “OBE” เป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญที่ใช้ในการปฏิรูปการศึกษา ในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งความคาดหวังต่อการศึกษามีไม่เพียงการถ่ายทอด เนื้อหา แต่ต้องเน้นถึงการสร้างความสามารถ (competencies) และศักยภาพที่ผู้เรียนสามารถ แสดงออกได้ในทางปฏิบัติ แนวคิดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (OBE) ได้รับการนำเสนอโดย William G. Spady นักวิชาการและนักจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งการศึกษาที่มุ่ง ผลลัพธ์” (Outcome-Based Education) แนวคิดนี้มุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในทุกด้านทั้ง ความรู้ ทักษะ และเจตคติ สามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่มีการวัดและ ประเมินผลได้จากการปฏิบัติจริงและการประยุกต์ใช้ในบริบทที่หลากหลาย (Spady, 1994, p. 12)

แนวคิดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education) เป็นแนวคิดที่มีจุดเริ่มต้นในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงปลายทศวรรษ 1980 โดย William Spady ได้เสนอแนวคิดใหม่ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้หลังจากสิ้นสุดการเรียนมากกว่าการเน้นเนื้อหาที่เรียนเท่านั้น ต่อมาแนวคิดดังกล่าวได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและถูกนำไปใช้ในหลายประเทศ อาทิเช่น ออสเตรเลีย แอฟริกาใต้ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ โดยเฉพาะในประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ต้องการผลักดันการพัฒนาศักยภาพแรงงานให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมและนวัตกรรมสมัยใหม่ (Killen, 2000, p. 8)

ประเทศไทยได้นำแนวคิดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) เข้ามาเชื่อมโยงกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ซึ่งส่งผลให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ต้องปรับกระบวนการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล ให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เน้นคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565ก, น. 14)

2.1.1 ความหมายของการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE)

Spady (1994, p. 18) ได้นิยาม Outcome-Based Education (OBE) ว่าเป็น “ระบบการศึกษาที่มีจุดเน้นอยู่ที่การกำหนดผลลัพธ์ปลายทางของผู้เรียนอย่างชัดเจน และออกแบบกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์เหล่านั้นได้จริง”

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ให้ความหมายของ OBE ไว้ดังนี้

Killen (2000, p. 4)ให้นิยาม OBE ว่าเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ล่วงหน้าและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์นั้นอย่างชัดเจน

Harden (2007, p. 231) กล่าวว่า OBE เป็นแนวทางการศึกษาแบบย้อนกลับ (backward design) ที่เริ่มจากการกำหนดผลลัพธ์ แล้วออกแบบวิธีการเรียนรู้และการประเมินให้สอดคล้อง

Sri Ramakrishna College of Arts and Science (2020, p. 4) ให้คำนิยามไว้ว่า OBE คือ กระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นในการพัฒนาผลลัพธ์ที่คาดหวัง (เช่น ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ) เพื่อให้นักศึกษาบรรลุผลสำเร็จในระหว่างการศึกษาจนสำเร็จการศึกษาของหลักสูตร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (2568, น. 1) อธิบายว่า การศึกษาแบบ OBE (OBE approach) คือ กระบวนการศึกษาอย่างต่อเนื่องที่อยู่ภายในหลักสูตร กลยุทธ์การเรียนและการสอน และเครื่องมือการวัดผลต่างๆที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า Outcome-Based Education (OBE) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นจุดเริ่มต้น และจัดการทุกกระบวนการของการเรียนการสอนให้สอดคล้อง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์เหล่านั้นได้อย่างแท้จริง โดยให้ความสำคัญกับสมรรถนะที่ผู้เรียนสามารถทำได้จริงภายหลังสิ้นสุดการเรียนรู้

2.1.2 หลักการสำคัญของการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE)

หลักการพื้นฐานของการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education) ได้รับการพัฒนามาจากแนวคิดของ William Spady ซึ่งชี้ว่า OBE เป็นระบบการศึกษาที่มีเป้าหมายชัดเจน โดยเน้นสิ่ง que ผู้เรียนสามารถทำได้จริงหลังจากสำเร็จการศึกษา (Spady, 1994, p. 12) ประกอบด้วย

1. Clarity of Focus (ความชัดเจนของผลลัพธ์) แนวทางการศึกษาแบบ OBE เน้นให้ผู้สอนและผู้เรียนตระหนักว่าผลลัพธ์ปลายทางที่พึงประสงค์คืออะไร และกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมดต้องมุ่งสู่เป้าหมายเหล่านั้น (Malan, 2000, p. 23)

2. Design Down (การออกแบบย้อนกลับจากผลลัพธ์) การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเริ่มจากการกำหนดผลลัพธ์สุดท้าย แล้วจึงย้อนกลับมาวางแผนวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยการประเมินผลต้องสามารถวัดผลลัพธ์ได้อย่างแท้จริง (Killen, 2000, p. 8)

3. High Expectations (ความคาดหวังสูง) ผู้สอนต้องตั้งความคาดหวังต่อผู้เรียนทุกคน โดยเชื่อว่าทุกคนสามารถประสบความสำเร็จได้หากได้รับโอกาสและการสนับสนุนอย่างเพียงพอ (Biggs & Tang, 2011, pp. 36–37)

4. Expanded Opportunity (โอกาสการเรียนรู้ที่หลากหลาย) แนวทางการศึกษาแบบ OBE ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนแสดงความสามารถได้ตามความถนัด (Khoza & Biyela, 2014, p. 325)

หลักการพื้นฐานเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้ การเรียนการสอน และการประเมินผลในระดับหลักสูตร ถือเป็นหัวใจของการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (OBE) ซึ่งช่วยให้การศึกษามุ่งเน้นผลลัพธ์ที่แท้จริง และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (OBE) เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายของผู้เรียนให้เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ที่ต้องการ วางแผนจัดการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลผู้เรียนเพื่อให้ได้สมรรถนะและคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้

2.1.3 การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (OBE) กับผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes)

Outcome-Based Education (OBE) เป็นแนวคิดที่มีรากฐานอยู่บนการกำหนด “ผลลัพธ์การเรียนรู้” (Learning Outcomes) ที่ชัดเจนและสามารถวัดได้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ในบริบทของ OBE คือ คำอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้อย่างเป็นรูปธรรมหลังจากการเรียนรู้สิ้นสุดลง (Spady, 1994, p. 12) การเรียนรู้ในระบบ OBE จึงไม่ได้เน้นเพียงเนื้อหาวิชาที่ผู้สอนถ่ายทอด แต่เน้นการสร้างความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมที่สามารถแสดงออกได้ในการดำเนินชีวิตจริงหรือในวิชาชีพ (Adam, 2004, p. 5)

Biggs และ Tang (2011, pp. 75–76) ชี้ให้เห็นว่า การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพต้องครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) เจตพิสัย (affective domain) และทักษะพิสัย (psychomotor domain) ซึ่งครอบคลุมความรู้ ความคิด ทักษะ และคุณค่าในตัวผู้เรียน การออกแบบการเรียนการสอนในแนวทาง OBE จึงต้องวาง Learning Outcomes ให้ชัดเจนตั้งแต่ต้น เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมและเครื่องมือประเมินผล

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) เป็นองค์ประกอบสำคัญของแนวคิดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (OBE) เพราะช่วยให้การวางแผนการเรียนการสอน การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลมีทิศทางเดียวกันและสามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ

ความหมายของผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes)

Killen (2000, p. 8) อธิบายว่า Learning Outcomes ช่วยให้ครูและนักเรียนเข้าใจเป้าหมายปลายทางของการเรียนรู้ร่วมกัน และสามารถปรับแนวทางการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Adam (2004, p. 5) กล่าวว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ควรเน้น “การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน” โดยผู้เรียนต้องสามารถแสดงความสามารถบางประการได้อย่างชัดเจนเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละระดับ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) หมายถึง สิ่ง que ผู้เรียนสามารถแสดงออกหรือปฏิบัติได้อย่างชัดเจนภายหลังจากการเรียนรู้ โดยครอบคลุมด้านความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะหรือเจตคติ (attitudes) ซึ่งสามารถวัดผลหรือประเมินได้ (Kennedy, Hyland & Ryan, 2007, p. 5)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) หมายถึง คำอธิบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่คาดว่าผู้เรียนจะสามารถแสดงออกได้ภายหลังจากการเรียนรู้เสร็จสิ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ปลายทางของกระบวนการเรียนรู้ (Biggs & Tang, 2011, pp. 75–76) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายถึงคำอธิบายอย่างชัดเจนว่าผู้เรียนจะสามารถทำอะไรได้หลังจากผ่านการเรียนรู้ เช่น สามารถวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีเหตุผล หรือสามารถเขียนรายงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ต่างจากวัตถุประสงค์ (objectives) ตรงที่ระบุ “สิ่งที่ผู้เรียนจะทำได้” แทนที่จะเป็น “สิ่งที่ผู้สอนจะสอน” (Biggs & Tang, 2011, p. 112) ดังนั้น learning outcomes จึงเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นหลัก

European Higher Education Area (EHEA) ได้รับรองให้ learning outcomes เป็นพื้นฐานสำคัญของการประกันคุณภาพทางการศึกษา (ENQA, 2015, p. 10) โดยกำหนดให้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นแกนหลักของการวางแผนหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลผู้เรียน

สำหรับในประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ออกกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ได้กำหนดคำนิยามไว้ว่า “ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2565ค, น. 14)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า “ผลลัพธ์การเรียนรู้” คือ สิ่งที่ผู้เรียนสามารถรู้ เข้าใจ และทำได้อย่างชัดเจนและวัดผลได้ภายหลังจากสิ้นสุดกระบวนการเรียนรู้ โดยแสดงออกผ่าน

พฤติกรรมปฏิบัติหรือผลงานที่ประเมินได้ ซึ่ง Learning Outcomes เป็นหัวใจสำคัญที่เชื่อมโยงแนวคิดของ OBE เข้ากับการออกแบบหลักสูตร การสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ

ประเภทของผลลัพธ์การเรียนรู้

ผลลัพธ์การเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (Biggs & Tang, 2011, p. 38)

1. Institutional Learning Outcomes (ILO) ผลลัพธ์ระดับมหาวิทยาลัย เช่น คุณธรรม ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบต่อสังคม
2. Program Learning Outcomes (PLO) ผลลัพธ์ระดับหลักสูตร เช่น ความรู้เฉพาะทาง ทักษะวิชาชีพ ความสามารถเชิงวิเคราะห์
3. Course Learning Outcomes (CLO) ผลลัพธ์รายวิชา เช่น ความสามารถในการจดบันทึก เขียนรายงาน หรืออภิปรายหัวข้อเฉพาะทาง

การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต้องเชื่อมโยง Learning Outcomes ทั้ง 3 ระดับให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ (constructive alignment) เพื่อให้ผลการเรียนรู้ในแต่ละวิชาเชื่อมโยงถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน (Biggs, 1999, p. 27)

การออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ OBE

Killen (2000, p. 8) ระบุว่า การกำหนด Learning Outcomes เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการเรียนการสอนที่มุ่งผลลัพธ์ โดยผู้สอนต้องตั้งเป้าหมายปลายทางให้ชัดเจนก่อน แล้วออกแบบเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีประเมินให้สอดคล้อง การออกแบบผลลัพธ์ที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมายของตนเอง มีแรงจูงใจ และสามารถวางแผนการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ

ในบริบทของประเทศไทย ผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาถูกกำหนดผ่าน “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ” (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) ซึ่งกำหนดให้หลักสูตรทุกระดับต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 5 ด้าน ได้แก่ จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความรับผิดชอบ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565ก, น. 14) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ OBE อย่างชัดเจน

การเชื่อมโยง Learning Outcomes กับ OBE อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูประบบการศึกษา และสามารถผลักดันให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะตามที่สังคมและตลาดแรงงานต้องการได้อย่างแท้จริง

2.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีระดับโลก การมีมาตรฐานกลางในการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลจึงเป็นสิ่งจำเป็น กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF: HEd) ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดคุณลักษณะและผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในระดับต่าง ๆ รวมถึงเป็นเครื่องมือในการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552, น. 2)

2.2.1 ความหมาย และวัตถุประสงค์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HEd)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF: HEd) หมายถึง กรอบแนวทางที่ใช้กำหนดคุณลักษณะและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วยผลการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552, น. 5)

การจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HEd) มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในมาตรฐานการผลิตบัณฑิต สร้างความสอดคล้องระหว่างสถาบันการศึกษากับความต้องการของตลาดแรงงาน และใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการประกันคุณภาพภายในและภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา

2.2.2 องค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HEd)

ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญหลายประการที่สถาบันอุดมศึกษาต้องยึดถือในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่

1. มาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) คุณธรรมจริยธรรม (2) ความรู้ (3) ทักษะทางปัญญา (4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552, น. 7)
2. โครงสร้างหลักสูตรและหน่วยกิต: หลักสูตรต้องแสดงจำนวนหน่วยกิตที่ชัดเจนในแต่ละหมวดวิชา และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
3. การจัดการเรียนรู้และการวัดผล: การเรียนการสอนต้องออกแบบเพื่อให้บรรลุผลการเรียนรู้ และมีระบบวัดผลที่เป็นธรรม โปร่งใส และสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียน
4. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์: บัณฑิตต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 3 ให้นิยามคำว่า “มาตรฐานการอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ข้อกำหนดขั้นต่ำของหลักสูตรการศึกษา และข้อกำหนดขั้นต่ำของเกณฑ์ในการขอตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้ออกกฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 เพื่อกำหนดให้ใช้มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎกระทรวงนี้ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและ

ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2565ก, น. 3-11)

กำหนดค่านิยามที่สำคัญไว้ ดังนี้

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน

“มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับคุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษา การดำเนินการ ผลลัพธ์ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานศักยภาพและความพร้อม มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานการดำเนินการเพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ

2.3.1 มาตรฐานศักยภาพและความพร้อม

เป็นมาตรฐานเพื่อใช้ในการพิจารณาการจัดตั้งและการประเมินสถานภาพการดำรงอยู่ของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการเงินและการบัญชี ด้านการบริหารจัดการ

2.3.2 มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา

เป็นมาตรฐานเพื่อให้การดำเนินการตามภาระหน้าที่หลักเป็นไปอย่างครบถ้วนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

2.3.3 มาตรฐานการดำเนินการเพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานตาม มาตรฐานศักยภาพและความพร้อม มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา อย่างครบถ้วน และ

เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีคุณภาพและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักธรรมาภิบาล
สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (1) จัดทำกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้
- (2) จัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อนำความคิดเห็นไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียอย่างต่อเนื่อง
- (3) ติดตาม ทบทวน และปรับปรุงแผนตาม (1) และผลการดำเนินการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการรวบรวม วิเคราะห์ และจัดการข้อมูลอย่างเหมาะสม สามารถนำมาใช้สนับสนุนการตัดสินใจ
- (4) ประเมินความต้องการด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากร มีการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามพันธกิจให้ประสบความสำเร็จ
- (5) มีการติดตามและรายงานผลลัพธ์ รวมทั้งมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนการปรับปรุงการดำเนินการเพื่อพัฒนาผลลัพธ์ในด้านที่สำคัญ ดังต่อไปนี้
 - (ก) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และผลลัพธ์ตามพันธกิจที่สถาบันอุดมศึกษาประกาศต่อสาธารณะ
 - (ข) ผลลัพธ์ด้านการทำประโยชน์ให้ท้องถิ่นและสังคม
 - (ค) ผลลัพธ์ด้านความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย
 - (ง) ผลลัพธ์ด้านบุคลากร ทั้งด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านสวัสดิการและผลประโยชน์ตอบแทน
 - (จ) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร การกำกับดูแล และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ
 - (ฉ) ผลลัพธ์ด้านการเงิน การวัดปริมาณ และความคงอยู่หรือเพิ่มขึ้นของผู้รับบริการ

2.4 มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้ออกกฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 เพื่อกำหนดให้ใช้มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาตาม กฎกระทรวงนี้ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล และการประกัน คุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (ราช กิจจานุเบกษา, 2565ข, น. 28-31)

กำหนดคำนิยามที่สำคัญไว้ ดังนี้

“มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของ ผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำหนดขึ้นตามระดับ การศึกษาแต่ละระดับ

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จาก การศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงาน ระหว่างการศึกษา

การจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องบริหารจัดการหลักสูตรและ ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล โดยต้องแสดงถึง พัฒนาการของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย

- (1) ระดับอนุปริญญา มีหนึ่งคุณวุฒิ ได้แก่ คุณวุฒิอนุปริญญา
- (2) ระดับปริญญาตรี มีหนึ่งคุณวุฒิ ได้แก่ คุณวุฒิปริญญาตรี
- (3) ระดับบัณฑิตศึกษา มีสี่คุณวุฒิ ได้แก่ คุณวุฒิประกาศนียบัตรบัณฑิต คุณวุฒิปริญญาโท คุณวุฒิประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และคุณวุฒิปริญญาเอก

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ต้องมีอย่างน้อย 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

- (1) ด้านความรู้
- (2) ด้านทักษะ
- (3) ด้านจริยธรรม
- (4) ด้านลักษณะบุคคล

รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ประกาศกำหนด

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 (ราชกิจจานุเบกษา, 2565ง, น. 35-36) สรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก ประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่

(1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

(2) ทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความคล่องแคล่ว ว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตนและพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

(3) จริยธรรม (Ethic) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

(4) ลักษณะส่วนบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ในการผลิตบัณฑิตให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร โดยออกแบบและพัฒนาระบบและกลไก หรือวิธีการ พร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์ สำหรับการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา และตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาของหลักสูตรการศึกษา

2.5 มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้ออกกฎกระทรวง มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 เพื่อกำหนดให้ใช้มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎกระทรวงนี้ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2565ค, น. 12-19)

“มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำของหลักสูตรการศึกษา คุณลักษณะ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย

- (1) มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา
- (2) มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี
- (3) มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ต้องมีระยะเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียนคิดเป็นจำนวนหน่วยกิตรวมตามระบบทวิภาค ดังนี้

(1) หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติ 4 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต

(2) หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติ 5 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

(3) หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติ 6 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต

(4) หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

การสำเร็จหลักสูตร ผู้เรียนต้องมีผลลัพท์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

เพื่อประโยชน์ในการสร้างความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพผลลัพท์การเรียนรู้จริงของทุกหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และติดตามประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ดังกล่าวที่สามารถติดตามตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล และนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ให้ได้ผลลัพท์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าว

2.6 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 จนถึงปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ความต้องการของหน่วยงานและสังคมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา หลักสูตรฉบับปัจจุบันที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนคือ หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

2.6.1 ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ปรัชญาของหลักสูตร คือ มุ่งให้บัณฑิตมีความรู้ ทักษะ ทศนคติอันดีงาม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ที่ถึงพร้อมด้วยคุณธรรมเพื่อรับใช้สังคม

2.6.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร สามารถปฏิบัติงานให้ผู้ให้บริการมีการพัฒนาศักยภาพ เข้าถึงและได้รับการคุ้มครองสิทธิสวัสดิการตามมาตรฐาน รวมทั้งทำงานร่วมกับสหวิชาชีพอื่นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.3 การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา

คุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ตามที่ระบุไว้ใน มคอ. 2 รายละเอียดของหลักสูตร (Programme Specification) ได้แก่ เป็นนักศึกษาที่มีความรู้ และมีทักษะในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ระดับปฏิบัติการตรงกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้บริการ สามารถคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของกลุ่มเป้าหมาย มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม และเป็นผู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2.6.4 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560 นักศึกษาจะต้องศึกษาและสอบผ่านรายวิชาตามหลักสูตร โดยมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า 148 หน่วยกิต ดังนี้

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560

จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร		148 หน่วยกิต
1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30 หน่วยกิต
วิชาบังคับ		23 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		6 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		6 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์		2 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาภาษา		9 หน่วยกิต
วิชาเลือก		7 หน่วยกิต

2) หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	112 หน่วยกิต
2.1) วิชาพื้นฐานวิชาชีพ		16 หน่วยกิต
2.2) วิชาชีพ		72 หน่วยกิต
2.2.1) วิชาบังคับภาคทฤษฎี	50 หน่วยกิต	
2.2.2) วิชาบังคับภาคปฏิบัติ	22 หน่วยกิต	
2.3) วิชาเฉพาะด้าน		24 หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต

2.6.5 มาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก มีคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา

มาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย ผลลัพธ์การเรียนรู้ 6 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (6) ด้านทักษะการปฏิบัติการทางวิชาชีพ ดังต่อไปนี้ (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม, 2560, น. 73-75)

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(1) มีจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมในงาน จริยธรรมทางวิชาการ ศีลธรรมอันดี บทบัญญัติทางกฎหมายและจิตอาสาเป็นเครื่องชี้นำการปฏิบัติงาน

(2) มีคุณธรรม 6 ประการ ได้แก่ ขยัน อดทน ประหยัด เมตตา ซื่อสัตย์ กตัญญู และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(3) เห็นคุณค่า เข้าใจ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

(4) แสดงออกถึงความมีวินัย กล้าหาญ ความรับผิดชอบ เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม

(5) ปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ใช้บริการระดับต่างๆ ตลอดจนขจัดอคติในการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างหลากหลาย

- (6) ยึดหลักการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆในการปฏิบัติงาน
- (7) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆขององค์กรและสังคม
- (8) มีความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมไทย-จีน

2. ด้านความรู้

- (1) มีความรู้และหลักการทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้งาน การวิเคราะห์เข้าใจพลวัตของมนุษย์และสังคม การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และนโยบายสังคม
- (2) มีความรู้ในวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ ค่านิยม จริยธรรม นโยบายของสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่สามารถรับผิดชอบและกระทำบทบาท ในฐานะปฏิบัติงานทั่วไป (Generalist) ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระบบภาวะแวดล้อม
- (3) มีความรู้เฉพาะด้านทางสังคมสงเคราะห์ ระเบียบวิธีวิจัย การจัดการรายกรณี การจัดการโครงการ การบริหารงานสังคมสงเคราะห์ เพียงพอต่อการพัฒนาความเข้าใจ เสริมองค์ความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพระบบงาน และสร้างสรรค์งานบริการให้แก่กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ใช้บริการทางสังคมสงเคราะห์
- (4) มีความรู้ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม อันจะทำให้สามารถและกำหนดนโยบายแผนงาน และปฏิบัติงานให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทัน
- (5) สามารถนำความรู้ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรืองานที่รับผิดชอบ

3. ด้านทักษะทางปัญญา

- (1) ใฝ่เรียนใฝ่รู้ จดจำ เข้าใจสาระและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- (2) สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- (3) มีทักษะในการคิดเชิงเหตุผลและการคิดแบบองค์รวม

(4) สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ตีความและประเมินค่าเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และนำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ

(5) สามารถสืบค้น แยกแยะ ประเมิน บูรณาการ และสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งที่ได้จากประสบการณ์ หรือการค้นคว้าวิจัยเพื่อประโยชน์ในกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคม พัฒนาระบบบริการสังคมและขยายองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(1) ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเป็นพลเมืองไทย

(2) สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหากลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามโดยยึดหลักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่งานผู้ใช้บริการและสังคมเป็นสำคัญ

(3) สามารถปรับตัวเข้าทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม

(4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหา บนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม

(5) มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีสำนึกสาธารณะและมีจิตอาสา

(6) ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพกับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับระบบงานอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการกับปัญหาสังคมที่ประสบอยู่

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(1) สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้งาน

(2) มีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูล ประมวล แปลความหมายและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างถูกต้องและรู้เท่าทัน

(3) สามารถสรุปประเด็นและสื่อสาร ทั้งการพูดและการเขียน และเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอได้ถูกต้องเหมาะสม

- (4) สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์
- (5) สามารถระบุและใช้เทคนิคทางสถิติในการศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนวทางแก้ปัญหา
- (6) มีทักษะในการวิเคราะห์เชิงปริมาณขั้นพื้นฐานที่ช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาสังคม หรือข้อมูลจากการค้นคว้าวิจัยที่จะช่วยในการจัดการกับปัญหาสังคมในระดับและรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาวิชาชีพ วิธีการทำงาน คุณภาพบริการ และองค์ความรู้
- (7) มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ให้บริการเป้าหมาย และชุมชนที่มีความหลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

- (1) สามารถสร้างสัมพันธภาพทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานทั้งในระดับรายกรณี กลุ่ม และชุมชน
- (2) สามารถรวบรวม บันทึก วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหรือพัฒนาการบริการ
- (3) สามารถจัดบริการหรือปฏิบัติงานระดับพื้นฐานให้กับผู้ใช้บริการ ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม ชุมชนได้ทันทีตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ
- (4) สามารถปฏิบัติทักษะวิชาชีพสังคมสงเคราะห์อย่างบูรณาการ เพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะผู้ประสานงานและการจัดโครงการสวัสดิการสังคม

2.6.6 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา

ข้อมูลจากตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต จำแนกตามปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา นับตั้งแต่เปิดดำเนินการหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตในปี พ.ศ. 2533 จนถึงปัจจุบัน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,479 คน

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต
ปีการศึกษา 2536-2566 จำแนกตามปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

ปีที่สำเร็จการศึกษา	รุ่น	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา (คน)	วันพิธีประสาทปริญญาบัตร
2536	สส.บ. 1	48	วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2538
2537	สส.บ. 2	41	วันที่ 20 กรกฎาคม 2538
2538	สส.บ. 3	37	วันที่ 15 สิงหาคม 2539
2539	สส.บ. 4	34	วันที่ 30 มิถุนายน 2540
2540	สส.บ. 5	72	วันที่ 28 มิถุนายน 2541
2541	สส.บ. 6	98	วันที่ 27 มิถุนายน 2542
2542	สส.บ. 7	81	วันที่ 25 มิถุนายน 2543
2543	สส.บ. 8	71	วันที่ 24 มิถุนายน 2544
2544	สส.บ. 9	94	วันที่ 7 กรกฎาคม 2545
2545	สส.บ. 10	120	วันที่ 6 กรกฎาคม 2546
2546	สส.บ. 11	95	วันที่ 28 พฤศจิกายน 2547
2547	สส.บ. 12	125	วันที่ 20 พฤศจิกายน 2548
2548	สส.บ. 13	123	วันที่ 3 ธันวาคม 2549
2549	สส.บ. 14	122	วันที่ 2 ธันวาคม 2550
2550	สส.บ. 15	76	วันที่ 14 ธันวาคม 2551
2551	สส.บ. 16	54	วันที่ 13 ธันวาคม 2552
2552	สส.บ. 17	87	วันที่ 19 ธันวาคม 2553
2553	สส.บ. 18	63	วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2555
2554	สส.บ. 19	105	วันที่ 9 ธันวาคม 2555
2555	สส.บ. 20	87	วันที่ 8 ธันวาคม 2556
2556	สส.บ. 21	110	วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2558
2557	สส.บ. 22	101	วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2559
2558	สส.บ. 23	138	วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2560
2559	สส.บ. 24	133	วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2561
2560	สส.บ. 25	69	วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2562
2561	สส.บ. 26	87	วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563
2562	สส.บ. 27	69	วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565*
2563	สส.บ. 28	41	วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565
2564	สส.บ. 29	43	วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2566
2565	สส.บ. 30	28	วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566
2566	สส.บ. 31	27	วันที่ 17 พฤศจิกายน 2567

ปีที่สำเร็จการศึกษา	รุ่น	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา (คน)	วันพิธีประสาทปริญญาบัตร
	รวม	2,479	

ที่มา: 1. สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (ม.ป.ป.)

2. สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (2562)

3. คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายบัณฑิตและฝึกซ้อม ประจำปีการศึกษา 2561 (2563)

*4. คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายบัณฑิตและฝึกซ้อม ประจำปีการศึกษา 2562 และ 2563 (2565) เนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จึงเลื่อนมารับในปี พ.ศ. 2565

5. คณะกรรมการฝ่ายทะเบียนบัณฑิต ปริญญาบัตรและหนังสือที่ระลึก ประจำปีการศึกษา 2564 (2566)

6. คณะกรรมการฝ่ายทะเบียนบัณฑิต ปริญญาบัตรและหนังสือที่ระลึก ประจำปีการศึกษา 2565 (2566)

7. คณะกรรมการฝ่ายทะเบียนบัณฑิต ปริญญาบัตรและหนังสือที่ระลึก ประจำปีการศึกษา 2566 (2567)

2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.2 ผลงานวิจัยในประเทศ

ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2558, น. 84-94) ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะการมีงานทำของบัณฑิตและความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2558” พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 88.6) ระยะเวลาในการได้งานทำครั้งแรกหลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน (ร้อยละ 52.0) ส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 60.0) ผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework for Higher Education: TQF) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.85$) และผลการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$)

ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2559, น. 91-94) ทำการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2559” พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 81.2) ระยะเวลาในการได้งานทำครั้งแรกหลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน (ร้อยละ 41.4) ส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 57.4) งานที่เกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์/สวัสดิการสังคม (ร้อยละ 56.5) ผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework for Higher Education) ในภาพรวมทั้ง

6 ด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.02$) ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 3.78$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.75$) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.65$) เรียงตามลำดับ ส่วนด้านที่ได้รับการประเมินต่ำสุด คือ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.60$)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รายงานสถานภาพการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา ภาพรวมทั้งประเทศ ของปีการศึกษา 2560 พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทั่วประเทศ ส่วนใหญ่ได้งานทำ (ร้อยละ 65.41) รองลงมาคือ ยังไม่ได้ทำงานและไม่ได้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 31.15) ทำงานและกำลังศึกษาต่อ (ร้อยละ 1.17) และกำลังศึกษาต่อ (ร้อยละ 2.28) ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561, น.1)

ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2561, น. 91-94) ทำการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2560” พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 81.3) ได้งานทำภายหลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน (ร้อยละ 37.5) ส่วนใหญ่ทำงานไม่เกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์/สวัสดิการสังคม (ร้อยละ 59.6) ผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework for Higher Education) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาคือ รองลงมาคือ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.21$) ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.63$) ได้รับการประเมินต่ำสุด

Alpaslan, Assim N. (2019, pp. 349-355) ทำการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาลัทธิสังคมนิยมสังคมนิยมสังคมนิยม: มุมมองของนายจ้างต่อคุณสมบัติที่จะได้รับการจ้างงานของผู้จบการศึกษาสังคมนิยมสังคมนิยมจากมหาวิทยาลัยแอฟริกาใต้ (Unisa)” โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากนายจ้างจำนวน 37 คน พบว่า หน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกงานยินดีรับเข้าทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา เนื่องจากรู้จักตัวอยู่แล้ว และผู้ที่เคยฝึกงานมีความรู้ประสบการณ์ขององค์กรทำให้ไม่ต้องสอนเริ่มต้นใหม่เมื่อรับเข้าทำงาน นอกจากนี้มีคุณสมบัติที่นายจ้างต้องการคือ ความ

กระตือรือร้นในการทำงาน มีทัศนคติเชิงบวกและพร้อมที่จะเรียนรู้ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงาน ทัศนคติเชิงบวกในการให้บริการสังคมสงเคราะห์ และความรู้และทักษะเฉพาะในงานสังคมสงเคราะห์

ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2562, น. 49-55, 75) ทำการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2561” พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 80.3) ได้งานทำภายหลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน (ร้อยละ 42.2) ผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework for Higher Education) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.22$) ส่วนด้านที่ได้รับการประเมินต่ำสุด คือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.54$)

ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2563, น. 91-94) ทำการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2562” พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 81.48) ทำงานเกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์/สวัสดิการสังคม (ร้อยละ 53.45) ผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework for Higher Education) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.16$) ส่วนด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 3.61$) ได้รับการประเมินต่ำสุด

รายงานสถานภาพการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษารวมทั้งประเทศ ปีการศึกษา 2564 พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทั่วประเทศ ส่วนใหญ่ได้งานทำแล้ว (ร้อยละ 63.03) รองลงมาคือ ยังไม่ได้ทำงานและไม่ได้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 30.77) ทำงานแล้วและกำลังศึกษาต่อ (ร้อยละ 0.95) และกำลังศึกษาต่อ (ร้อยละ 5.26) ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2565, น.

ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2565, น. 91-94) ทำการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2564” พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 83.78) ได้งานทำภายใน 3 เดือนหลังสำเร็จการศึกษา (ร้อยละ 48.65) ผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.43$) ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.07$) ได้รับการประเมินต่ำสุด

รายงานสถานภาพการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาภาพรวมทั้งประเทศในปีการศึกษา 2565 แสดงให้เห็นว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ได้งานทำแล้ว (ร้อยละ 72.21) รองลงมาคือ ยังไม่ได้ทำงานและไม่ได้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 23.77) ทำงานแล้วและกำลังศึกษาต่อ (ร้อยละ 1.06) และกำลังศึกษาต่อ (ร้อยละ 2.96) ตามลำดับ (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566, น. 1)

ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2566, น. 108-110) ทำการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2565” พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 92.1) ได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษา 4-6 เดือน (ร้อยละ 44.7) บัณฑิตส่วนใหญ่พึงพอใจงานที่ทำในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 54.3) ผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.29$) และด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนคุณลักษณะที่เหลือ 4 ด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.84$) ได้รับการประเมินต่ำสุด

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รายงานสถานภาพการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาภาพรวมทั้งประเทศในปีการศึกษา 2566 พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จ

การศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ได้งานทำแล้ว (ร้อยละ 84.64) รองลงมาคือ ยังไม่ได้ทำงานและไม่ได้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 14.04) ทำงานแล้วและกำลังศึกษาต่อ (ร้อยละ 0.54) และกำลังศึกษาต่อ (ร้อยละ 0.79) ตามลำดับ (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2567, น. 1)

ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2567, น. 118-120) ทำการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2566” พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 84.62) ได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน (ร้อยละ 42.31) บัณฑิตส่วนใหญ่ยังไม่เคยสมัครสอบรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต (ร้อยละ 84.62) ผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนคุณลักษณะที่เหลือ 5 ด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รายงานสถานการณ์การทำงานของผู้สำเร็จการศึกษารวมทั้งประเทศในปีการศึกษา 2567 พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ได้งานทำแล้ว (ร้อยละ 74.27) รองลงมาคือ ยังไม่ได้ทำงานและไม่ได้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 23.16) ทำงานแล้วและกำลังศึกษาต่อ (ร้อยละ 0.94) และกำลังศึกษาต่อ (ร้อยละ 1.63) ตามลำดับ (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2568, น. 1)

2.7.2 ผลงานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับบัณฑิตสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตในประเทศ พบว่า แต่ละประเทศมีการพัฒนารอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Qualifications Framework for Higher Education) ที่ส่งผลต่อการกำหนดลักษณะของบัณฑิตในสาขาสังคมสงเคราะห์อย่างหลากหลาย โดยมีจุดร่วมในด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรม

งานวิจัยของ Butler-Warke และ Bolger (2020, pp. 1020-1035) เรื่อง “Fifty Years of Social Work Education: Analysis of Motivations and Outcomes” เป็นการศึกษาย้อนหลังเกี่ยวกับแรงจูงใจและผลลัพธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งของประเทศสกอตแลนด์ โดยใช้กรอบการประเมินผลของ Kirkpatrick (1975) ประกอบด้วย 4 ระดับ คือ (1) การรับรู้ (Reaction) (2) การเรียนรู้ (Learning) (3) พฤติกรรม (Behaviour) และ (4) ผลลัพธ์ (Results) ซึ่งช่วยให้สามารถวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการเรียนการสอนได้อย่างรอบด้าน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 66.7%) มีประสบการณ์การทำงานหรือมีส่วนร่วมในกลุ่มเปราะบางก่อนเข้าเรียนในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ โดยแรงจูงใจหลักในการเลือกเรียนสาขานี้ ได้แก่ ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น (ร้อยละ 30.3) ความต้องการทำงานกับผู้คน (ร้อยละ 18.2) และความต้องการสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคม (ร้อยละ 21.2) การประเมินด้านการเรียนรู้และความพร้อมในการทำงาน (Learning & Behaviour) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าหลักสูตร รวมถึงการฝึกภาคสนามมีส่วนช่วยเตรียมความพร้อมในการทำงานจริง (ร้อยละ 78.8) โดยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การเรียนในชั้นเรียนช่วยวางรากฐานทางทฤษฎี ในขณะที่การฝึกภาคสนามช่วยสร้างทักษะและประสบการณ์จากสถานการณ์จริง (ร้อยละ 60.6) นอกจากนี้ผู้สำเร็จการศึกษายังเน้นถึงความสำคัญของ “ค่านิยม” ของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เช่น ความเท่าเทียม การให้ความเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์ และสิทธิมนุษยชน โดยค่านิยมเหล่านี้ไม่เพียงเป็นแนวปฏิบัติ แต่ยังสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพด้วย เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งระบุว่าไม่สามารถแยกตนเองในฐานะ “นักสังคมสงเคราะห์” ออกจาก “ตัวตนส่วนบุคคล” ได้ ส่วนในระดับของผลลัพธ์ (Results) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าตนเองมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผู้ใช้บริการ (ร้อยละ 81.8) (เช่น การช่วยเหลือในสถานการณ์วิกฤต หรือส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้รับบริการให้ดีขึ้น) ขณะเดียวกันผู้ตอบแบบสอบถาม รู้สึกว่าการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านทักษะ การคิดเชิงวิเคราะห์ และความเข้าใจในบทบาทของตนเองในสังคม (ร้อยละ 78.8) แม้จะมีความท้าทายในแง่ภาพลักษณ์ของวิชาชีพจากสื่อหรือการรับรู้ของสังคม ผู้สำเร็จการศึกษายังคงรู้สึกภาคภูมิใจและยืนยันว่า ตนไม่เสียใจกับการเลือกเรียนสังคมสงเคราะห์ ทั้งนี้ผู้เขียนบทความเสนอว่า การเสริมสร้างการสะท้อนตนเอง (reflective practice) และการเชื่อมโยงค่านิยมทางวิชาชีพกับหลักสูตรการศึกษาจะเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีคุณภาพในอนาคต

ในประเทศออสเตรเลีย สมาคมนักสังคมสงเคราะห์ของประเทศออสเตรเลีย (Australian Association of Social Workers: AASW) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาและสมรรถนะของบัณฑิตในระดับปริญญาตรีด้านสังคมสงเคราะห์ไว้ในเอกสาร Australian Social Work Education and Accreditation Standards (ASWEAS) ซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญในการออกแบบหลักสูตรและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยระบุว่าผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องพัฒนาสมรรถนะหลักใน 3 ด้าน ได้แก่

1. Personal Capabilities เช่น ความซื่อสัตย์ ความมั่นคงทางอารมณ์ การตระหนักรู้ในตนเอง และการยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม
2. Interpersonal Capabilities ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่เคารพสิทธิมนุษยชน ความเข้าใจในบริบททางสังคม ความสามารถในการสื่อสารกับบุคคลที่หลากหลายทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และระดับนโยบาย
3. Cognitive Capabilities ซึ่งเน้นความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล การแก้ปัญหา และการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อน โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นพื้นฐาน (AASW, 2020, pp. 13–19) สมรรถนะทั้งสามด้านนี้ถูกออกแบบให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพในระดับสากล และส่งเสริมให้บัณฑิตมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

งานวิจัยของ Clarke, Zanko และ Pearson (2023) ได้วิเคราะห์จากผลการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับ “ความพร้อมในการทำงานของบัณฑิต” (graduate work readiness) ในประเทศออสเตรเลีย โดยสรุปสมรรถนะหลักของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสายสังคมศาสตร์และสุขภาพไว้ 4 มิติ ได้แก่

1. Core Professional Competence: เช่น ความรู้ด้านทฤษฎี การฝึกปฏิบัติ และมาตรฐานจรรยาบรรณ
2. Organizational Acumen: การเข้าใจบริบทองค์กร ความสามารถในการบริหารจัดการเวลา การทำงานเป็นทีม และการจัดการกับระบบราชการ
3. Social Intelligence: การเข้าใจอารมณ์และแรงจูงใจของผู้อื่น มีทักษะในการปรับตัวเข้ากับ ความหลากหลาย และสร้างสัมพันธภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

4. Personal Attributes: เช่น ความมั่นใจ การเป็นผู้นำ และแรงจูงใจภายใน

Clarke และคณะยังเห็นว่า การพัฒนา “สมรรถนะที่แท้จริง” เหล่านี้จำเป็นต้องดำเนินควบคู่กับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (Work-Integrated Learning: WIL) เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะในบริบทจริงของวิชาชีพ (Clarke, Zanko & Pearson, 2023, pp. 225–235)

งานวิจัยของ Rusyidi, Shih, McCarthy และ Tseng (2023, pp. 2-10) ทำการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาสังคมสงเคราะห์ชั้นปีที่สองในมหาวิทยาลัยของประเทศอินโดนีเซียและไต้หวัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่าง คุณภาพการศึกษา (Education Quality) ความมุ่งมั่นในวิชาชีพ (Professional Commitment) และความสามารถเชิงวิชาชีพที่นักศึกษารับรู้ (Perceived Competence) ซึ่งถือเป็นผลลัพธ์สำคัญของการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของนักศึกษาจำนวน 236 คน จากทั้งสองประเทศ พบว่า ในภาพรวม คุณภาพการศึกษา (Education Quality) และความมุ่งมั่นในวิชาชีพ (Professional Commitment) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความสามารถเชิงวิชาชีพที่นักศึกษารับรู้ (Perceived Competence) โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาอินโดนีเซีย พบว่า ความมุ่งมั่นในวิชาชีพมีอิทธิพลมากกว่าคุณภาพการศึกษา ในขณะที่นักศึกษาในไต้หวันให้ความสำคัญทั้งสองปัจจัยอย่างใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเห็นว่าปัจจัยด้านบริบททางวัฒนธรรมและระบบการศึกษาที่แตกต่างกันระหว่างสองประเทศอาจมีอิทธิพลต่อความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับ “ความสามารถในวิชาชีพ” โดยนักศึกษาในไต้หวันมีแนวโน้มที่จะรับรู้ถึงความสามารถของตนในลักษณะองค์รวมมากกว่า ในขณะที่นักศึกษาอินโดนีเซียอาจพิจารณาความสามารถในบริบทของแรงจูงใจทางศาสนาและจริยธรรมส่วนบุคคล ข้อค้นพบเหล่านี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะที่สำคัญของผู้วิจัยคือ สถาบันการศึกษาควรออกแบบหลักสูตรโดยบูรณาการทั้งคุณภาพการเรียนการสอน และการส่งเสริมความมุ่งมั่นในวิชาชีพ ผ่านการให้คำปรึกษา การฝึกปฏิบัติ และการสร้างแรงจูงใจ เพื่อส่งเสริมความสามารถที่แท้จริงของนักศึกษาสังคมสงเคราะห์

งานวิจัยของ Blom, H. & Espvall, M. (2023, pp. 7-12) เรื่อง “Social work students’ professional preferences” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความชอบทางวิชาชีพ และปัจจัยด้านองค์กรที่ทำให้บัณฑิตตัดสินใจประกอบอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ โดยส่งแบบสำรวจไปให้บัณฑิตสังคมสงเคราะห์ที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2018 จากมหาวิทยาลัย 9 แห่งในประเทศสวีเดน ได้รับแบบ

สำรวจกลับคืนจำนวน 268 คน (ร้อยละ 39) ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานตรงกับวุฒิที่เรียนจบ บัณฑิตได้งานทำทันทีหลังสำเร็จการศึกษา (ร้อยละ 75) งานที่ได้ทำครั้งแรกหลังสำเร็จการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ทำงานด้านเด็กและเยาวชน (ร้อยละ 39) รองลงมาคือ การดูแลผู้ใช้สารเสพติด (ร้อยละ 25) และการดูแลผู้สูงอายุ (ร้อยละ 19) ด้านทัศนคติต่อการทำงานสังคมสงเคราะห์ในองค์กรเอกชนหรือส่วนตัว (Social workers in the private sector) พบว่า บัณฑิตสังคมสงเคราะห์มากกว่า 1 ใน 3 (ร้อยละ 38) ยอมรับการทำงานสังคมสงเคราะห์ในหน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐ โดยมีจำนวน 1 ใน 3 ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการจ้างงานในฐานะที่ปรึกษาขององค์กรภาคเอกชน ซึ่งเป็นงานบริการสังคมในระยะสั้น นอกจากนี้ยังมีข้อมูลเพิ่มเติมว่าในประเทศสวีเดนมีสถาบันการศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์จำนวน 19 มหาวิทยาลัย ผู้ที่จบการศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในเทศบาล (ร้อยละ 85) และมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่ทำงานในภาคเอกชน (Salonen & Panican, 2021 as cited in Blom & Espvall, 2023, p. 2)

โดยสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บัณฑิตสาขาสังคมสงเคราะห์ทั้งในประเทศและต่างประเทศจะต้องมีความรู้ทางวิชาชีพเชิงลึก มีทักษะทางวิชาชีพ มีความเข้าใจในวัฒนธรรม สิทธิมนุษยชน และจริยธรรมในวิชาชีพ ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้ปฏิบัติงานในยุคปัจจุบัน

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

3.1.1 ประชากร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) บัณฑิตระดับปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 27 คน

2) ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต จำนวน 21 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวอย่างบัณฑิต ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 85.19 ของบัณฑิตทั้งหมด

2) กลุ่มตัวอย่างผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 76.19 ของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิตทั้งหมด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาครอบคลุมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

3.2.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับบัณฑิต

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้บัณฑิตที่จบการศึกษาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้ประเมินการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของบัณฑิตตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการทำงานของบัณฑิต (สำหรับผู้ที่มีงานทำ)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ และ 7) คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต จำนวนทั้งหมด 42 ข้อ

โดยข้อคำถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Likert's scale มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1 คะแนน ถึง 5 คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ความพึงพอใจ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

วิธีการแปลผลการประเมินระดับความพึงพอใจของแบบสอบถามในส่วนนี้ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ตามเกณฑ์ช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	พึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย

1. ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

1.1 คุณลักษณะที่ท่านคิดว่าเป็นจุดเด่น/จุดแข็งของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม (ตอบเพียง 1 ด้านเท่านั้น)

- ☐ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- ☐ 2. ด้านความรู้
- ☐ 3. ด้านทักษะทางปัญญา
- ☐ 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- ☐ 5. ด้านด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ☐ 6. ด้านด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
- ☐ 7. ไม่มี

1.2 คุณลักษณะที่ท่านคิดว่าเป็นจุดที่ควรปรับปรุงของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสวัสดิการสังคม (ตอบเพียง 1 ด้านเท่านั้น)

- ☐ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- ☐ 2. ด้านความรู้
- ☐ 3. ด้านทักษะทางปัญญา
- ☐ 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- ☐ 5. ด้านด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ☐ 6. ด้านด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
- ☐ 7. ไม่มี

2. ข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ เพื่อให้บัณฑิตแสดงความคิดเห็นในเรื่อง จุดเด่น/จุดแข็งของบัณฑิต จุดอ่อน/ข้อควรปรับปรุงของบัณฑิต ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิต ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามชุดที่ 1

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามชุดที่ 1 ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าวัดได้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์การวิจัยเพียงใด โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินข้อคำถามแต่ละข้อ ตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

หลังจากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและประเมินเสร็จแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การวิจัย ด้วยวิธีการคำนวณค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences; IBM SPSS Statistics 26) คำนวณจากสูตร ต่อไปนี้

$$IOC = \Sigma R / N$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินค่า IOC มีดังนี้

ค่า IOC มีค่า 0.5 – 1.00 ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ วัดได้ตรงตามเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์

ค่า IOC มีค่าต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามข้อนั้นใช้วัดไม่ได้

ผลการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ในตอนที่ 3 ของแบบสอบถามชุดที่ 1 ทุกข้อมีค่า IOC = 1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมใช้ได้ทุกข้อ หลังจากตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขข้อความและภาษา (Wording) ให้มีความเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences; IBM SPSS Statistics 26) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาชเป็นวิธีการคำนวณค่าความสอดคล้องภายใน ที่มีค่าอยู่ในช่วงระหว่าง 0 – 1 ยิ่งมีค่าใกล้ 1 มากเท่าใดค่าความสอดคล้องภายในจะยิ่งสูงขึ้น นั่นคือมีค่าความเชื่อมั่นสูง ซึ่ง

เกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ตามที่ George and Mallery (2003, อ้างใน Gliem and Gliem ,2003: 87) ได้เสนอเกณฑ์การยอมรับไว้ ดังนี้

$\alpha \geq 0.9$ = ดีเยี่ยม

$0.8 \leq \alpha < 0.9$ = ดี

$0.7 \leq \alpha < 0.8$ = ยอมรับได้

$0.6 \leq \alpha < 0.7$ = น่าสงสัย

$0.5 \leq \alpha < 0.6$ = ต่ำ

$\alpha < 0.5$ = ยอมรับไม่ได้

เมื่อทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability Test) ของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach เท่ากับ 0.86 ซึ่งมีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือได้

3.2.3 แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต

แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เก็บข้อมูลการประเมินความพึงพอใจ และความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต จำแนกตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ 6 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ และ (7) คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม จำนวนรวมทั้งหมด 42 ข้อ

ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Likert's scale มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1 คะแนน ถึง 5 คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ความพึงพอใจ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

วิธีการแปลผลการประเมินระดับความพึงพอใจของแบบสอบถามในส่วนนี้ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ตามเกณฑ์ช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	พึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย

1. ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

1.1 คุณลักษณะที่ท่านคิดว่าเป็นจุดเด่น/จุดแข็งของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม (ตอบเพียง 1 ด้านเท่านั้น)

- ☐ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- ☐ 2. ด้านความรู้
- ☐ 3. ด้านทักษะทางปัญญา
- ☐ 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- ☐ 5. ด้านด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ☐ 6. ด้านด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
- ☐ 7. ไม่มี

1.2 คุณลักษณะที่ท่านคิดว่าเป็นจุดที่ควรปรับปรุงของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสวัสดิการสังคม (ตอบเพียง 1 ด้านเท่านั้น)

- ☐ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- ☐ 2. ด้านความรู้
- ☐ 3. ด้านทักษะทางปัญญา
- ☐ 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- ☐ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ☐ 6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
- ☐ 7. ไม่มี

2. ข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ เพื่อให้เห็นความคิดเห็นในเรื่อง จุดเด่น/จุดแข็งของ บัณฑิต จุดอ่อน/ข้อควรปรับปรุงของบัณฑิต คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่จำเป็นต่อการ ปฏิบัติงานในหน่วยงาน และข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.2.4 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามชุดที่ 2

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามชุดที่ 2 ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าวัดได้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์การวิจัยเพียงใด โดยให้ ผู้เชี่ยวชาญประเมินข้อคำถามแต่ละข้อ ตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

หลังจากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและประเมินเสร็จแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับเนื้อหาและ วัตถุประสงค์การวิจัย ด้วยวิธีการคำนวณหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดย

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences; IBM SPSS Statistics 26) คำนวณจากสูตร ต่อไปนี้

$$IOC = \Sigma R / N$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินค่า IOC มีดังนี้

ค่า IOC มีค่า 0.5 – 1.00 คำถามข้อนั้นใช้ได้ วัดได้ตรงตามเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์

ค่า IOC มีค่าต่ำกว่า 0.5 คำถามข้อนั้นใช้วัดไม่ได้

ผลการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ในตอนที่ 3 ของแบบสอบถามชุดที่ 2 ทุกข้อมีค่า IOC = 1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมใช้ได้ทุกข้อ หลังจากตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขข้อความและภาษา (Wording) ให้มีความเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ภาคสนามที่ควบคุมดูแลการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences; IBM SPSS Statistics 26) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาชเป็นวิธีการคำนวณค่าความสอดคล้องภายในที่มีค่าอยู่ในช่วงระหว่าง 0 – 1 ยิ่งมีค่าใกล้ 1 มากเท่าใดค่าความสอดคล้องภายในจะยิ่งสูงขึ้น นั่นคือมีความเชื่อมั่นสูง ซึ่งเกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ตามที่ George and Mallery (2003, อ้างใน Gliem and Gliem ,2003:87) ได้เสนอเกณฑ์การยอมรับไว้ ดังนี้

$$\alpha (\alpha) \geq 0.9 \quad = \text{ดีเยี่ยม}$$

$$0.8 \leq \alpha (\alpha) < 0.9 \quad = \text{ดี}$$

$0.7 \leq \alpha < 0.8$ = ยอมรับได้

$0.6 \leq \alpha < 0.7$ = น่าสงสัย

$0.5 \leq \alpha < 0.6$ = ต่ำ

$\alpha < 0.5$ = ยอมรับไม่ได้

เมื่อทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability Test) ของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach เท่ากับ 0.84 ซึ่งมีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือได้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันช่อมยอยพิธีรับปริญญาบัตร วันที่ 16 พฤศจิกายน 2567 โดยให้บัณฑิตตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และฝากแบบสอบถามไปให้ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต โดยให้ส่งกลับคืนมาทางไปรษณีย์ รวมทั้งการติดตามทางโทรศัพท์และแอปพลิเคชันไลน์

3.4 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences; IBM SPSS Statistics 26) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)
2. การวิเคราะห์คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5 การเสนอผลการวิจัย

นำเสนอข้อมูลและผลการวิจัยในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย และแผนภูมิ

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ปีการศึกษา 2567 ทำการศึกษาจากประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) บัณฑิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 27 คน มีผู้ตอบสอบถามจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 85.19 ของบัณฑิตทั้งหมด (2) ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิตที่มีงานทำ จำนวน 21 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 76.19 การเสนอผลการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต

4.1.1 ลักษณะทั่วไปของบัณฑิต

4.1.2 ภาวะการมีงานทำและการศึกษาต่อ

4.1.3 การสอบและขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

4.1.4 คุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

4.1.5 ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน

4.2 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

4.2.1 ลักษณะทั่วไปของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต

4.2.2 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

4.2.3 ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน

4.1 ภาพรวมการทำงานរបស់บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

4.1.1 ลักษณะทั่วไปของบัณฑิต

จากตารางที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2566 ระดับปริญญาตรี หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต มีลักษณะทั่วไปดังต่อไปนี้

เพศ พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.26 และเพศชาย ร้อยละ 21.74

อายุ พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่อายุ 23 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 65.22)

ภูมิลำเนาของบัณฑิต พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑลมากที่สุด (ร้อยละ 60.87) รองลงมาคือ ภาคเหนือ (ร้อยละ 13.04) และภาคกลาง (ร้อยละ 13.04)

จังหวัดภูมิลำเนา พบว่า บัณฑิตมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานครมากที่สุด (ร้อยละ 34.78) รองลงมาคือ จังหวัดสมุทรปราการ (ร้อยละ 26.09)

วุฒิการศึกษาที่ใช้สมัครเข้าเรียน พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สายวิทย์-คณิต (ร้อยละ 34.78) รองลงมาคือ สายศิลป์-คำนวณ (ร้อยละ 30.43) สายศิลป์-ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 13.04) ตามลำดับ

การสมัครเข้าเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมัครเข้าเรียนเป็นครั้งแรก (ร้อยละ 95.65) และย้ายจากคณะอื่น (ย้ายภายในมหาวิทยาลัย) (ร้อยละ 4.35)

เหตุผลที่สมัครเข้าเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสนใจอยากประกอบอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 73.91) รองลงมาคือ เรียนจบแล้วมีงานทำ (ร้อยละ 8.70) และชื่อเสียงของคณะฯ (ร้อยละ 8.70) ตามลำดับ

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา พบว่า บัณฑิตทั้งหมดสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาของหลักสูตร 4 ปี (ร้อยละ 100.00)

เกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบการศึกษา (Cumulative Grade Point Average: C.G.P.A.) พบว่าผล
การเรียนตลอดหลักสูตรของบัณฑิต โดยพิจารณาจากเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร บัณฑิตรุ่นนี้ได้
เกรดเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.97

ตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะทั่วไปของบัณฑิต

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	21.74
หญิง	18	78.26
รวม	23	100.00
2. อายุ (ปี)		
21 ปี	1	4.35
23 ปี	15	65.22
24 ปี	2	8.70
25 ปี	2	8.70
26 ปี	2	8.70
28 ปี	1	4.35
รวม	23	100.00
3. ภูมิลำเนา		
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	14	60.87
ภาคเหนือ	3	13.04
ภาคกลาง	3	13.04
ภาคใต้	1	4.35
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	4.35
ประเทศกัมพูชา	1	4.35
รวม	23	100.00

ตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะทั่วไปของบัณฑิต (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. จังหวัดภูมิลำเนา		
<u>กรุงเทพฯ และปริมณฑล</u>	14	60.87
กรุงเทพฯ	8	34.78
สมุทรปราการ	6	26.09
<u>ภาคเหนือ</u>	3	13.04
พิษณุโลก	1	4.35
พิจิตร	1	4.35
เลย	1	4.35
<u>ภาคใต้</u>	1	4.35
สงขลา	1	4.35
<u>ภาคกลาง</u>	3	13.04
สระบุรี	1	4.35
นครสวรรค์	1	4.35
ฉะเชิงเทรา	1	4.35
<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>	1	4.35
อุบลราชธานี	1	4.35
<u>ประเทศกัมพูชา</u>	1	4.35
รวม	23	100.00
5. ระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ฯ		
มัธยมศึกษาปีที่ 6 สายวิทย์-คณิต	8	34.78
มัธยมศึกษาปีที่ 6 สายศิลป์-คำนวณ	7	30.43
มัธยมศึกษาปีที่ 6 สายศิลป์-ภาษาอังกฤษ	3	13.04
มัธยมศึกษาปีที่ 6 สายไทย-สังคม	1	4.35
มัธยมศึกษาปีที่ 6 สายศิลป์-ภาษาจีน	2	8.70
มัธยมศึกษาปีที่ 6 สายศิลป์-คอมฯ	1	4.35
ปวส.	1	4.35
รวม	23	100.00
6. การเข้าเรียนในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ฯ		
สมัครเข้าเรียนเป็นครั้งแรก	22	95.65
ย้ายคณะมาจากคณะอื่น (ย้ายภายในมหาวิทยาลัย)	1	4.35
รวม	23	100.00
7. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา (ปี)		
ระยะเวลา 4 ปี	23	100.00
รวม	23	100.00

ตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะทั่วไปของบัณฑิต (ต่อ)

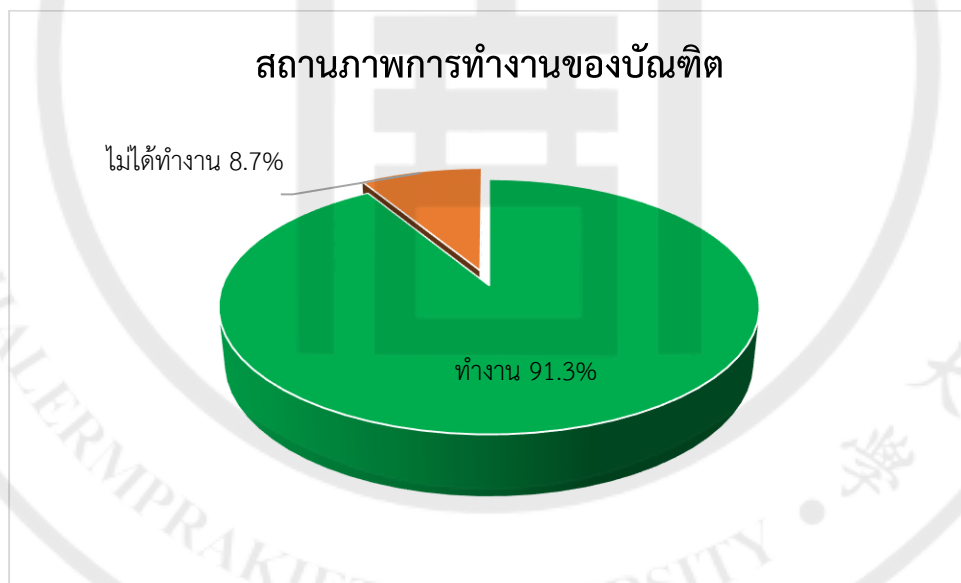
ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. เหตุผลที่สมัครเข้าเรียนในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ฯ		
มีความสนใจ อยากประกอบอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์	17	73.91
เรียนตามคำแนะนำของคนอื่น	1	4.35
เรียนจบแล้วมีงานทำ	2	8.70
ชื่อเสียงของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ฯ	2	8.70
ต้องการเรียนจบปริญญาตรีสาขาใดก็ได้	1	4.35
รวม	23	100.00
9. เกรดเฉลี่ยสะสม (Cumulative Grade Point Average: C.G.P.A.)		
เกรดเฉลี่ย 2.00	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 2.01	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 2.06	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 2.12	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 2.35	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 2.52	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 2.78	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 2.92	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 2.97	2	8.70
เกรดเฉลี่ย 2.98	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.05	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.09	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.13	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.24	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.30	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.33	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.40	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.49	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.56	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.57	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.66	1	4.35
เกรดเฉลี่ย 3.90	1	4.35
รวม	23	100.00
เกรดเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) = 2.97		

4.1.2 ภาวะการมีงานทำและการศึกษาต่อของบัณฑิต

กลุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2566 จำนวนรวมทั้งสิ้น 23 คน ในวันทำการสำรวจเป็นผู้ที่มีงานทำ จำนวน 21 คน (ร้อยละ 91.30) และไม่ได้ทำงาน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 8.70) (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 แสดงสถานภาพการทำงานของบัณฑิต

สถานภาพการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำงาน	21	91.30
ไม่ได้ทำงาน	2	8.70
รวม	23	100.00

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงสถานภาพการทำงานของบัณฑิต

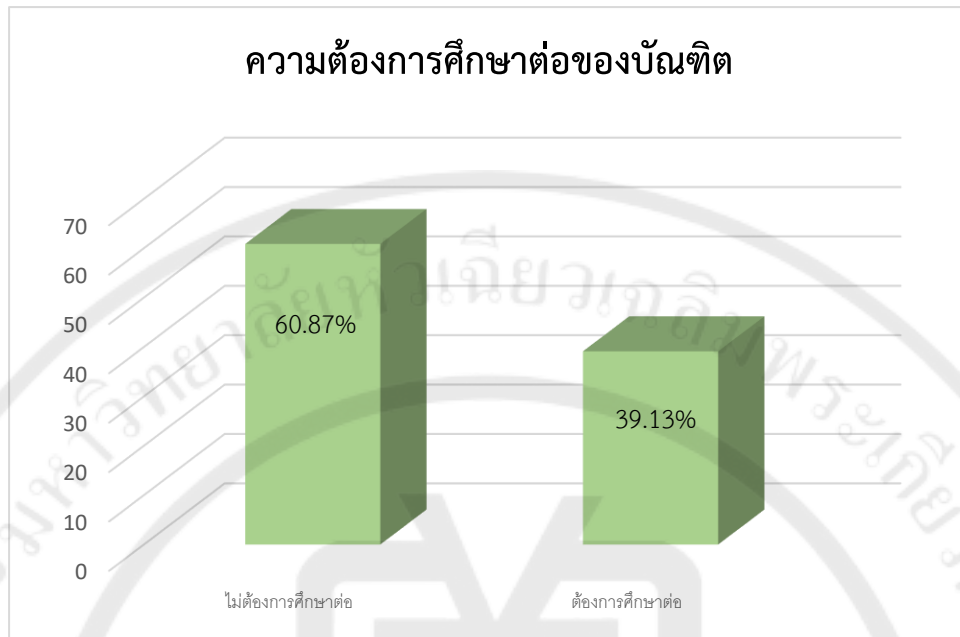
จากตารางที่ 4.3 แสดงการศึกษาต่อของบัณฑิตภายหลังสำเร็จการศึกษา พบว่า บัณฑิตทั้งหมดไม่ได้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 100.00)

ด้านความต้องการศึกษาต่อ พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ (ร้อยละ 60.87) และต้องการศึกษาต่อ (ร้อยละ 39.13)

บัณฑิตกลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อ พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อปริญญาโท ไม่ระบุสาขา (ร้อยละ 33.33) รองลงมาคือ ปริญญาโทด้านด้านรัฐศาสตร์ (ร้อยละ 22.22) เท่ากับด้านจิตวิทยา (ร้อยละ 22.22)

ตารางที่ 4.3 แสดงการศึกษาต่อของบัณฑิต

การศึกษาต่อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การศึกษาต่อ		
ไม่ได้ศึกษาต่อ	23	100.00
รวม	23	100.00
2. ความต้องการศึกษาต่อ		
ไม่ต้องการศึกษาต่อ	14	60.87
ต้องการศึกษาต่อ	9	39.13
รวม	23	100.0
3. หลักสูตรที่ต้องการศึกษาต่อ		
ปริญญาโท จิตวิทยา	1	11.11
ปริญญาโท จิตวิทยาการให้คำปรึกษา	1	11.11
ปริญญาโท รัฐศาสตร์	2	22.22
ต้องการศึกษาต่อด้านนิติศาสตร์	1	11.11
ต้องการศึกษาต่อด้านภาษา	1	11.11
ต้องการศึกษาต่อ ป.โท (ไม่ระบุสาขา)	3	33.33
รวม	9	100.00

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงความต้องการศึกษาต่อของบัณฑิต

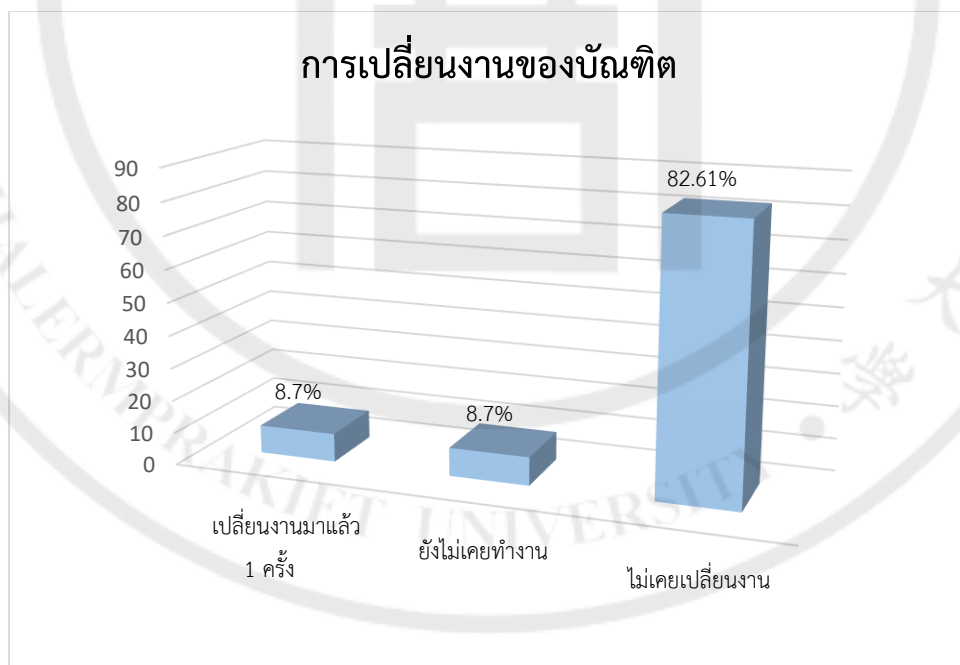
จากตารางที่ 4.4 แสดงระยะเวลาการได้งานทำและการเปลี่ยนงานของบัณฑิต ดังนี้

ระยะเวลาการได้งานทำครั้งแรกหลังสำเร็จการศึกษา พบว่า บัณฑิตเกินกว่าครึ่งหนึ่งได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน (ร้อยละ 52.17) รองลงมาคือ ได้งานก่อนจบหรือทันทีหลังสำเร็จการศึกษา (ร้อยละ 30.43) และหลังสำเร็จการศึกษา 4-6 เดือน (ร้อยละ 8.70) ตามลำดับ

การเปลี่ยนงานภายในระยะเวลา 1 ปี พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยเปลี่ยนงานหลังจากได้งานทำครั้งแรกมาแล้ว (ร้อยละ 82.61) เคยเปลี่ยนงานมาแล้ว 1 ครั้ง (ร้อยละ 8.70) และเคยเปลี่ยนงานมาแล้ว 2 ครั้ง (ร้อยละ 8.70)

ตารางที่ 4.4 แสดงระยะเวลาการได้งานทำและการเปลี่ยนงานของบัณฑิต

สถานภาพการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระยะเวลาการได้งานทำครั้งแรกหลังสำเร็จการศึกษา		
หางานได้ก่อนจบ หรือได้งานทันทีหลังสำเร็จการศึกษา	7	30.43
หลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน	12	52.17
หลังสำเร็จการศึกษา 4-6 เดือน	2	8.70
ยังไม่เคยทำงาน	2	8.70
รวม	23	100.00
2. การเปลี่ยนงาน		
เปลี่ยนงานมาแล้ว 1 ครั้ง	2	8.70
ยังไม่เคยทำงาน	2	8.70
ไม่เคยเปลี่ยนงาน	19	82.61
รวม	23	100.00

แผนภูมิที่ 4.3 แสดงการเปลี่ยนงานของบัณฑิต

จากตารางที่ 4.5 แสดงคุณลักษณะด้านการทำงานของบัณฑิตที่มีงานทำ ดังต่อไปนี้

ประเภทของหน่วยงาน พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 57.14) รองลงมาคือ บริษัทเอกชน (ร้อยละ 19.05) ธุรกิจส่วนตัว/ธุรกิจครอบครัว (ร้อยละ 14.29) และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) (ร้อยละ 9.52) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาหน่วยงานราชการ พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ร้อยละ 75.00) รองลงมาคือ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 16.66) และองค์การบริหารส่วนตำบล (ร้อยละ 8.33) ตามลำดับ

ที่ตั้งของหน่วยงาน พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑลมากที่สุด (ร้อยละ 80.95)

จังหวัดที่ตั้งของหน่วยงาน พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 43.48) รองลงมาคือ จังหวัดสมุทรปราการ (ร้อยละ 30.43)

ตำแหน่งงานที่ทำ (ไม่รวมผู้ทำธุรกิจส่วนตัว/ธุรกิจครอบครัว) พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 16.66) รองลงมาคือ ผู้ช่วยนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่สนับสนุนปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการฯกรมกิจการผู้สูงอายุ เท่ากัน (ร้อยละ 11.11)

เงินเดือนที่ได้รับ (บาท/เดือน) พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ได้เงินเดือน 14,001 – 16,000 บาท (ร้อยละ 47.60) รองลงมาคือ เงินเดือน 12,001 – 14,000 บาท (ร้อยละ 14.28) เงินเดือน 16,001 – 18,000 บาท (ร้อยละ 14.28) เงินเดือน 18,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 14.28) โดยคิดเป็นเงินเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 16,014.29 บาท/เดือน

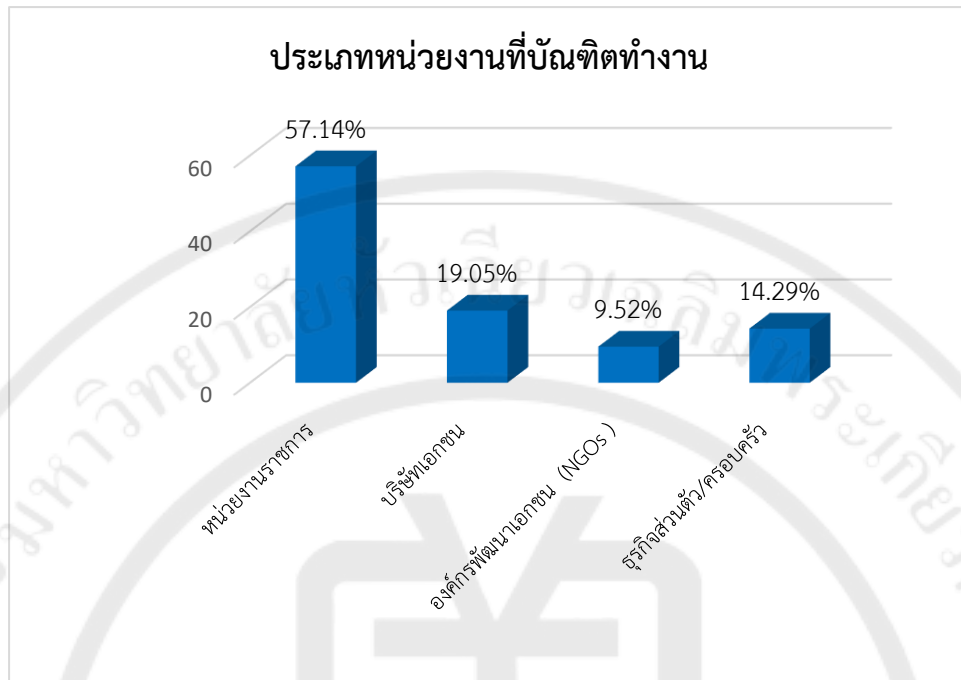
ลักษณะงานที่ทำ พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานเกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์/สวัสดิการสังคม (ร้อยละ 61.90) และไม่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 38.10)

ตารางที่ 4.5 แสดงคุณลักษณะด้านการทำงานของบัณฑิตที่มีงานทำ

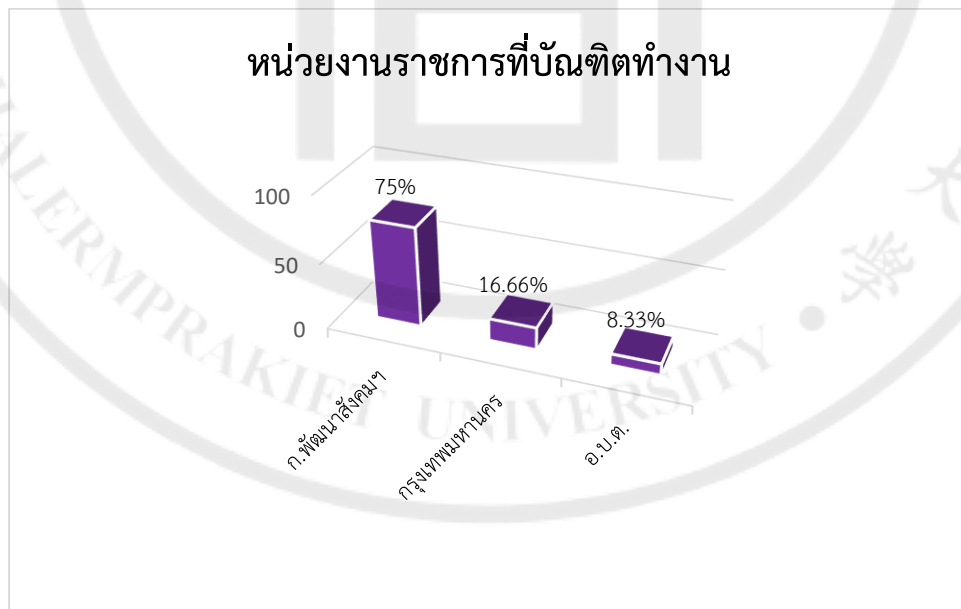
คุณลักษณะด้านการทำงาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ประเภทของหน่วยงาน		
หน่วยงานราชการ	12	57.14
บริษัทเอกชน	4	19.05
องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)	2	9.52
ธุรกิจส่วนตัว/ธุรกิจครอบครัว	3	14.29
รวม	21	100.00
2. หน่วยงานราชการ		
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	9	75.00
สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร	2	16.66
องค์การบริหารส่วนตำบล	1	8.33
รวม	12	100.00
3. ที่ตั้งของหน่วยงาน		
กรุงเทพฯและปริมณฑล	17	80.95
ภาคกลาง	1	4.76
ภาคเหนือ	1	4.76
ภาคใต้	1	4.76
ภาคตะวันออก	1	4.76
รวม	21	100.00
4. จังหวัดที่ตั้งของหน่วยงาน		
กรุงเทพมหานคร	10	43.48
สมุทรปราการ	7	30.43
ฉะเชิงเทรา	1	4.35
เพชรบูรณ์	1	4.35
ชุมพร	1	4.35
ระยอง	1	4.35
รวม	21	100.00

ตารางที่ 4.5 แสดงคุณลักษณะด้านการทำงานของบัณฑิตที่มีงานทำ (ต่อ)

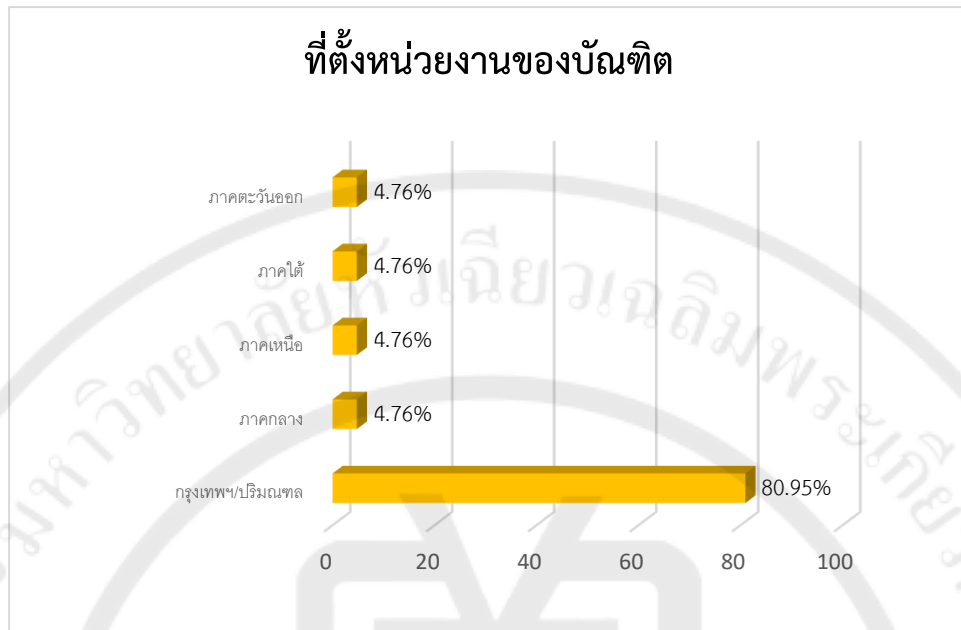
คุณลักษณะด้านการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ตำแหน่งงาน		
นักสังคมสงเคราะห์	3	16.66
ผู้ช่วยนักสังคมสงเคราะห์	2	11.11
จนท.สนับสนุนปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์	2	11.11
จนท.ศูนย์ป้องกันการกระทำทารุณในครอบครัว	1	5.55
จนท.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	1	5.55
ผู้ช่วยปฏิบัติงานด้านพัฒนาสังคม	1	5.55
จนท.ช่วยปฏิบัติงานโครงการฯ	2	11.11
ครูการศึกษาพิเศษ	1	5.55
นักจัดการงานทั่วไป	1	5.55
จนท.ฝ่ายบุคคล	1	5.55
พนักงานบริการลูกค้า	1	5.55
จนท.สินเชื่	1	5.55
ติดต่อประสานงาน	1	5.55
(ไม่รวมผู้ทำธุรกิจส่วนตัว/ธุรกิจครอบครัว) รวม	18	100.00
6. เงินเดือนที่ได้รับ (บาท/เดือน)		
ต่ำกว่า 12,001 บาท	1	4.76
12,001 – 14,000 บาท	3	14.28
14,001 – 16,000 บาท	10	47.60
16,001 – 18,000 บาท	3	14.28
18,001 – 20,000 บาท	3	14.28
มากกว่า 20,000 บาท	1	4.76
รวม	21	100.00
เงินเดือนเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 16,014.29 บาท/เดือน		
7. ลักษณะงานที่ทำ		
เกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์/สวัสดิการสังคม	13	61.90
ไม่เกี่ยวข้อง	8	38.10
รวม	21	100.00

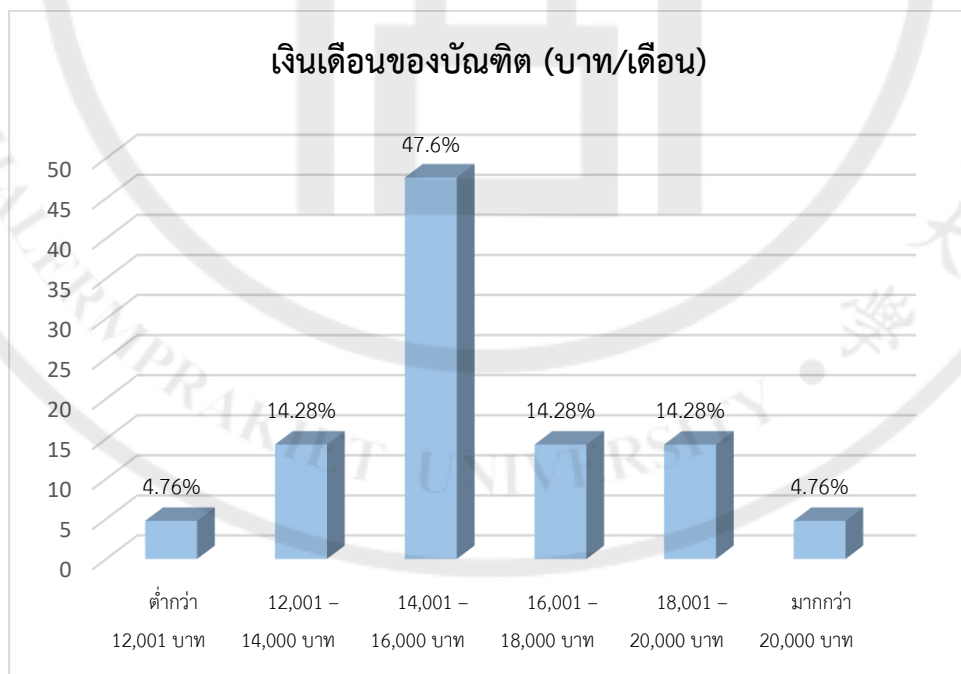
แผนภูมิที่ 4.4 แสดงประเภทหน่วยงานที่บัณฑิตทำงาน

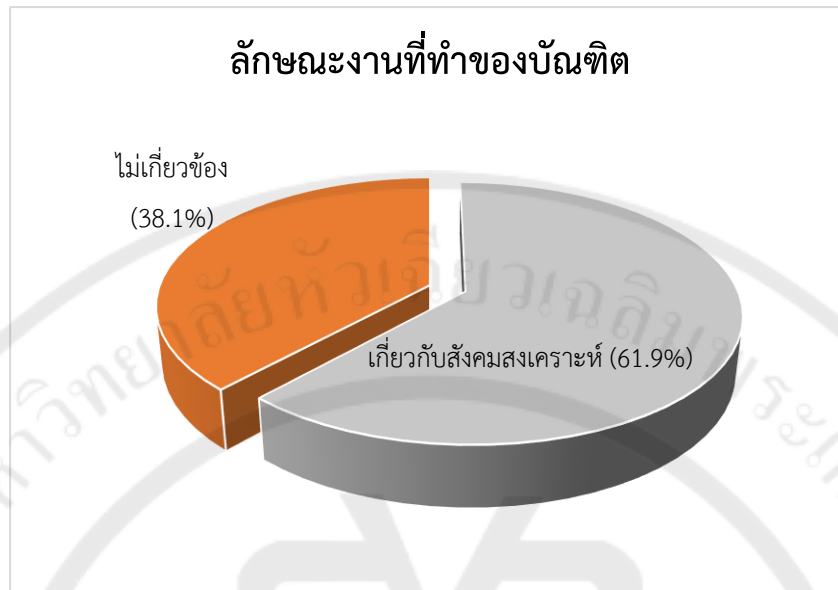
แผนภูมิที่ 4.5 แสดงหน่วยงานราชการที่บัณฑิตทำงาน

แผนภูมิที่ 4.6 แสดงที่ตั้งหน่วยงานของบัณฑิต

แผนภูมิที่ 4.7 แสดงเงินเดือนของบัณฑิต (บาท/เดือน)

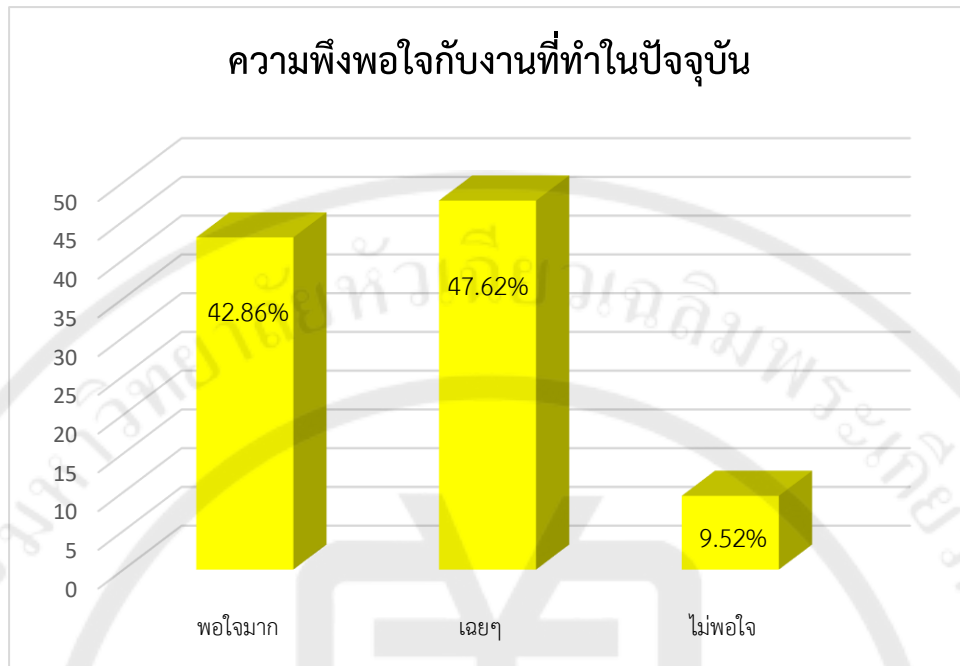

แผนภูมิที่ 4.8 แสดงลักษณะงานที่ทำของบัณฑิต

จากตารางที่ 4.6 แสดงความพึงพอใจงานที่ทำในปัจจุบัน พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่รู้สึกเฉยๆ (ร้อยละ 47.62) รองลงมาคือ พึงพอใจมาก (ร้อยละ 42.86) และไม่พอใจ (ร้อยละ 9.52) ตามลำดับ สำหรับเหตุผลที่บัณฑิตรู้สึกไม่พอใจกับงานที่ทำในปัจจุบัน พบว่า ขาดความมั่นคง (ร้อยละ 100.00)

ตารางที่ 4.6 แสดงความพึงพอใจงานที่ทำในปัจจุบัน

ความพึงพอใจงานที่ทำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ความพึงพอใจงานที่ทำ		
พอใจมาก	9	42.86
เฉยๆ	10	47.62
ไม่พอใจ	2	9.52
รวม	21	100.00
2. เหตุผลที่รู้สึกไม่พอใจงานปัจจุบัน		
ขาดความมั่นคง	2	100
รวม	2	100.00

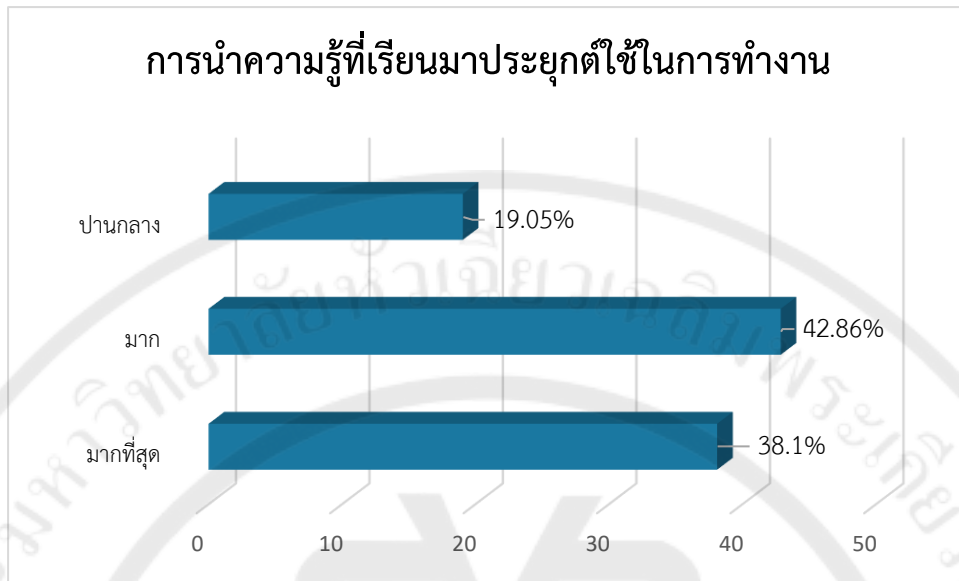

แผนภูมิที่ 4.9 แสดงความพึงพอใจกับงานที่ทำในปัจจุบัน

จากตารางที่ 4.7 แสดงการนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ นำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ในระดับมาก (ร้อยละ 42.86) รองลงมาคือ นำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้มากที่สุด (ร้อยละ 38.10) และนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ปานกลาง (ร้อยละ 19.05) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงการนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

การนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	8	38.10
มาก	9	42.86
ปานกลาง	4	19.05
รวม	21	100.00

แผนภูมิที่ 4.10 แสดงการนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

4.1.3 การสอบและขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

จากตารางที่ 4.8 แสดงการสมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาตจากสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ยังไม่เคยสมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตฯ (ร้อยละ 78.26) รองลงมาคือ เคยสมัครสอบ 1 ครั้ง (ร้อยละ 17.39) และเคยสมัครสอบ 2 ครั้ง (ร้อยละ 4.35) ตามลำดับ

การขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พบว่า บัณฑิตทั้งหมดยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนและยังไม่ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต (ร้อยละ 100.00)

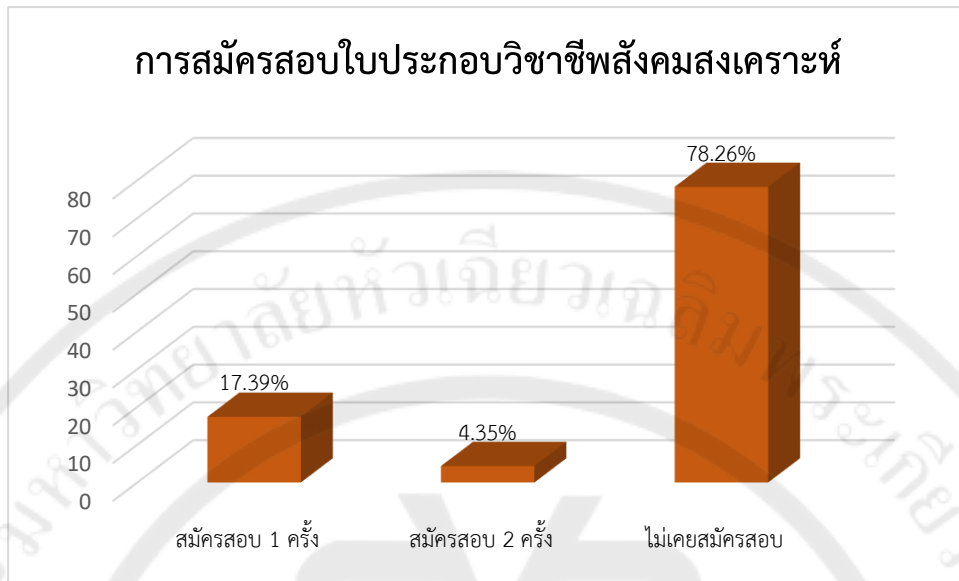
ตารางที่ 4.8 แสดงการสอบและขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

การสอบและขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การสมัครสอบใบประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์		
สมัครสอบ 1 ครั้ง	4	17.39
สมัครสอบ 2 ครั้ง	1	4.35
ไม่เคยสมัครสอบ	18	78.26
รวม	23	100.00
2. การขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ		
ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนและยังไม่ได้รับใบอนุญาตฯ	23	100
รวม	23	100.00

ส่วนเหตุผลที่บัณฑิตยังไม่สมัครสอบรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับ
อนุญาต (ตารางที่ 4.9) พบว่า ส่วนใหญ่เนื่องมาจากบัณฑิตยังไม่มีความพร้อมในการสอบ ยังไม่ได้
เตรียมตัวในการสอบ เป็นต้น

ตารางที่ 4.9 เหตุผลที่ยังไม่สมัครสอบรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต

ลำดับ	ข้อคิดเห็น	ความถี่
1	ยังไม่มีความพร้อมในการสอบรับใบอนุญาตฯ	4
2	ยังไม่ได้เตรียมตัว	3
3	ระยะเวลาในการสอบใกล้กับการสอบ กพ. จึงยังไม่ได้สมัครสอบรับ ใบอนุญาตฯ	1
4	ไม่ได้สมัครเนื่องจากเอกสารไม่ครบถ้วน (ทะเบียนบ้าน)	1
5	ไม่มีการเตรียมตัว จึงทำให้ไม่มีความมั่นใจในการลงสมัครสอบ	2
6	หลังเรียนจบได้งานทำทันที จึงไม่ได้สมัครสอบ	2

แผนภูมิที่ 4.11 แสดงการสมัครสอบใบประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

4.14 คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

บัณฑิตได้ประเมินตนเอง ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework for Higher Education) หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) กำหนดมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

- (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- (2) ด้านความรู้
- (3) ด้านทักษะทางปัญญา
- (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- (6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

ผลการศึกษา (ตารางที่ 4.10) พบว่า บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.16$) และคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า บัณฑิตประเมินความพึงพอใจในระดับพึงพอใจมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.37$) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.35$) ด้าน และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.21$) ส่วนด้านอื่นที่เหลืออยู่ในระดับพึงพอใจมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.16$) ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.13$) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินคุณลักษณะตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes)

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.35	0.35	มากที่สุด
2. ด้านความรู้	4.16	0.47	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.13	0.48	มาก
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.37	0.43	มากที่สุด
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.73	0.41	มาก
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	4.21	0.57	มากที่สุด
ผลรวมคุณลักษณะทั้ง 6 ด้าน	4.16	0.35	มาก
7. คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม	4.46	0.44	มากที่สุด

1) คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

บัณฑิตได้ทำการการประเมินตนเอง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านคุณธรรม จริยธรรม (ตารางที่ 4.11) พบว่า บัณฑิตประเมินคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อยที่อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้ เห็นคุณค่า เข้าใจ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.61$) มีจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมในงาน จริยธรรมทางวิชาการ ศีลธรรมอันดี บทบัญญัติทางกฎหมายและจิตอาสาเป็นเครื่องชี้นำการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.39$) แสดงออกถึงความมีวินัย กล้าหาญ ความรับผิดชอบ เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ($\bar{X} = 4.39$) ปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ใช้บริการระดับต่างๆ ตลอดจนจัดอคติในการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.39$) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม ($\bar{X} = 4.39$) และยึดถือหลักการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.35$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมในงาน จริยธรรมทางวิชาการ ศีลธรรมอันดี บทบัญญัติทางกฎหมายและจิตอาสาเป็นเครื่องชี้นำการปฏิบัติงาน	4.39	0.49	มากที่สุด
2. มีคุณธรรม 6 ประการ ได้แก่ ขยัน อดทน ประหยัด เมตตา ซื่อสัตย์ กตัญญู และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.26	0.44	มากที่สุด
3. เห็นคุณค่า เข้าใจ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.61	0.49	มากที่สุด
4. แสดงออกถึงความมีวินัย กล้าหาญ ความรับผิดชอบ เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม	4.39	0.49	มากที่สุด
5. ปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ใช้บริการระดับต่างๆ ตลอดจนจัดอคติในการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างหลากหลาย	4.39	0.49	มากที่สุด
6. ยึดถือหลักการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆในการปฏิบัติงาน	4.35	0.48	มากที่สุด
7. เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม	4.39	0.49	มากที่สุด
8. มีความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมไทย-จีน	4.04	0.70	มาก
รวม	4.35	0.35	มากที่สุด

2) คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้

บัณฑิตได้ทำการการประเมินตนเอง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านความรู้ (ตารางที่ 4.12) พบว่า บัณฑิตประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อย พบว่า มีคุณลักษณะที่อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด 2 ข้อ คือ สามารถนำความรู้ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรืองานที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.35$) และมีความรู้เฉพาะด้านทางสังคมสงเคราะห์ ระเบียบวิธีวิจัย การจัดการรายกรณี การจัดการโครงการ การบริหารงานสังคมสงเคราะห์เพียงพอต่อการพัฒนาความเข้าใจ เสริมองค์ความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ระบบงาน และสร้างสรรค์งานบริการแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคมสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.22$)

ตารางที่ 4.12 คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้

ด้านความรู้	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีความรู้และหลักการทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้งาน การวิเคราะห์เข้าใจพลวัตของมนุษย์และสังคม การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และนโยบายสังคม	4.04	0.56	มาก
2. มีความรู้ในวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ ค่านิยม จริยธรรม นโยบายของสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่สามารถรับผิดชอบและกระทำบทบาทในฐานะปฏิบัติงานทั่วไป (Generalist) ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระบบสภาวะแวดล้อม	4.17	0.57	มาก
3. มีความรู้เฉพาะด้านทางสังคมสงเคราะห์ ระเบียบวิธีวิจัย การจัดการรายกรณี การจัดการโครงการ การบริหารงานสังคมสงเคราะห์เพียงพอต่อการพัฒนาความเข้าใจ เสริมองค์ความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ระบบงาน และสร้างสรรค์งานบริการแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคมสงเคราะห์	4.22	0.60	มากที่สุด
4. มีความรู้ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม อันจะทำให้สามารถและกำหนดนโยบายแผนงาน และปฏิบัติงานให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทัน	4.04	0.63	มาก
5. สามารถนำความรู้ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรืองานที่รับผิดชอบ	4.35	0.57	มากที่สุด
รวม	4.16	0.47	มาก

3) คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะทางปัญญา

บัณฑิตได้ทำการการประเมินตนเอง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านทักษะทางปัญญา (ตารางที่ 4.13) พบว่า บัณฑิตประเมินคุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.13$) โดยเมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อย พบว่า มีคุณลักษณะที่อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด 2 ข้อ คือ ใฝ่เรียนรู้ใฝ่รู้ จดจำ เข้าใจสาระและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.35$) และสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.30$) ส่วนคุณลักษณะย่อยข้ออื่นๆอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ตารางที่ 4.13 คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะทางปัญญา

ด้านทักษะทางปัญญา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ใฝ่เรียนรู้ใฝ่รู้ จดจำ เข้าใจสาระและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.35	0.48	มากที่สุด
2. สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.30	0.47	มากที่สุด
3. มีทักษะในการคิดเชิงเหตุผลและการคิดแบบองค์รวม	4.04	0.63	มาก
4. สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ตีความและประเมินค่าเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และนำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ	3.96	0.63	มาก
5. สามารถสืบค้น แยกแยะ ประเมิน บูรณาการ และสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งที่ได้จากประสบการณ์ หรือการค้นคว้าวิจัยเพื่อประโยชน์ในกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคม พัฒนาระบบบริการสังคม และขยายองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม	4.04	0.63	มาก
รวม	4.13	0.48	มาก

4) คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

บัณฑิตได้ทำการการประเมินตนเอง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ตารางที่ 4.14) พบว่า บัณฑิตประเมินคุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาคูณลักษณะย่อยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ สามารถปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม ($\bar{X} = 4.48$) มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีสำนึกสาธารณะและมีจิตอาสา ($\bar{X} = 4.43$) และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม ($\bar{X} = 4.43$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเป็นพลเมืองไทย	4.26	0.54	มากที่สุด
2. สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหากลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม โดยยึดหลักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่งานผู้ใช้บริการและสังคมเป็นสำคัญ	4.30	0.55	มากที่สุด
3 สามารถปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม	4.48	0.59	มากที่สุด
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม	4.43	0.59	มากที่สุด
5. มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีสำนึกสาธารณะและมีจิตอาสา	4.43	0.66	มากที่สุด
6. ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพกับผู้ใช้บริการผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบงานอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการกับปัญหาสังคมที่ประสบอยู่	4.35	0.57	มากที่สุด
รวม	4.37	0.43	มากที่สุด

5) คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

บัณฑิตได้ทำการการประเมินตนเอง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ตารางที่ 4.15) พบว่า บัณฑิตประเมินคุณลักษณะด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้ดังนี้ มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ใช้บริการเป้าหมาย และชุมชนที่มีความหลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.04$) มีวิจรรย์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูล ประมวลแปลความหมายและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างถูกต้องและรู้เท่าทัน ($\bar{X} = 3.96$) และสามารถสรุปประเด็น และสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอได้ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้งาน	3.78	0.67	มาก
2. มีวิจารณ์งานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมายและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างถูกต้องและรู้เท่าทัน	3.96	0.47	มาก
3. สามารถสรุปประเด็น และสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอได้ถูกต้องเหมาะสม	3.83	0.57	มาก
4. สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์	3.78	0.60	มาก
5. สามารถระบุและใช้เทคนิคทางสถิติในการศึกษา ค้นคว้า และเสนอแนวทางแก้ปัญหา	3.48	0.73	มาก
6. มีทักษะในการวิเคราะห์เชิงปริมาณขั้นพื้นฐานที่ช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาสังคม หรือข้อมูลจากการค้นคว้าวิจัยที่จะช่วยในการจัดการกับปัญหาสังคมในระดับและรูปแบบต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาวิชาชีพ วิธีการทำงาน คุณภาพบริการ และองค์ความรู้	3.30	0.63	ปานกลาง
7. มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ให้บริการเป้าหมาย และชุมชนที่มีความหลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	4.04	0.56	มาก
รวม	3.73	0.41	มาก

6) คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

บัณฑิตได้ทำการการประเมินตนเอง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (ตารางที่ 4.16) พบว่า บัณฑิตประเมินคุณลักษณะด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.21) โดยเมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อย พบว่า อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด 1 ข้อ คือ สามารถสร้างสัมพันธภาพทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานทั้งในระดับรายกรณี กลุ่ม และชุมชน ($\bar{X}$ = 4.48) ส่วนคุณลักษณะย่อยข้ออื่นๆอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ตารางที่ 4.16 คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานทั้งในระดับรายกรณี กลุ่ม และชุมชน	4.48	0.66	มากที่สุด
2. สามารถรวบรวม บันทึก วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหรือพัฒนาการบริการ	4.17	0.65	มาก
3. สามารถจัดบริการหรือปฏิบัติงานระดับพื้นฐานให้กับผู้ใช้บริการทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม ชุมชน ได้ทันทีตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ	4.09	0.66	มาก
4. สามารถปฏิบัติทักษะวิชาชีพสังคมสงเคราะห์อย่างบูรณาการ เพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะผู้ประสานงานและการจัดโครงการสวัสดิการสังคม	4.13	0.69	มาก
รวม	4.21	0.57	มากที่สุด

7) คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

บัณฑิตได้ทำการการประเมินตนเองในด้านคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม (ตารางที่ 4.17) พบว่า บัณฑิตประเมินด้านคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคมในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) โดยคุณลักษณะย่อยที่ได้รับการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.56$) มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.56$) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.56$) มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.52$) เป็นผู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.52$) และสามารถคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ผลการประเมินคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต

คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เป็นผู้ที่มีความรู้ และมีทักษะในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ระดับปฏิบัติการตรงกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ใช้บริการ	4.17	0.65	มาก
2. สามารถคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของกลุ่มเป้าหมาย	4.34	0.57	มากที่สุด
3. มีความรับผิดชอบต่อสังคม	4.56	0.50	มากที่สุด
4. มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	4.56	0.50	มากที่สุด
5. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.56	0.50	มากที่สุด
6. มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม	4.52	0.59	มากที่สุด
7. เป็นผู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.52	0.51	มากที่สุด
รวม	4.46	0.44	มากที่สุด

8) คุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็ง และสิ่งที่ควรปรับปรุงของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

จากตารางที่ 4.18 บัณฑิตได้ประเมินคุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็งของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม พบว่า ลักษณะที่เป็นจุดเด่นมากที่สุดคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ร้อยละ 43.48) รองลงมาคือ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (ร้อยละ 30.43) และด้านคุณธรรมจริยธรรม (ร้อยละ 26.09) ตามลำดับ

คุณลักษณะที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ร้อยละ 43.48) รองลงมาคือ ด้านความรู้ (ร้อยละ 26.09) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ร้อยละ 4.35) และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (ร้อยละ 4.35) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 คุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็ง และสิ่งที่ควรปรับปรุงของบัณฑิต

คุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	6	26.09
2. ด้านความรู้	-	-
3. ด้านทักษะทางปัญญา	-	-
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	10	43.48
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	-	-
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	7	30.43
รวม	23	100.00
คุณลักษณะที่ควรปรับปรุง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	-	-
2. ด้านความรู้	6	26.09
3. ด้านทักษะทางปัญญา	-	-
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	1	4.35
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	10	43.48
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	1	4.35
7. ไม่มี	5	21.74
รวม	23	100.00

9) จุดเด่นของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

บัณฑิตให้ข้อคิดเห็นถึงจุดเด่นของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม
 ดังแสดงในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 จุดเด่นของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

ลำดับ	ข้อคิดเห็น	ความถี่
1	มีทักษะด้านการปฏิบัติทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ทั้งการให้คำปรึกษาสังคมสงเคราะห์ชุมชน การจัดการรายกรณี ฯลฯ อีกทั้งบัณฑิตมีคุณธรรมจริยธรรม	1
2	มีทักษะการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	1
3	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกช่วงวัยทุกกลุ่ม บูรณาการความรู้ได้เป็นอย่างดี	1
4	มีความรับผิดชอบต่อสังคม ยึดประโยชน์ของผู้ใช้บริการเป็นหลัก	1
5	ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความรับผิดชอบ	1
6	สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มักแก้ไขปัญหา หาทางออกได้เป็นอย่างดีเสมอ	1
7	ความรู้และทักษะด้านสังคมสงเคราะห์	1
8	สามารถนำความรู้ที่เรียนไปปรับใช้ได้จริง	1
9	สามารถทำงานสังคมสงเคราะห์ภาคปฏิบัติได้เป็นอย่างดี	2
10	มีความรู้ ทักษะด้านสังคมสงเคราะห์และนำไปปฏิบัติงานได้จริง	1
11	มีความรู้และคุณธรรมเป็นเลิศ	1
12	มีความใฝ่เรียนรู้ สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี ไม่ทำตัวเป็นน้ำเต็มแก้ว	1

10) สิ่งที่ต้องปรับปรุงของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

บัณฑิตให้ข้อคิดเห็นถึงสิ่งที่จะต้องปรับปรุงของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ดังแสดงในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 สิ่งที่ต้องปรับปรุงของบัณฑิต

ลำดับ	ข้อคิดเห็น	ความถี่
1	ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	1
2	เรื่องการวิเคราะห์ด้านตัวเลข	1
3	ควรระมัดระวังในการตัดสินใจ ประเมินผู้ให้บริการ ต้องมีความแม่นยำละเอียดรอบคอบ	1
4	ความตรงต่อเวลา	1
5	ต้องมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ ต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่ตลอดเวลา	1
6	ทฤษฎีและองค์ความรู้สังคมสงเคราะห์ อยากทำความเข้าใจให้มากกว่านี้ เพื่อนำมาปรับใช้ในการทำงาน	1
7	ด้านเทคโนโลยี	1
8	องค์ความรู้และทฤษฎีใหม่ๆ	1
9	การสร้างเครือข่ายกับทีมสหวิชาชีพอื่น	2
10	สื่อสารไม่ค่อยรู้เรื่อง	1
11	ควรเพิ่มความรู้ด้านแนวคิดทฤษฎีมากกว่านี้	2
12	การวิเคราะห์และการประเมินปัญหาของผู้รับบริการ	1
13	ควรได้รับการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีต่างๆ	1
14	ความมั่นใจในตนเอง หรือมั่นใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง	1
15	ด้านความรู้ และการวิเคราะห์เชิงตัวเลข	1
16	การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านทฤษฎีกับการปฏิบัติงาน	1

11) ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต

บัณฑิตให้ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ดังแสดงในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ในทัศนะของบัณฑิต

ลำดับ	ข้อคิดเห็น	ความถี่
1	เป็นหลักสูตรที่ดี เสริมสร้างความพร้อมให้กับบัณฑิตเมื่อจบการศึกษาสามารถไปดำเนินชีวิตและทำงานได้	1
2	เพิ่มการศึกษาดูงาน	1
3	ให้คำแนะนำปรึกษาด้านอาชีพก่อนเรียนจบ	1
4	เพิ่มการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในหลายช่องทางของสื่อโซเชียลมีเดียมากขึ้น โดยเฉพาะ IG หรือ Twitter จะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น	1
5	เน้นปูพื้นฐานทางทฤษฎีให้แน่นควบคู่กับการปฏิบัติ	1
6	ควรเพิ่มเติมด้านการศึกษาในพื้นที่หรือหน่วยงานเพิ่มมากขึ้น	1
7	ควรมีหลักสูตรนานาชาติ	1
8	หลักสูตรควรมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับการสอบรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	1
9	ควรเพิ่มความรู้ด้านทฤษฎีต่างๆที่หลากหลายยิ่งขึ้น	1
10	ควรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยยิ่งขึ้น	1

12) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

บัณฑิตให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในทัศนะของบัณฑิต

ลำดับ	ข้อคิดเห็น	ความถี่
1	กิจกรรมต่างๆของคณะมีความเหมาะสมและสามารถสร้างเสริมการพัฒนา นักศึกษาได้ดี	1
2	จัดกิจกรรมรุ่นพี่-รุ่นน้อง เพื่อสร้างสัมพันธภาพในคณะ	1
3	อยากให้มีการฝึกอบรมนักศึกษาร่วมกันในคณะ ให้มีกิจกรรมทำร่วมกัน	1
4	ปรับปรุงสถานที่สิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัยมากขึ้น	1
5	รณรงค์เรื่องการแต่งกายของนักศึกษาให้ถูกต้องตามระเบียบของ มหาวิทยาลัย	1
6	เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่อยากทำ เพื่อพัฒนา ตัวนักศึกษา	1

4.1.4 ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน

บัณฑิตให้ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และ
สวัสดิการสังคม ดังแสดงในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน ในทัศนะของบัณฑิต

ลำดับ	ข้อคิดเห็น	ความถี่
1	อาจารย์ทุกท่านให้ความรู้แก่นักศึกษาได้อย่างดีเยี่ยม	1
2	จัดกิจกรรมค่ายจิตอาสา เพื่อพัฒนาทักษะของนักศึกษา	1
3	ปรับปรุงด้านเทคโนโลยีให้ทันสมัยมากขึ้น	1
4	ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎีใหม่ๆ	1
5	เพิ่มการลงฝึกปฏิบัติในหน่วยงานให้มากขึ้น	1

4.2 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างได้ทำการประเมินบัณฑิต และส่งแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 76.19 (ตารางที่ 4.24)

ตารางที่ 4.24 แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่ได้รับกลับคืน

การส่งคืนแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ส่งแบบสอบถามกลับคืน	16	76.19
ไม่ได้ส่งคืน	5	23.81
รวม	21	100.00

4.2.1 ลักษณะทั่วไปของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต

จากตารางที่ 4.25 แสดงลักษณะทั่วไปของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ดังต่อไปนี้

เพศ พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 87.50) และเพศชาย (ร้อยละ 12.50)

ตำแหน่งงาน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารระดับกลาง/ผู้จัดการ/หัวหน้าฝ่าย (ร้อยละ 62.50) และผู้บริหารระดับสูง/ เจ้าของกิจการ/ ผู้อำนวยการ/ผู้ปกครอง (ร้อยละ 37.50)

ประเภทของหน่วยงาน พบว่า ส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 75.00) รองลงมา คือ บริษัทเอกชน (ร้อยละ 18.75) และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) (ร้อยละ 6.25) ตามลำดับ

ลักษณะงานมีความเกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์ พบว่า ส่วนใหญ่ตรงหรือเกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 75.00) และไม่เกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 25.00)

ระยะเวลาที่ร่วมงานกับบัณฑิต พบว่า ส่วนใหญ่ได้ร่วมงานกับบัณฑิตเป็นระยะเวลา 5 เดือน (ร้อยละ 37.50) รองลงมาคือ ระยะเวลา 2 เดือน (ร้อยละ 18.75) ระยะเวลา 4 เดือน (ร้อยละ 18.75) และระยะเวลา 6 เดือน (ร้อยละ 18.75)

ตารางที่ 4.25 แสดงลักษณะทั่วไปของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	2	12.50
หญิง	14	87.50
รวม	16	100.00
ระดับตำแหน่งในองค์กร		
ผู้บริหารระดับสูง/ เจ้าของกิจการ/ ผู้อำนวยการ/ผู้ปกครอง	6	37.50
ผู้บริหารระดับกลาง/ผู้จัดการ/หัวหน้าฝ่าย	10	62.50
ผู้บริหารระดับต้น/ หัวหน้างาน	-	-
รวม	16	100.00
ประเภทของหน่วยงาน		
หน่วยงานราชการ	12	75.00
บริษัทเอกชน	3	18.75
องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)	1	6.25
รวม	16	100.00
ลักษณะงานเกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์		
ตรง/เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์	12	75.00
ไม่เกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์	4	25.00
รวม	16	100.00
ระยะเวลาที่ร่วมงานกับบัณฑิต		
2 เดือน	3	18.75
3 เดือน	1	6.25
4 เดือน	3	18.75
5 เดือน	6	37.50
6 เดือน	3	18.75
รวม	16	100.00

4.2.2 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

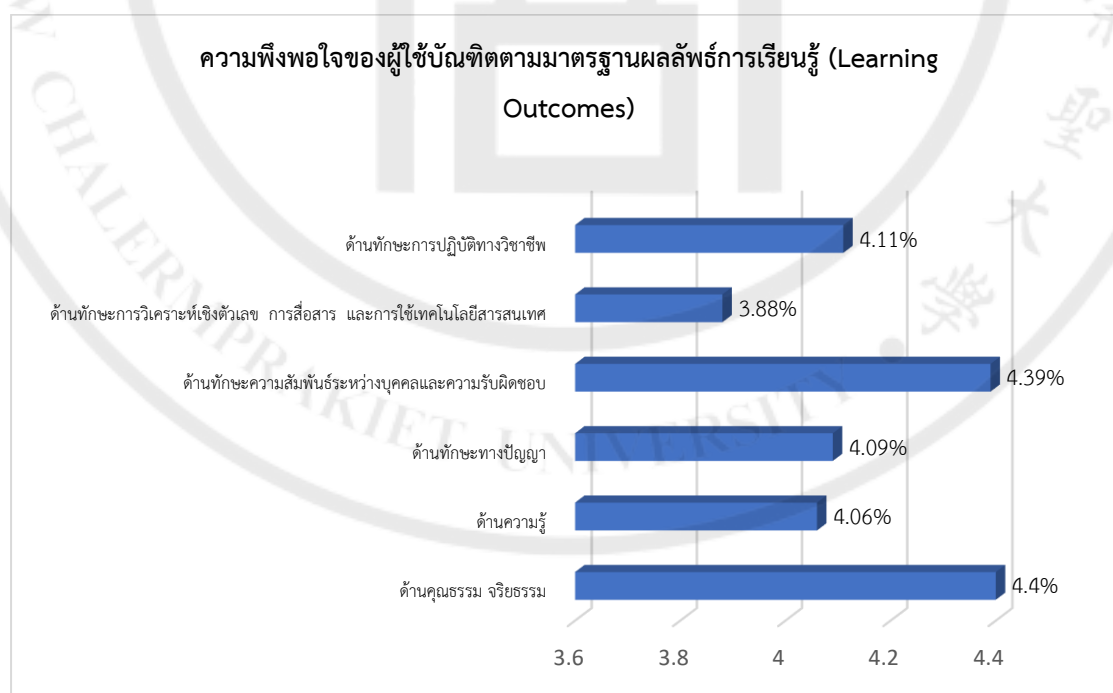
ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างได้ทำการประเมินความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework for Higher Education) หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กำหนดมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

- (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- (2) ด้านความรู้
- (3) ด้านทักษะทางปัญญา
- (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- (6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

ผลการศึกษา (ตารางที่ 4.26) พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.15$) และผลการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างตามผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.40$) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.39$) ส่วนคุณลักษณะที่เหลือมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 4 ด้าน เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.11$) ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.09$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.06$) และด้านที่ได้รับการประเมินต่ำสุดคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.88$)

ตารางที่ 4.26 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.40	0.37	มากที่สุด
2. ด้านความรู้	4.06	0.40	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.09	0.71	มาก
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.39	0.43	มากที่สุด
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.88	0.31	มาก
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	4.11	0.58	มาก
ผลรวมคุณลักษณะทั้ง 6 ด้าน	4.15	0.31	มาก
7. คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม	4.54	0.31	มากที่สุด

แผนภูมิที่ 4.12 แสดงความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้

1) ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐาน
ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างประเมินความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐาน
ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านคุณธรรม จริยธรรม (ตารางที่ 4.27) พบว่า
ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรมในภาพรวม
อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อย พบว่า มีค่าเฉลี่ยความพึง
พอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้ดังนี้ เห็นคุณค่า เข้าใจ
เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.63$) มีจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมในงาน
จริยธรรมทางวิชาการ ศีลธรรมอันดี บทบัญญัติทางกฎหมายและจิตอาสาเป็นเครื่องชี้นำการปฏิบัติงาน
($\bar{X} = 4.56$) และเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม ($\bar{X} = 4.56$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.27 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้าน
คุณธรรม จริยธรรม

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึง พอใจ
1. มีจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมในงาน จริยธรรมทาง วิชาการ ศีลธรรมอันดี บทบัญญัติทางกฎหมายและจิตอาสาเป็น เครื่องชี้นำการปฏิบัติงาน	4.56	0.51	มากที่สุด
2. มีคุณธรรม 6 ประการ ได้แก่ ขยัน อดทน ประหยัด เมตตา ซื่อสัตย์ กตัญญู และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.44	0.51	มากที่สุด
3. เห็นคุณค่า เข้าใจ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น	4.63	0.50	มากที่สุด
4. แสดงออกถึงความมีวินัย กล้าหาญ ความรับผิดชอบ เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม	4.19	0.66	มาก
5. ปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ใช้บริการระดับต่างๆ ตลอดจนจัด อคติในการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างหลากหลาย	4.38	0.50	มากที่สุด
6. ยึดถือหลักการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆในการปฏิบัติงาน	4.50	0.52	มากที่สุด
7. เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม	4.56	0.51	มากที่สุด
8. มีความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมไทย- จีน	3.94	0.44	มาก
รวม	4.40	0.37	มากที่สุด

2) ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐาน
ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างประเมินความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐาน
ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านความรู้ (ตารางที่ 4.28) พบว่า ผู้บังคับบัญชา/
นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตด้านความรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$)
เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้ดังนี้ มีความรู้และหลักการ
ทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้งาน การวิเคราะห์เข้าใจ
พลวัตของมนุษย์และสังคม การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และนโยบายสังคม ($\bar{X} = 4.19$) มีความรู้ใน
วิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ ค่านิยม จริยธรรม นโยบายของสังคม
สงเคราะห์วิชาชีพที่สามารถรับผิดชอบและกระทำบทบาท ในฐานะปฏิบัติงานทั่วไป (Generalist) ได้
อย่างมีประสิทธิภาพในระบบภาวะแวดล้อม ($\bar{X} = 4.13$) และสามารถนำความรู้ปรับใช้ให้เหมาะสม
กับสถานการณ์หรืองานที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้

ด้านความรู้	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีความรู้และหลักการทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้งาน การวิเคราะห์เข้าใจพลวัตของมนุษย์และสังคม การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และนโยบายสังคม	4.19	0.40	มาก
2. มีความรู้ในวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ ค่านิยม จริยธรรม นโยบายของสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่สามารถรับผิดชอบและกระทำบทบาทในฐานะปฏิบัติงานทั่วไป (Generalist) ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระบบภาวะแวดล้อม	4.13	0.50	มาก
3. มีความรู้เฉพาะด้านทางสังคมสงเคราะห์ ระเบียบวิธีวิจัย การจัดการรายกรณี การจัดการโครงการ การบริหารงานสังคมสงเคราะห์เพียงพอต่อการพัฒนาความเข้าใจ เสริมองค์ความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ระบบงาน และสร้างสรรค์งานบริการแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคมสงเคราะห์	4.06	0.44	มาก
4. มีความรู้ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม อันจะทำให้สามารถและกำหนดนโยบายแผนงาน และปฏิบัติงานให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทัน	3.81	0.66	มาก
5. สามารถนำความรู้ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรืองานที่รับผิดชอบ	4.13	0.34	มาก
รวม	4.06	0.40	มาก

3) ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะทางปัญญา

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างประเมินความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านทักษะทางปัญญา (ตารางที่ 4.29) พบว่าผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญาในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาคคุณลักษณะย่อยพบว่า มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ใฝ่เรียนใฝ่รู้ จดจำ เข้าใจสาระและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.38$) ส่วนด้านอื่นๆอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ตารางที่ 4.29 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะทางปัญญา

ด้านทักษะทางปัญญา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ใฝ่เรียนใฝ่รู้ จดจำ เข้าใจสาระและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.38	0.50	มากที่สุด
2. สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.13	0.50	มาก
3. มีทักษะในการคิดเชิงเหตุผลและการคิดแบบองค์รวม	3.75	0.68	มาก
4. สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ที่ความและประเมินค่าเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และนำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ	4.06	0.91	มาก
5. สามารถสืบค้น แยกแยะ ประเมิน บูรณาการ และสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งที่ได้จากประสบการณ์ หรือการค้นคว้าวิจัยเพื่อประโยชน์ในกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคม พัฒนาระบบบริการสังคม และขยายองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม	4.13	0.93	มาก
รวม	4.09	0.71	มาก

4) ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างประเมินความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ตารางที่ 4.30) พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีสำนึกสาธารณะและมีจิตอาสา ($\bar{X} = 4.69$) สามารถปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม ($\bar{X} = 4.50$) และตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเป็นพลเมืองไทย ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.30 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเป็นพลเมืองไทย	4.44	0.51	มากที่สุด
2. สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหากลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามโดยยึดหลักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่งานผู้ใช้บริการและสังคมเป็นสำคัญ	4.06	0.68	มาก
3 สามารถปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม	4.50	0.52	มากที่สุด
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหามานพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม	4.25	0.45	มากที่สุด
5. มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีสำนึกสาธารณะและมีจิตอาสา	4.69	0.48	มากที่สุด
6. ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพกับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบงานอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการกับปัญหาสังคมที่ประสบอยู่	4.38	0.50	มากที่สุด
รวม	4.39	0.43	มากที่สุด

5) ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างประเมินความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ตารางที่ 4.31) พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาคคุณลักษณะย่อยโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้ดังนี้ สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้งาน ($\bar{X} = 4.38$) มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ใช้บริการเป้าหมาย และชุมชนที่มีความหลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.38$) และมีวิจารณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูล ประมวลแปลความหมายและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างถูกต้องและรู้เท่าทัน ($\bar{X} = 4.06$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.31 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้งาน	4.38	0.62	มากที่สุด
2. มีวิจรณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมายและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างถูกต้องและรู้เท่าทัน	4.06	0.57	มาก
3. สามารถสรุปประเด็น และสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอได้ถูกต้องเหมาะสม	4.00	0.37	มาก
4. สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์	3.75	0.68	มาก
5. สามารถระบุและใช้เทคนิคทางสถิติในการศึกษา ค้นคว้า และเสนอแนวทางแก้ปัญหา	3.06	0.25	ปานกลาง
6. มีทักษะในการวิเคราะห์เชิงปริมาณขั้นพื้นฐานที่ช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาสังคม หรือข้อมูลจากการค้นคว้าวิจัยที่จะช่วยในการจัดการกับปัญหาสังคมในระดับและรูปแบบต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาวิชาชีพ วิธีการทำงาน คุณภาพบริการ และองค์ความรู้	3.50	0.63	มาก
7. มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ให้บริการเป้าหมาย และชุมชนที่มีความหลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	4.38	0.62	มากที่สุด
รวม	3.88	0.31	มาก

**6) ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐาน
ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ**

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างประเมินความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (ตารางที่ 4.32) พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาคูณลักษณะย่อย พบว่า มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานทั้งในระดับรายกรณี กลุ่ม และชุมชน ($\bar{X} = 4.25$) และสามารถรวบรวม บันทึก วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหรือพัฒนาการบริการ ($\bar{X} = 4.25$)

ตารางที่ 4.32 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานทั้งในระดับรายกรณี กลุ่ม และชุมชน	4.25	0.45	มากที่สุด
2. สามารถรวบรวม บันทึก วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหรือพัฒนาการบริการ	4.25	0.58	มากที่สุด
3. สามารถจัดบริการหรือปฏิบัติงานระดับพื้นฐานให้กับผู้ใช้บริการทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม ชุมชน ได้ทันที่ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ	3.94	0.77	มาก
4. สามารถปฏิบัติทักษะวิชาชีพสังคมสงเคราะห์อย่างบูรณาการ เพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะผู้ประสานงานและการจัดโครงการสวัสดิการสังคม	4.00	0.73	มาก
รวม	4.11	0.58	มาก

7) ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างประเมินความพึงพอใจต่อคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม (ตารางที่ 4.33) พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อย พบว่า คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตที่ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.81$) มีความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.75$) มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.69$) และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.69$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.33 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เป็นผู้ที่มีความรู้ และมีทักษะในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ระดับปฏิบัติการตรงกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ใช้บริการ	4.31	0.48	มากที่สุด
2. สามารถคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของกลุ่มเป้าหมาย	4.19	0.40	มาก
3. มีความรับผิดชอบต่อสังคม	4.75	0.45	มากที่สุด
4. มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	4.69	0.48	มากที่สุด
5. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.69	0.48	มากที่สุด
6. มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม	4.81	0.40	มากที่สุด
7. เป็นผู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.31	0.48	มากที่สุด
รวม	4.54	0.31	มากที่สุด

8) คุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็ง และสิ่งที่ควรปรับปรุงของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิตประเมินว่า บัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม (ตารางที่ 4.34) มีคุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็ง คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ร้อยละ 62.50) รองลงมาคือ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (ร้อยละ 18.75) ด้านความรู้ (ร้อยละ 12.50) และด้านคุณธรรม จริยธรรม (ร้อยละ 6.25) ตามลำดับ

ส่วนคุณลักษณะที่ควรปรับปรุงของบัณฑิต ได้แก่ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ร้อยละ 37.50) และด้านความรู้ (ร้อยละ 12.50)

ตารางที่ 4.34 คุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็ง และสิ่งที่ควรปรับปรุงของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

คุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็งของบัณฑิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	1	6.25
2. ด้านความรู้	2	12.50
3. ด้านทักษะทางปัญญา	-	-
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	10	62.50
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	-	-
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	3	18.75
7. ไม่มี	-	-
รวม	16	100.00
คุณลักษณะที่ควรปรับปรุงของบัณฑิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	-	-
2. ด้านความรู้	2	12.50
3. ด้านทักษะทางปัญญา	-	-
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	-	-
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	6	37.50
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	-	-
7. ไม่มี	8	50.00
รวม	16	100.00

9) จุดเด่นของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิตให้ข้อคิดเห็นถึงจุดเด่นของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ดังแสดงในตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 จุดเด่นของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคมในทัศนะของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต

ลำดับ	ข้อคิดเห็น	ความถี่
1	มีความรู้และมนุษยสัมพันธ์ดี	1
2	สามารถนำองค์ความรู้ด้านต่างๆมาใช้ในการปฏิบัติงาน ภายใต้การกำกับดูแลของหัวหน้ากลุ่มงาน	1
3	มีความใส่ใจเรียนรู้งาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่ได้รับมอบหมาย	1
4	มีความตั้งใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบ	1
5	มีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน	1
6	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดีมาก	1
7	ทำงานเป็นทีม และทำงานเพื่อส่วนรวมได้ดี ไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ	1
8	ปรับตัวเข้ากับทีมได้เป็นอย่างดี และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	1
9	พร้อมที่จะเรียนรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมและเหมาะสมกับตำแหน่งงาน	1
10	มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และเสียสละเวลาเพื่อกลุ่มเป้าหมายและองค์กร	1
11	ใฝ่หาความรู้	1
12	ความตั้งใจในการทำงาน	1

10) สิ่งที่ต้องปรับปรุงของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิตให้ข้อคิดเห็นถึงสิ่งที่ต้องปรับปรุงของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ดังแสดงในตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 สิ่งที่ต้องปรับปรุงของบัณฑิต ในทัศนะของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต

ลำดับ	ข้อคิดเห็น	ความถี่
1	การเรียนรู้เพิ่มเติมในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	1
2	การวิเคราะห์สถานการณ์ภายใต้ข้อมูลที่มีเพื่อการนำเสนอข้อมูล	1
3	การวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างรอบด้าน	1
4	การจับใจความ และการสื่อสาร	1
5	ด้านความรู้ภาษาอังกฤษยังอ่อนไป ควรปรับปรุงและพัฒนาขึ้น	1
6	ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภารกิจขององค์กรและกลุ่มเป้าหมายขององค์กร	1
7	ควรศึกษาระเบียบ ข้อกฎหมาย พรบ.ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจขององค์กร	1
8	ทักษะการเรียนรู้ ความเฉลียวในการเรียนรู้จากผู้บังคับบัญชาหรือจากเพื่อนร่วมงาน	1

11) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิตให้ข้อคิดเห็นถึง คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ดังแสดงในตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

ลำดับ	ข้อคิดเห็น	ความถี่
1	มีความรู้ ความสามารถ มีความรับผิดชอบ ไม่ร่อกาน	1
2	มีความรับผิดชอบ เสียสละ อุทิศตนในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา	1
3	สามารถนำองค์ความรู้งานสังคมสงเคราะห์มาใช้ในการทำงานได้	1
4	ทักษะด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เพื่อนร่วมงาน	1
5	มีความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ในงานที่ต้องรับผิดชอบ	1
6	ความอดทน ทุ่มเท	1
7	ความซื่อสัตย์	1
8	มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน	1
9	มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา รู้หน้าที่	1
10	มีน้ำใจ มีความเข้าอกเข้าใจและมีความเป็นหนึ่งเดียวกับทีม	1
11	คำนึงถึงประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมายและราชการเป็นหลัก	1
12	ขยัน อดทน	1
13	ซื่อสัตย์ สุจริต	1

12) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. บัณฑิตมีความกระตือรือร้นในการทำงาน

2. ทางมหาวิทยาลัยฯ อบรมและให้ความรู้กับบัณฑิต จนทำให้น้องมีจิตใจดี มีน้ำใจโอบอ้อมอารี และรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของงาน รวมถึงการกล้ายอมรับความผิดพลาดของตนเองและแก้ไขพัฒนาให้ดีขึ้น

3. หากมีนักศึกษามาฝึกภาคสนามจะเป็นประโยชน์มาก เนื่องจากในหน่วยงานมีความหลากหลายวิชาชีพ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ (มีใบประกอบวิชาชีพฯ) นักจิตวิทยาคลินิก และนักพัฒนาสังคม รวมถึงลักษณะงานของหน่วยงานสามารถให้ทักษะสำคัญที่สามารถปฏิบัติงานได้กับทุกองค์กรทางสังคมสงเคราะห์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ปีการศึกษา 2567 มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำและการศึกษาต่อของบัณฑิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2566 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) บัณฑิตระดับปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตในปีการศึกษา 2566 จำนวน 27 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 85.19 (2) ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิตที่มีงานทำ จำนวน 21 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 76.19 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับบัณฑิต และแบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิต ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences; IBM SPSS Statistics 26) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ภาวะการมีงานทำ การศึกษาต่อและคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่างบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 78.26) อายุ 23 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 65.22) มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑลมากที่สุด (ร้อยละ 60.87) ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สายวิทย์-คณิต (ร้อยละ 34.78) เป็นผู้ที่สมัครเข้าเรียนเป็นครั้งแรก (ร้อยละ 95.65) เหตุผลที่สมัครเข้าเรียนในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ฯ พบว่า มีความสนใจอยากประกอบอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์มากที่สุด (ร้อยละ 73.91) บัณฑิตทุกคนสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของ

หลักสูตร 4 ปี (ร้อยละ 100.00) โดยมีเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อสำเร็จการศึกษาของบัณฑิตรุ่นนี้ได้เกรดเฉลี่ยรวมของบัณฑิตทั้งหมดเท่ากับ 2.97

ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต พบว่า ในขณะที่ทำการสำรวจบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีงานทำ (ร้อยละ 91.30) บัณฑิตทั้งหมดไม่ได้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 100.00) ด้านความต้องการศึกษาต่อ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ (ร้อยละ 60.87) ส่วนบัณฑิตกลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อ พบว่า ต้องการศึกษาต่อปริญญาโทด้านจิตวิทยา (ร้อยละ 22.22) และด้านรัฐศาสตร์ (ร้อยละ 22.00)

ระยะเวลาการได้งานทำครั้งแรกหลังสำเร็จการศึกษา พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน (ร้อยละ 52.17) ด้านการเปลี่ยนงานภายในระยะเวลา 1 ปี พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยเปลี่ยนงานหลังจากได้งานทำครั้งแรก (ร้อยละ 82.61)

ประเภทของหน่วยงาน พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 57.14) โดยหน่วยงานราชการที่บัณฑิตทำงาน ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ร้อยละ 75.00) รองลงมาคือ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 16.66)

ที่ตั้งของหน่วยงาน พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมากที่สุด (ร้อยละ 80.95) โดยจังหวัดที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลที่บัณฑิตทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 43.48) รองลงมาคือ จังหวัดสมุทรปราการ (ร้อยละ 30.43)

เมื่อพิจารณาตำแหน่งงาน พบว่า ส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 16.66) รองลงมาคือ ผู้ช่วยนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่สนับสนุนปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการฯ กรมกิจการผู้สูงอายุ เท่ากัน (ร้อยละ 11.11) ส่วนใหญ่ได้รับเงินเดือน 14,001 – 16,000 บาท (ร้อยละ 47.60) โดยคิดเป็นเงินเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 16,014.29 บาท/เดือน ลักษณะงานที่ทำส่วนใหญ่ทำงานเกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์/สวัสดิการสังคม (ร้อยละ 61.90)

ความพึงพอใจงานที่ทำในปัจจุบัน พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่รู้สึกเฉยๆ (ร้อยละ 47.62) รองลงมาคือ พึงพอใจมาก (ร้อยละ 42.86) และไม่พอใจ (ร้อยละ 9.52) ตามลำดับ โดยเหตุผลที่บัณฑิตรู้สึกไม่พอใจกับงานที่ทำในปัจจุบัน คือ ขาดความมั่นคง (ร้อยละ 100.00) นอกจากนี้ยังพบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ในระดับมาก (ร้อยละ 42.86)

การสอบและขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ยังไม่เคยสมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตฯ (ร้อยละ 78.26) รองลงมาคือ เคยสมัครสอบ 1 ครั้ง (ร้อยละ 17.39) และเคยสมัครสอบ 2 ครั้ง (ร้อยละ 4.35) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า บัณฑิตทั้งหมดยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนและยังไม่ได้รับใบอนุญาตฯ (ร้อยละ 100.00) ส่วนเหตุผลที่บัณฑิตยังไม่สมัครสอบรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต พบว่า ส่วนใหญ่เนื่องมาจากบัณฑิตยังไม่มีความพร้อมในการสอบ ยังไม่ได้เตรียมตัวในการสอบ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาผลการประเมินตนเองของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พบว่า บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.16$) และคุณลักษณะพิเศษของ บัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) โดย คุณลักษณะตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้ ด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.37$) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.35$) ด้าน และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.21$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.16$) ด้านทักษะทาง ปัญญา ($\bar{X} = 4.13$) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ

ผลการประเมินด้านคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต พบว่า อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.56$) มีคุณธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.56$) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.56$) มีจิตอาสา เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.52$) เป็นผู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.52$) และสามารถคุ้มครอง สิทธิสวัสดิการของกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

บัณฑิตได้ประเมินคุณลักษณะที่เป็นจุดเด่น/จุดแข็ง ได้แก่ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ (ร้อยละ 43.48) รองลงมาคือ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (ร้อยละ 30.43) และด้านคุณธรรมจริยธรรม (ร้อยละ 26.09) ตามลำดับ

ส่วนคุณลักษณะที่ควรปรับปรุง คือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ (ร้อยละ 43.48) รองลงมาคือ ด้านความรู้ (ร้อยละ 26.09) ด้านทักษะ

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ร้อยละ 4.35) และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (ร้อยละ 4.35) ตามลำดับ

5.1.2 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 87.50) ตำแหน่งงานเป็นผู้บริหารระดับกลาง/ผู้จัดการ/หัวหน้าฝ่าย (ร้อยละ 62.50) ทำงานในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 75.00) เป็นหน่วยงานที่ตรงหรือเกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 75.00) และมีระยะเวลาร่วมงานกับบัณฑิต 5 เดือน (ร้อยละ 37.50)

ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.40$) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.39$) ส่วนคุณลักษณะที่เหลือมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 4 ด้าน เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.11$) ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.09$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.06$) และด้านที่ได้รับการประเมินต่ำสุดคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.88$)

ผลการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะพิเศษในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อย พบว่า คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตที่ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.81$) มีความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.75$) มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.69$) และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.69$) ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ภาวะการมีงานทำและการศึกษาต่อของบัณฑิต

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะการมีงานทำของบัณฑิตในสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ครั้งนี้ แสดงให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์การมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา รวมทั้งเจตคติและการเตรียมความ

พร้อมของบัณฑิตในการเข้าสู่วิชาชีพ ทั้งในด้านความต้องการศึกษาต่อ การเข้าสู่ตลาดแรงงาน ลักษณะงาน รายได้ ความพึงพอใจในงาน และความพร้อมในการสอบขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ใบอนุญาต

จากผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตระดับปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2566 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ได้งานทำสูงถึง ร้อยละ 91.30 ซึ่งสูงกว่าภาพรวมการมีงานทำของบัณฑิตระดับปริญญาตรีทั่วประเทศที่จบการศึกษาในปีเดียวกัน จากข้อมูลภาวะการมีงานทำทั่วประเทศของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นผู้ที่มีงานทำ ร้อยละ 74.24 (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2568: น. 1) และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคมในปีที่ผ่านมา พบว่า บัณฑิตปีนี้มีอัตราการได้งานทำเพิ่มสูงขึ้น โดยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2565 มีงานทำร้อยละ 84.62 (ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์, 2567, น. 70) เมื่อพิจารณาประเภทหน่วยงานพบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ได้งานทำในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 57.14) โดยส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ร้อยละ 75.00) รองลงมาคือ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 16.66) บัณฑิตส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน (ร้อยละ 52.17) รองลงมาคือ ได้งานก่อนจบหรือทันทีหลังสำเร็จการศึกษา (ร้อยละ 30.43) ซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาที่สั้นในการได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2567, น. 72-74; 2566, น. 66-67) ที่พบว่า บัณฑิตสังคมสงเคราะห์สามารถเข้าสู่การทำงานงานในภาครัฐได้ภายในระยะเวลาไม่นานหลังสำเร็จการศึกษา ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนถึงความต้องการแรงงานในภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องที่มีความต้องการรับผู้จบคุณวุฒิปริญญาตรีสังคมสงเคราะห์ศาสตร์เข้าทำงานในองค์กรซึ่งมีภารกิจงานทางด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมโดยตรง ดังจะเห็นได้จากตำแหน่งงานของบัณฑิต ส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 16.66) รองลงมาคือ ผู้ช่วยนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่สนับสนุนปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมผู้สูงอายุ ในสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 11.11) ซึ่งเป็นหน้าที่การงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงของผู้สำเร็จการศึกษาด้านนี้ เช่นเดียวกับลักษณะงานที่ทำซึ่งบัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานเกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์/สวัสดิการสังคม (ร้อยละ 61.90) เมื่อพิจารณาระดับเงินเดือน พบว่า เงินเดือนเฉลี่ยของบัณฑิตอยู่ที่ 16,014.29 บาท โดยส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทนอยู่ในช่วง 14,001 – 16,000 บาท (ร้อยละ 47.60) แม้ว่าค่าตอบแทนดังกล่าวจะไม่สูงมาก แต่ถือว่าอยู่ในระดับมาตรฐานสำหรับตำแหน่งงานภาครัฐในช่วงเริ่มต้นของการเข้าทำงานใหม่

ด้านความมั่นคงในการทำงาน พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่เคยเปลี่ยนงานหลังจากได้งานทำครั้งแรก (ร้อยละ 82.61) สะท้อนถึงความมั่นคงในระดับหนึ่งของการจ้างงานในสายอาชีพสังคมสงเคราะห์ หรืออาจสะท้อนถึงลักษณะของระบบราชการที่มีสัญญาการจ้างงานที่แน่นอน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความพึงพอใจ พบว่า ร้อยละ 47.62 รู้สึก “เฉยๆ” กับงานที่ทำ รองลงมาคือ “พึงพอใจมาก” (ร้อยละ 42.86) และ “ไม่พอใจ” (ร้อยละ 9.52) โดยเหตุผลหลักของความไม่พอใจคือ “ขาดความมั่นคง” (ร้อยละ 100.00) เนื่องจากลักษณะงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาจบใหม่เข้าทำงานส่วนใหญ่เป็นสัญญาจ้างรายปีหรือการจ้างเหมารายปี จึงทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงในหน้าที่การงานหรือโอกาสก้าวหน้าในสายงานอาชีพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2562, น. 3) ที่พบว่า บริบทตลาดแรงงานของวัยแรงงานตอนต้นของประเทศไทยจะเริ่มมีงานทำที่มั่นคง หรือได้งานที่พึงพอใจในช่วงอายุประมาณ 30-35 ปี เช่นเดียวกับผลการศึกษาของสิรินภา เพิ่มสกุลสิน (2564, น. 38) พบว่า ทศนคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจประกอบอาชีพข้าราชการของ คนรุ่น Generation Z โดยทศนคติด้านความก้าวหน้ามีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือ ด้านความมั่นคง และด้านสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ตามลำดับ

ผลการประเมินการใช้ประโยชน์จากความรู้ในหลักสูตร พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในการทำงานได้ในระดับ “มาก” (ร้อยละ 42.86) ข้อมูลนี้สะท้อนถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ที่สามารถเตรียมบัณฑิตให้พร้อมเข้าสู่ภาคปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงถึงความสอดคล้องของหลักสูตรกับการปฏิบัติงานจริง ซึ่งเป็นผลสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรตามกรอบ TQF ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาด้านความต้องการศึกษาต่อ พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ประสงค์ศึกษาต่อ (ร้อยละ 60.87) สะท้อนให้เห็นว่าบัณฑิตจำนวนมากให้ความสำคัญกับการเข้าสู่อาชีพก่อนที่จะพิจารณาการเรียนเพิ่มเติม โดยเฉพาะในสถานการณ์เศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน ส่วนกลุ่มผู้ที่มีแผนจะศึกษาต่อ พบว่า มีแนวโน้มสนใจเรียนต่อในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น จิตวิทยา (ร้อยละ 22.22) และ รัฐศาสตร์ (ร้อยละ 22.00) ซึ่งแสดงถึงความสนใจในการเพิ่มพูนความรู้ในด้านที่สามารถสนับสนุนงานด้านสังคมสงเคราะห์หรือการบริหารเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง และอาจเป็นการเตรียมตัวเพื่อปรับเปลี่ยนสายอาชีพในอนาคตได้อีกด้วย

ด้านการสอบและขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ยังไม่เคยสมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาต (ร้อยละ 78.26) และไม่มีผู้ใดได้รับ

ใบอนุญาต (ร้อยละ 100.00) โดยมีเหตุผลสำคัญคือ “ยังไม่มีความพร้อม” เช่น ยังไม่ได้เตรียมตัวสอบ ประเด็นนี้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่ควรให้ความสนใจ อาทิเช่น การสร้างแรงจูงใจในการสอบรับใบอนุญาต การขาดระบบเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบรับใบอนุญาต ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมจากคณะวิชา และสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ในการสร้างระบบแนะแนวหรือเตรียมสอบให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อผลักดันให้บัณฑิตเข้าสู่ระบบการสอบและขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์อย่างเป็นทางการมากขึ้น

5.2.2 คุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 87.50) อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารระดับกลาง เช่น ผู้จัดการหรือหัวหน้าฝ่าย (ร้อยละ 62.50) และทำงานในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 75.00) สะท้อนให้เห็นว่าการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตครั้งนี้ได้รับการพิจารณาจากบุคคลที่มีบทบาทในการกำกับดูแลและมีความเข้าใจบริบทการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

ผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับ "พึงพอใจมาก" ($\bar{X} = 4.15$) โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.40$) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.39$) ผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนถึงความสำเร็จของหลักสูตรในการปลูกฝังบัณฑิตให้มีคุณลักษณะสำคัญที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำงานกับประชากรกลุ่มเปราะบางซึ่งต้องอาศัยทั้งจริยธรรมและการสร้างสัมพันธภาพ การสื่อสารกับบุคคลหลากหลายกลุ่ม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2561, น. 75; 2562, น. 74; 2565, น. 106; 2566, น. 93) พบว่า ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของปวีณา ไชยสิทธิ์และคณะ (2567, น. 65) ที่พบว่า สถานประกอบการพึงพอใจต่อคุณลักษณะของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาในด้านคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด รองลงมาคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า คุณลักษณะ 2 ประการข้างต้นถือเป็นคุณลักษณะสำคัญในการทำงานเชิงวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ที่ต้องทำงานกับผู้คนหลากหลาย จำเป็นต้องมีทักษะทางสังคมในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Soft Skills) ซึ่งส่งผลดีต่อการทำงานกับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมวิชาชีพและสหวิชาชีพอื่นที่ทำงานร่วมกัน

คุณลักษณะของบัณฑิตที่ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างประเมินต่ำสุด คือ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.88$) โดยเฉพาะคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง คือ สามารถระบุและใช้เทคนิคทางสถิติในการศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนวทางแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.06$) สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่เห็นว่าส่วนที่เป็นจุดอ่อนหรือข้อควรต้องปรับปรุงของบัณฑิตมากที่สุดคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ร้อยละ 37.50) สอดคล้องกับผลการศึกษาคณลักษณะของบัณฑิตหลายสถาบัน (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช, 2561, น. 2-3; บุรินทร์ ศิริเนตร์และคณะ, 2563, น. 298; ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์, 2561, น. 75; 2562, น. 93; 2565, น. 106, 2566, น. 99-100; 2567, น. 120) ที่พบว่า ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างมีความพึงพอใจด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบัณฑิตอยู่ในระดับต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ได้รับการประเมินในระดับ "พึงพอใจมากที่สุด" ($\bar{X} = 4.54$) โดยเฉพาะในด้านจิตอาสาเพื่อสังคม ($\bar{X} = 4.81$) และความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.75$) ซึ่งแสดงถึงการบรรลุเป้าหมายเฉพาะของหลักสูตรที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ดังนั้นคุณลักษณะด้านจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่บัณฑิตสังคมสงเคราะห์ควรมี และเป็นที่ต้องการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และยังพบว่านายจ้างพึงพอใจในด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.69$) สะท้อนถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นหลักจรรยาบรรณทางวิชาชีพตามแนวทางของสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ไทยและมาตรฐานสากล สอดคล้องกับงานของ Banks (2012, p. 49) ที่เน้นว่าการยึดถือจริยธรรมและจรรยาบรรณเป็นพื้นฐานสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

โดยสรุป ข้อมูลที่ได้จากผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์สามารถพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยมีผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในมิติของจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม และจิตอาสา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานสังคมสงเคราะห์ ทั้งนี้ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมในด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของโลกการทำงานยุคใหม่

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรปรับปรุงและพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนทางด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยการส่งเสริมผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือการฝึกอบรมเฉพาะด้านให้กับนักศึกษาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
2. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตสังคมสงเคราะห์ เช่น จิตอาสา ความรับผิดชอบต่อสังคม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นจุดแข็งที่ควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง โดยจัดโครงการหรือกิจกรรมจิตอาสาอย่างเป็นระบบเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะเหล่านี้ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น
3. พัฒนาระบบสนับสนุนการเตรียมความพร้อมในการสอบรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เนื่องจากบัณฑิตส่วนใหญ่ไม่เคยสมัครสอบและยังไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ จึงควรมีการจัดกิจกรรมแนะแนว การติวสอบ และจัดอบรมเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนให้บัณฑิตเข้าสู่งานสอบรับใบอนุญาตอย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกเพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือวิธีผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์เชิงลึกถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือข้อจำกัดของบัณฑิตในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ
2. การติดตามภาวะการมีงานทำในระยะยาว (Longitudinal Study) ควรมีการศึกษาภาวะการมีงานทำในระยะเวลา 3-5 ปี หลังสำเร็จการศึกษา เพื่อวิเคราะห์เส้นทางการเติบโตในอาชีพ การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน รายได้ และการถือครองใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญในการประเมินความมั่นคงของอาชีพในสายสังคมสงเคราะห์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2565*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายบัณฑิตและฝึกซ้อม ประจำปีการศึกษา 2561. (2563). *คู่มือฝึกซ้อมพิธีประสาทปริญญาบัตร ครั้งที่ 27 ประจำปีการศึกษา 2561*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายบัณฑิตและฝึกซ้อม ประจำปีการศึกษา 2562 และ 2563. (2565). *คู่มือฝึกซ้อมพิธีประสาทปริญญาบัตร ครั้งที่ 28 ประจำปีการศึกษา 2562, 2563*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

คณะกรรมการฝ่ายทะเบียนบัณฑิต ปริญญาบัตรและหนังสือที่ระลึก ประจำปีการศึกษา 2564. (2566). *คู่มือฝึกซ้อมพิธีประสาทปริญญาบัตร ครั้งที่ 29 ประจำปีการศึกษา 2564*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

คณะกรรมการฝ่ายทะเบียนบัณฑิต ปริญญาบัตรและหนังสือที่ระลึก ประจำปีการศึกษา 2565. (2566). *คู่มือฝึกซ้อมพิธีประสาทปริญญาบัตร ครั้งที่ 30 ประจำปีการศึกษา 2565*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. สืบค้นจาก <https://online.anyflip.com/gpwyz/knhq/mobile/index.html>.

คณะกรรมการฝ่ายทะเบียนบัณฑิต ปริญญาบัตรและหนังสือที่ระลึก ประจำปีการศึกษา 2566. (2567). *E-book พิธีประสาทปริญญาบัตร ครั้งที่ 31 ประจำปีการศึกษา 2566*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. สืบค้นจาก <https://heyzine.com/flip-book/9dce99e26a.html>.

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (2560). *หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560)*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

- บุรินทร์ ศิริเนตร์, รฐา จันทวารา, พรพิมล ศรีธเรศ และสถาพร ยังประยูร. (2653). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตทางด้านโรงแรม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 11(1), น. 287-303.
- ปวีณา ไชยสิทธิ์, จุฑารัตน์ เปลวทอง, พัดชา ปิณฑะดิษ และทัศนีย์ บุญแรง. (2567). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามความต้องการของสถานประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน. *วารสารครุศาสตร์ ราชภัฏเชียงใหม่*, 3(2), น. 65-78.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2568). *กรอบความคิดของ OBE*. สืบค้นจาก <https://www.kmutt.ac.th/education/>.
- มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (2567). *E-book พิธีประสาทปริญญาบัตร ครั้งที่ 31 ประจำปีการศึกษา 2566*. สืบค้นจาก <https://heyzine.com/flip-book/9dce99e26a.html>.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช. (2561). รายงานสรุปผลการติดตามคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา อัตลักษณ์ และมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 (ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน) สาขาพยาบาลศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 (รุ่นที่ 67) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช. พิษณุโลก: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช.
- วิศปัยย์ ชัยช่วย และกิตติยา สุทธิประภา. (2567). *การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน: หลักการและแนวปฏิบัติสำหรับหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์กระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่*. พิมพ์ครั้งแรก (ฉบับอิเล็กทรอนิกส์). ขอนแก่น: สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์. (2558). *การศึกษาภาวะการมีงานทำของบัณฑิตและความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2558*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์. (2559). *คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2559*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์. (2561). *คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2560*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

- ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์. (2562). *คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2561*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์. (2563). *คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2562*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์. (2565). *คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2564*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์. (2566). *คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2565*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์. (2567). *คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2566*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2562). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษา วิเคราะห์การเข้าสู่ตลาดแรงงานและการทำงานของวัยแรงงานตอนต้นในประเทศไทยแบบมุ่ง อนาคต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน.
- สมชาย เทพแสง, กันต์ธรมณีนญา นฤโฆษกิตติภักดิ์ และอัจฉริยา เทพแสง. (2566). การศึกษาที่เน้น ผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE): กุญแจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น นักเรียนเป็นหลัก. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา*, 2(1), 39-52.
- สิรินภา เพิ่มสกุลสิน. (2564). *การเปิดรับข่าวสาร ทักษะคิด และความตั้งใจประกอบอาชีพข้าราชการ ของ Generation Z. (การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ จัดการการสื่อสารองค์กร)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุชน วงศ์แดง. (2567). การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์การ เรียนรู้ (OBE). *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 18(1), 234-251.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *คู่มือการเขียนรายละเอียดของรายวิชาและแผนการจัดการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *ระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิต*. สืบค้นจาก <http://www.employ.mua.go.th/>.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2565). *ระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิต*. สืบค้นจาก <https://employ.mhesi.go.th/index.php/MDl8fG1haW4vZGV0YWlsc3ViMmxldmVsMi8yNTYwLzI1NjQ>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565ก). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2565*. กรุงเทพฯ: สกอ.

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). *ระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิต*. สืบค้นจาก <https://employ.mhesi.go.th/index.php/MDl8fG1haW4vZGV0YWlsc3ViMmxldmVsMi8yNTYwLzI1NjQ>.

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567). *ระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิต*. สืบค้นจาก <https://employ.mhesi.go.th/>.

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2568). *ระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิต*. สืบค้นจาก <https://employ.mhesi.go.th/>.

สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (ม.ป.ป.). *จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2536 - 2559*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (2562). *ระบบบันทึกเกรดออนไลน์*. สืบค้นจาก

<https://gradeonline.hcu.ac.th/modules.php?name=ozaki6&file=print1&id=>.

ภาษาอังกฤษ

- Adam, S. (2004). *Using learning outcomes: A consideration of the nature, role, application and implications for European education of employing learning outcomes at the local, national and international levels*. United Kingdom Bologna Seminar.
- Alpaslan, A. N. (2019). Promoting social work graduates' employment through the social work curriculum: Employers' perspectives on the employability of Unisa's newly qualified social workers. *Social work/Maatskaplike Werk*, 55(3). Retrieved from <https://doi.org/10.15270/55-3-744>.
- Australian Association of Social Workers. (2020). *Australian Social Work Education and Accreditation Standards (ASWEAS)*. Canberra: AASW.
- Australian Government Department of Industry Innovation Science Research and Tertiary Education. (2013). *Australian Qualifications Framework (AQF) Second Edition January 2013*. Canberra: Australian Qualifications Framework Council.
- Banks, S. (2012). *Ethics and values in social work (4th ed.)*. Palgrave Macmillan.
- Biggs, J. (1999). *Teaching for quality learning at university*. Buckingham: SRHE and Open University Press.
- Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university (4th ed.)*. McGraw-Hill Education.
- Blom, H. & Espvall, M. (2023). Social work students' professional preferences. *Social Work Education*, Published online 31 May 2023. Routledge Taylor & Francis Group. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/02615479.2023.2216209>.
- Butler-Warke, A., & Bolger, J. (2021). Fifty years of social work education: Analysis of motivations and outcomes. *Social Work Education*, 40(2). Retrieved from <https://doi.org/10.1177/1468017320911603>.
- Clarke, K., Zanko, M., & Pearson, C. (2023). A systematic review of Australian higher education students' and graduates' work readiness. *Higher Education Research & Development*, 42(2), 221–240. Retrieved from

<https://doi.org/10.1080/07294360.2023.2192465>.

- ENQA. (2015). *Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area (ESG)*. European Association for Quality Assurance in Higher Education.
- Harden, R. M. (2007). Outcome-based education: the future is today. *Medical Teacher*, 29(7), 625–629.
- Higher Education Academy. (2015). *Framework for Embedding Employability in Higher Education*. York: HEA.
- Kennedy, D., Hyland, A. and Ryan, N.. (2007). *Writing and using learning outcomes: A practical guide*. University College Cork.
- Khoza, S. B., & Biyela, A. T. (2014). Decolonising technology-enhanced teaching through reflections in the OBE curriculum. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(4), 324–329.
- Killen, R. (2000). *Standards-referenced assessment: Linking outcomes, assessment and reporting*. Keynote address to be presented at the Annual Conference of the Association for the Study of Evaluation in Education in Southern Africa, Port Elizabeth, South Africa, 26-29 September.
- Malan, S. P. T. (2000). The ‘new paradigm’ of outcomes-based education in perspective. *Journal of Family Ecology and Consumer Sciences*, 28, 22–28.
- Rusyidi, B., Shih, Y.-C., McCarthy, M., & Tseng, Y.-H. (2023). Social work students’ perception of education quality, commitment, and competence: A comparison of Indonesia and Taiwan. *Social Sciences*, 12(3), 160. Retrieved from <https://doi.org/10.3390/socsci12030160>.
- Spady, W. G. (1994). *Outcome-Based Education: Critical issues and answers*. Arlington: American Association of School Administrators.
- Sri Ramakrishna College of Arts and Science. (2020). *Outcome Based Education (OBE) Manual (Revised during Academic Year 2020-21)*. Nava India. Retrieved from <https://www.srcas.ac.in/wp-content/uploads/2022/03/OBE-Manual.pdf>.

กฎหมาย

ราชกิจจานุเบกษา. (2564). กฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564. เล่ม 138 ตอนที่ 21 ก หน้า 1 วันที่ 25 มีนาคม 2564.

ราชกิจจานุเบกษา. (2565ก). กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. เล่ม 139 ตอนที่ 20 ก หน้า 3 วันที่ 31 มีนาคม 2565.

ราชกิจจานุเบกษา. (2565ข). กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. เล่ม 138 ตอนที่ 20 ก หน้า 28 วันที่ 31 มีนาคม 2565.

ราชกิจจานุเบกษา. (2565ค). กฎกระทรวง มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. เล่ม 139 ตอนที่ 20 ก หน้า 12 วันที่ 31 มีนาคม 2565.

ราชกิจจานุเบกษา. (2565ง). ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 212 ง หน้า 35 วันที่ 9 กันยายน 2565.

ราชกิจจานุเบกษา. (2565จ). ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 268 ง หน้า 64 วันที่ 14 พฤศจิกายน 2565.

ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 54 วันที่ 1 พฤษภาคม 2562.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

1. แบบสอบถามสำหรับบัณฑิต
2. แบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง
3. ตารางภาคผนวกที่ 1 แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับบัณฑิต ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes)
4. ตารางภาคผนวกที่ 2 แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes)

แบบสอบถามสำหรับบัณฑิต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้บัณฑิตที่จบการศึกษาจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้ประเมินการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถาม ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการทำงานของบัณฑิต (สำหรับผู้ที่มีการทำงาน)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะและความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

* โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ชื่อ - นามสกุลของบัณฑิต

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... หมู่ที่..... หมู่บ้าน.....

ตรอก/ซอย..... ถนน..... แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์..... โทรศัพท์มือถือ..... E-mail

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่าง

1. เพศ ☐ 1. หญิง ☐ 2. ชาย

2. อายุ (นับถึงวันนี้)ปีเดือน

3. สถานภาพสมรส

☐ 1. โสด ☐ 2. สมรส ☐ 3. หม้าย ☐ 4. หย่า ☐ 5. แยกกันอยู่

4. ภูมิลำเนาอยู่จังหวัด.....

5. ระดับการศึกษา ก่อนเข้าศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

☐ 1. มัธยมศึกษาปีที่ 6 สาย ☐ วิทย-คณิต

☐ ศิลป์-คำนวณ

☐ อื่นๆระบุ.....

☐ 2. ปวช. ☐ 3. ปวส.

6. ท่านเข้าศึกษาในปีการศึกษา.....

7. ท่านเข้าเรียนในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม โดย

- ☐ 1. สมัครเข้าเรียนเป็นครั้งแรก
- ☐ 2. สมัครเข้าเรียนโดยมีการเทียบโอนรายวิชาที่สามารถเทียบโอนได้
- ☐ 3. ย้ายคณะมาจากคณะอื่น (ย้ายภายในมหาวิทยาลัย)
- ☐ 4. อื่นๆ ระบุ.....

8. เหตุผลที่ท่านสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรนี้ (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

- ☐ 1. มีความสนใจ อยากประกอบอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์
- ☐ 2. เรียนตามคำแนะนำของคนอื่น
- ☐ 3. เรียนจบแล้วมีงานทำ
- ☐ 4. ชื่อเสียงของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- ☐ 5. ต้องการเรียนจบปริญญาตรีสาขาใดก็ได้
- ☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....

9. ระยะเวลาในการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา.....ปี เดือน

10. เกรดเฉลี่ยเมื่อสำเร็จการศึกษา.....

11. ก่อนเข้าศึกษาที่คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ท่านเคยทำงานที่มีรายได้มาก่อนหรือไม่ (งานประจำ/งานชั่วคราว) ☐ 1. ทำ ☐ 2. ไม่เคยทำ

12. หลังสำเร็จการศึกษาแล้วท่านได้งานทำครั้งแรก เมื่อใด

- ☐ 1. หางานได้ก่อนจบการศึกษา หรือได้งานทันทีหลังสำเร็จการศึกษา
- ☐ 2. หลังสำเร็จการศึกษา 1-3 เดือน ☐ 3. หลังสำเร็จการศึกษา 4-6 เดือน
- ☐ 4. หลังสำเร็จการศึกษา 7-9 เดือน ☐ 5. หลังสำเร็จการศึกษา 10-12 เดือน
- ☐ 6. มากกว่า 1 ปี ☐ 7. เป็นงานเดิมก่อนมาศึกษา หรือได้งานทำระหว่างศึกษา
- ☐ 8. ยังไม่เคยทำงาน

13. ตำแหน่งงานที่ทำครั้งแรก

14. ท่านเปลี่ยนงานมาแล้ว..... แห่ง ☐ ไม่เคยเปลี่ยนงาน ☐ ยังไม่เคยทำงาน

15. การศึกษาต่อ

- ☐ 1. ต้องการศึกษาต่อ ในหลักสูตร.....
- ☐ 2. ไม่ต้องการศึกษาต่อ
- ☐ 3. กำลังศึกษาต่อในหลักสูตร.....

16. การสอบรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต

- ☐ 1. เคยสมัครสอบมาแล้ว ครั้ง
- ☐ 2. ไม่เคยสมัครสอบ

17. ปัจจุบันท่านได้ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต จากสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ แล้วหรือยัง

- ☐ 1. ได้ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์มาแล้ว
- ☐ 2. ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนและยังไม่ได้รับใบอนุญาต
- ☐ 3. อื่นๆ ระบุ.....

18. สถานภาพการทำงานในปัจจุบัน

- ☐ 1. ทำงาน (รวมถึงประกอบอาชีพอิสระ/ กิจการส่วนตัว/ ช่วยงานครอบครัวที่ทำให้ท่านมีรายได้)
- ☐ 2. ทำงาน และกำลังศึกษาต่อในหลักสูตร.....
- ☐ 3. ไม่ได้ทำงาน (เข้าไปตอบตอนที่ 3 หน้า 4) เนื่องจาก.....
- ☐ 4. ไม่ได้ทำงาน เนื่องจากกำลังศึกษาต่อในหลักสูตร..... (เข้าไปตอบตอนที่ 3 หน้า 4)

ตอนที่ 2 ข้อมูลการทำงานของบัณฑิต (สำหรับผู้ที่มีการทำงานในปัจจุบัน)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างตามข้อเท็จจริง

1. ประเภทของหน่วยงานที่ท่านทำงาน

- ☐ 1. ราชการ สังกัดกระทรวง.....
- ☐ 2. บริษัทเอกชน ☐ 3. รัฐวิสาหกิจ ☐ 4. อื่นๆ (ระบุ).....

2. ตำแหน่งงานที่ท่านทำ.....

3. ลักษณะงานที่ท่านตรงกับ/เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์หรือไม่

- ☐ 1. ตรงกับ/เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์
- ☐ 2. ไม่เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์

4. เงินเดือนที่ได้รับ จำนวน บาท/เดือน

5. ชื่อหน่วยงาน
ที่อยู่.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

6. ความพึงพอใจกับตำแหน่งงานในปัจจุบัน

- ☐ 1. พอใจมาก ☐ 2. พอใจ ☐ 3. เฉยๆ ☐ 4. ไม่พอใจ

ถ้าตอบ **เฉยๆ** หรือ **ไม่พอใจ** โปรดระบุสาเหตุที่สำคัญที่สุดเพียง 1 ข้อ ต่อไปนี้

- ☐ 1. ค่าตอบแทนต่ำ ☐ 2. ขาดความมั่นคง ☐ 3. ขาดความก้าวหน้า
- ☐ 4. ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา ☐ 5. ระบบงานไม่ดี ☐ 6. ผู้ร่วมงานไม่ดี
- ☐ 7. อื่นๆ ระบุ.....

7. ท่านสามารถนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้เพียงใด

- ☐ 1. มากที่สุด ☐ 2. มาก ☐ 3. ปานกลาง
- ☐ 4. น้อย ☐ 5. น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม					
1.1 มีจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมในงาน จริยธรรมทางวิชาการ ศีลธรรมอันดี บทบัญญัติทางกฎหมายและจิตอาสาเป็นเครื่องชี้นำการปฏิบัติงาน					
1.2 มีคุณธรรม 6 ประการ ได้แก่ ขยัน อดทน ประหยัด เมตตา ซื่อสัตย์ กตัญญู และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
1.3 เห็นคุณค่า เข้าใจ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
1.4 แสดงออกถึงความมีวินัย กล้าหาญ ความรับผิดชอบ เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม					
1.5 ปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ใช้บริการระดับต่างๆ ตลอดจนขจัดอคติในการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างหลากหลาย					
1.6 ยึดถือหลักการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆในการปฏิบัติงาน					
1.7 เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม					
1.8 มีความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมไทย-จีน					
2. ด้านความรู้					
2.1 มีความรู้และหลักการทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้งาน การวิเคราะห์เข้าใจพลวัตของมนุษย์และสังคม การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และนโยบายสังคม					
2.2 มีความรู้ในวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ ค่านิยม จริยธรรม นโยบายของสังคมสงเคราะห์ วิชาชีพที่สามารถรับผิดชอบและกระทำบทบาท ในฐานะปฏิบัติงานทั่วไป (Generalist) ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระบบภาวะแวดล้อม					
2.3 มีความรู้เฉพาะด้านทางสังคมสงเคราะห์ ระเบียบวิธีวิจัย การจัดการรายกรณี การจัดการโครงการ การบริหารงานสังคมสงเคราะห์เพียงพอต่อการพัฒนาความเข้าใจ เสริมองค์ความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ระบบงาน และสร้างสรรค์งานบริการแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคมสงเคราะห์					
2.4 มีความรู้ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม อันจะทำให้สามารถและกำหนดนโยบายแผนงาน และปฏิบัติงานให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทัน					
2.5 สามารถนำความรู้ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรืองานที่					

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
รับผิดชอบ					
3. ด้านทักษะทางปัญญา					
3.1 ใฝ่เรียนใฝ่รู้ จดจำ เข้าใจสาระและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
3.2 สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
3.3 มีทักษะในการคิดเชิงเหตุผลและการคิดแบบองค์รวม					
3.4 สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ตีความและประเมินค่าเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และนำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ					
3.5 สามารถสืบค้น แยกแยะ ประเมิน บูรณาการ และสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งที่ได้จากประสบการณ์ หรือการค้นคว้าวิจัยเพื่อประโยชน์ในกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคม พัฒนาระบบบริการสังคม และขยายองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม					
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					
4.1 ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเป็นพลเมืองไทย					
4.2 สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหากลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม โดยยึดหลักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่งาน ผู้ใช้บริการและสังคมเป็นสำคัญ					
4.3 สามารถปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม					
4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม					
4.5 มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีสำนึกสาธารณะและมีจิตอาสา					
4.6 ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพกับผู้ให้บริการ ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบงานอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการกับปัญหาสังคมที่ประสบอยู่					
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
5.1 สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้งาน					
5.2 มีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูล ประมวล แปลความหมายและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างถูกต้องและรู้เท่าทัน					
5.3 สามารถสรุปประเด็น และสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอได้ถูกต้องเหมาะสม					
5.4 สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์					
5.5 สามารถระบุและใช้เทคนิคทางสถิติในการศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนวทางแก้ปัญหา					
5.6 มีทักษะในการวิเคราะห์เชิงปริมาณขั้นพื้นฐานที่ช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาสังคม หรือข้อมูลจากการค้นคว้าวิจัยที่จะช่วยในการ					

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
จัดการกับปัญหาสังคมในระดับและรูปแบบต่างๆ ตลอดจนการ พัฒนาวิชาชีพ วิธีการทำงาน คุณภาพบริการ และองค์ความรู้					
5.7 มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ใช้บริการเป้าหมาย และชุมชนที่มี ความหลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยและเหมาะสมกับ สถานการณ์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้					
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ					
6.1 สามารถสร้างสัมพันธภาพทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานทั้งใน ระดับรายกรณี กลุ่ม และชุมชน					
6.2 สามารถรวบรวม บันทึก วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่ เกี่ยวข้องกับการจัดหรือพัฒนาการบริการ					
6.3 สามารถจัดบริการหรือปฏิบัติงานระดับพื้นฐานให้กับผู้ใช้บริการ ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม ชุมชน ได้ทันทีตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ					
6.4 สามารถปฏิบัติทักษะวิชาชีพสังคมสงเคราะห์อย่างบูรณาการ เพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะผู้ประสานงานและ การจัดโครงการสวัสดิการสังคม					
7. คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต					
7.1 เป็นผู้ที่มีความรู้ และมีทักษะในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ ระดับปฏิบัติการตรงกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ใช้บริการ					
7.2 สามารถคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของกลุ่มเป้าหมาย					
7.3 มีความรับผิดชอบต่อสังคม					
7.4 มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์					
7.5 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
7.6 มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม					
7.7 เป็นผู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

1. คุณลักษณะที่ท่านคิดว่าเป็นจุดเด่น/จุดแข็งของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม
(ตอบเพียง 1 ด้านเท่านั้น)

- ☐ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
 ☐ 2. ด้านความรู้
 ☐ 3. ด้านทักษะทางปัญญา
☐ 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
☐ 5. ด้านด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
☐ 6. ด้านด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
 ☐ 7. ไม่มี

2. คุณลักษณะที่ท่านคิดว่าเป็นจุดที่ควรปรับปรุงของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม (ตอบเพียง 1 ด้านเท่านั้น)

- ☐ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ☐ 2. ด้านความรู้
- ☐ 3. ด้านทักษะทางปัญญา ☐ 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- ☐ 5. ด้านด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ☐ 6. ด้านด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
- ☐ 7. ไม่มี

3. จุดเด่นของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

.....

.....

.....

4. จุดอ่อน/ข้อควรปรับปรุงของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

.....

.....

.....

โครงการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2567

เรียน ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เก็บข้อมูลการประเมินความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา/
นายจ้างที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัย
หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ในการนี้ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถาม หรือมอบหมายให้หัวหน้างานหรือผู้ที่
สามารถประเมินการปฏิบัติงานของบัณฑิตได้ตามความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุง พัฒนา
หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ให้เป็นไปตาม
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และขอความกรุณาส่งคืนโดยใส่ซองจดหมายที่เจ้าหน้าที่จ่ายของ
ไว้แล้วตามที่แนบมาพร้อมนี้ ภายในวันที่ 15 ธันวาคม 2567

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ถนนเทพรัตน กม.18 ต.บางโหลง
อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ หวังเป็นอย่าง
ยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ชื่อ - นามสกุลของบัณฑิต

ตำแหน่งงานของบัณฑิต

* โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถาม ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะและความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างตามข้อเท็จจริง

- ชื่อหน่วยงาน
ที่อยู่.....
โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....
- ตำแหน่งงานของท่านในหน่วยงาน.....
- เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- อายุ..... ปี
- ประเภทของหน่วยงาน
☐ 1. ราชการ สังกัดกระทรวง.....
☐ 2. บริษัทเอกชน ☐ 3. รัฐวิสาหกิจ ☐ 4. อื่นๆ (ระบุ).....
- ระยะเวลาที่ท่านทำงานเกี่ยวข้องกับบัณฑิต
☐ 1. เป็นผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างาน เป็นเวลา..... ปี.....เดือน
☐ 2. เป็นผู้ร่วมงาน เป็นเวลา..... ปี.....เดือน
- ลักษณะงานที่บัณฑิตทำตรงกับ/เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์หรือไม่
☐ 1. ตรงกับ/เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์
☐ 2. ไม่เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ					ไม่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม						
1.1 มีจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมในงาน จริยธรรมทางวิชาการ ศีลธรรมอันดี บทบัญญัติทางกฎหมายและจิตอาสาเป็นเครื่องชี้นำการปฏิบัติงาน						
1.2 มีคุณธรรม 6 ประการ ได้แก่ ขยัน อดทน ประหยัด เมตตา ซื่อสัตย์ กตัญญู และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง						
1.3 เห็นคุณค่า เข้าใจ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น						
1.4 แสดงออกถึงความมีวินัย กล้าหาญ ความรับผิดชอบ เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม						

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ					ไม่เกี่ยวข้อง กับงานที่ทำ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.5 ปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ใช้บริการระดับต่างๆ ตลอดจนจัด อคติในการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างหลากหลาย						
1.6 ยึดถือหลักการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆในการปฏิบัติงาน						
1.7 เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม						
1.8 มีความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม ไทย-จีน						
2. ด้านความรู้						
2.1 มีความรู้และหลักการทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีทาง สังคมศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้งาน การวิเคราะห์ เข้าใจพลวัตของมนุษย์และสังคม การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ และนโยบายสังคม						
2.2 มีความรู้ในวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ ค่านิยม จริยธรรม นโยบายของสังคมสงเคราะห์ วิชาชีพที่สามารถรับผิดชอบและกระทำบทบาท ในฐานะ ปฏิบัติงานทั่วไป (Generalist) ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระบบ สถานะแวดล้อม						
2.3 มีความรู้เฉพาะด้านทางสังคมสงเคราะห์ ระเบียบวิธีวิจัย การ จัดการรายกรณี การจัดการโครงการ การบริหารงานสังคม สงเคราะห์เพียงพอต่อการพัฒนาความเข้าใจ เสริมองค์ความรู้เพื่อ พัฒนางาน วิชาชีพ ระบบงาน และสร้างสรรค์งานบริการแก่ กลุ่มเป้าหมายทางสังคมสงเคราะห์						
2.4 มีความรู้ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม อันจะทำให้สามารถและกำหนดนโยบายแผนงาน และปฏิบัติงาน ให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทัน						
2.5 สามารถนำความรู้ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรืองาน ที่รับผิดชอบ						
3. ด้านทักษะทางปัญญา						
3.1 ใฝ่เรียนรู้ จดจำ เข้าใจสาระและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง						
3.2 สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง						
3.3 มีทักษะในการคิดเชิงเหตุผลและการคิดแบบองค์รวม						
3.4 สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ตีความและประเมินค่าเพื่อการ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และนำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ						
3.5 สามารถสืบค้น แยกแยะ ประเมิน บูรณาการ และสังเคราะห์ ความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งที่ได้จากประสบการณ์ หรือการ ค้นคว้าวิจัยเพื่อประโยชน์ในกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคม พัฒนาระบบบริการสังคม และขยายองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม						

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ					ไม่เกี่ยวข้อง กับงานที่ทำ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ						
4.1 ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเป็นพลเมืองไทย						
4.2 สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม โดยยึดหลักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่งาน ผู้ใช้บริการและสังคมเป็นสำคัญ						
4.3 สามารถปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม						
4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม						
4.5 มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีสำนึกสาธารณะและมีจิตอาสา						
4.6 ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพกับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบงานอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการกับปัญหาสังคมที่ประสบอยู่						
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
5.1 สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้งาน						
5.2 มีวิจารณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูล ประมวล แปลความหมายและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างถูกต้องและรู้เท่าทัน						
5.3 สามารถสรุปประเด็น และสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอได้ถูกต้องเหมาะสม						
5.4 สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์						
5.5 สามารถระบุและใช้เทคนิคทางสถิติในการศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนวทางแก้ปัญหา						
5.6 มีทักษะในการวิเคราะห์เชิงปริมาณขั้นพื้นฐานที่ช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาสังคม หรือข้อมูลจากการค้นคว้าวิจัยที่จะช่วยในการจัดการกับปัญหาสังคมในระดับและรูปแบบต่างๆ ตลอดจนจนการพัฒนาวิชาชีพ วิธีการทำงาน คุณภาพบริการ และองค์ความรู้						
5.7 มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ใช้บริการเป้าหมาย และชุมชนที่มีความหลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้						
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ						
6.1 สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานทั้งใน						

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ					ไม่เกี่ยวข้อง กับงานที่ทำ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ระดับรายการนี้ กลุ่ม และชุมชน						
6.2 สามารถรวบรวม บันทึก วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหรือพัฒนาการบริการ						
6.3 สามารถจัดบริการหรือปฏิบัติงานระดับพื้นฐานให้กับผู้ใช้บริการทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม ชุมชน ได้ทันทีตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ						
6.4 สามารถปฏิบัติทักษะวิชาชีพสังคมสงเคราะห์อย่างบูรณาการเพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะผู้ประสานงานและการจัดโครงการสวัสดิการสังคม						
7. คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิตหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต						
7.1 เป็นผู้ที่มีความรู้ และมีทักษะในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ระดับปฏิบัติการตรงกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ใช้บริการ						
7.2 สามารถคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของกลุ่มเป้าหมาย						
7.3 มีความรับผิดชอบต่อสังคม						
7.4 มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์						
7.5 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้						
7.6 มีจิตอาสาเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม						
7.7 เป็นผู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ						
7.8 มีความพร้อมในการทำงานได้ทันทีหลังสำเร็จการศึกษา						

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

1. คุณลักษณะที่ท่านคิดว่าเป็นจุดเด่น/จุดแข็งของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม (ตอบเพียง 1 ด้านเท่านั้น)

- ☐ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- ☐ 2. ด้านความรู้
- ☐ 3. ด้านทักษะทางปัญญา
- ☐ 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- ☐ 5. ด้านด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ☐ 6. ด้านด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
- ☐ 7. ไม่มี

2. คุณลักษณะที่ท่านคิดว่าเป็นจุดที่ควรปรับปรุงของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม (ตอบเพียง 1 ด้านเท่านั้น)

- ☐ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- ☐ 2. ด้านความรู้
- ☐ 3. ด้านทักษะทางปัญญา
- ☐ 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- ☐ 5. ด้านด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ☐ 6. ด้านด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
- ☐ 7. ไม่มี

3. จุดเด่นของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

4. จุดอ่อน/ข้อควรปรับปรุงของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

5. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานของท่าน

6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตารางภาคผนวกที่ 1 แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับบัณฑิต ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมิน
คุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC (Mean)	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.1	1	1	1	1	ใช้ได้
1.2	1	1	1	1	ใช้ได้
1.3	1	1	1	1	ใช้ได้
1.4	1	1	1	1	ใช้ได้
1.5	1	1	1	1	ใช้ได้
1.6	1	1	1	1	ใช้ได้
1.7	1	1	1	1	ใช้ได้
1.8	1	1	1	1	ใช้ได้
2.1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.2	1	1	1	1	ใช้ได้
2.3	1	1	1	1	ใช้ได้
2.4	1	1	1	1	ใช้ได้
2.5	1	1	1	1	ใช้ได้
3.1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.2	1	1	1	1	ใช้ได้
3.3	1	1	1	1	ใช้ได้
3.4	1	1	1	1	ใช้ได้
3.5	1	1	1	1	ใช้ได้
4.1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.2	1	1	1	1	ใช้ได้
4.3	1	1	1	1	ใช้ได้
4.4	1	1	1	1	ใช้ได้
4.5	1	1	1	1	ใช้ได้
4.6	1	1	1	1	ใช้ได้
5.1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.2	1	1	1	1	ใช้ได้
5.3	1	1	1	1	ใช้ได้
5.4	1	1	1	1	ใช้ได้
5.5	1	1	1	1	ใช้ได้
5.6	1	1	1	1	ใช้ได้
5.7	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC (Mean)	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
6.1	1	1	1	1	ใช้ได้
6.2	1	1	1	1	ใช้ได้
6.3	1	1	1	1	ใช้ได้
6.4	1	1	1	1	ใช้ได้
7.1	1	1	1	1	ใช้ได้
7.2	1	1	1	1	ใช้ได้
7.3	1	1	1	1	ใช้ได้
7.4	1	1	1	1	ใช้ได้
7.5	1	1	1	1	ใช้ได้
7.6	1	1	1	1	ใช้ได้
7.7	1	1	1	1	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ทุกข้อมีค่า 1.00

ตารางภาคผนวกที่ 2 แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของ
แบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC (Mean)	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.1	1	1	1	1	ใช้ได้
1.2	1	1	1	1	ใช้ได้
1.3	1	1	1	1	ใช้ได้
1.4	1	1	1	1	ใช้ได้
1.5	1	1	1	1	ใช้ได้
1.6	1	1	1	1	ใช้ได้
1.7	1	1	1	1	ใช้ได้
1.8	1	1	1	1	ใช้ได้
2.1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.2	1	1	1	1	ใช้ได้
2.3	1	1	1	1	ใช้ได้
2.4	1	1	1	1	ใช้ได้
2.5	1	1	1	1	ใช้ได้
3.1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.2	1	1	1	1	ใช้ได้
3.3	1	1	1	1	ใช้ได้
3.4	1	1	1	1	ใช้ได้
3.5	1	1	1	1	ใช้ได้
4.1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.2	1	1	1	1	ใช้ได้
4.3	1	1	1	1	ใช้ได้
4.4	1	1	1	1	ใช้ได้
4.5	1	1	1	1	ใช้ได้
4.6	1	1	1	1	ใช้ได้
5.1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.2	1	1	1	1	ใช้ได้
5.3	1	1	1	1	ใช้ได้
5.4	1	1	1	1	ใช้ได้
5.5	1	1	1	1	ใช้ได้
5.6	1	1	1	1	ใช้ได้
5.7	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC (Mean)	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
6.1	1	1	1	1	ใช้ได้
6.2	1	1	1	1	ใช้ได้
6.3	1	1	1	1	ใช้ได้
6.4	1	1	1	1	ใช้ได้
7.1	1	1	1	1	ใช้ได้
7.2	1	1	1	1	ใช้ได้
7.3	1	1	1	1	ใช้ได้
7.4	1	1	1	1	ใช้ได้
7.5	1	1	1	1	ใช้ได้
7.6	1	1	1	1	ใช้ได้
7.7	1	1	1	1	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ทุกข้อมีค่า 1.00

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณปพร ลีวิโรจน์

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีนา เลิศแสนพร

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

3. อาจารย์นวนไล วัฒนกุล

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ภาคผนวก ข.

1. กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
2. กฎกระทรวง มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
3. กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
4. ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

กฎกระทรวง

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “มาตรฐานการอุดมศึกษา” ในมาตรา ๔ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ (๖) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ และบทนิยามคำว่า “มาตรฐานการอุดมศึกษา” ในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการและประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทุกฉบับที่เกี่ยวข้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิในสาขาหรือสาขาวิชา ทั้งนี้ ไม่ว่าในระดับใด สาขาใด หรือสาขาวิชาใด

ข้อ ๓ ในกฎกระทรวงนี้

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน

“มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำหนดขึ้นตามระดับการศึกษาแต่ละระดับ

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงาน ระหว่างการศึกษา

“หลักสูตรการศึกษา” หมายความว่า หลักสูตรระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญาตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนดซึ่งสถาบันอุดมศึกษาได้ให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

ข้อ ๔ ให้ใช้มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาตามกฎกระทรวงนี้ ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง

ข้อ ๕ ในการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องบริหารจัดการหลักสูตรและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล โดยต้องแสดงถึงพัฒนาการของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ข้อ ๖ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาประกอบด้วย

(๑) ระดับอนุปริญญา มีหนึ่งคุณวุฒิ ได้แก่ คุณวุฒิอนุปริญญา

(๒) ระดับปริญญาตรี มีหนึ่งคุณวุฒิ ได้แก่ คุณวุฒิปริญญาตรี

(๓) ระดับบัณฑิตศึกษา มีสี่คุณวุฒิ ได้แก่ คุณวุฒิประกาศนียบัตรบัณฑิต คุณวุฒิปริญญาโท คุณวุฒิประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และคุณวุฒิปริญญาเอก

ข้อ ๗ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาต้องมีอย่างน้อยสี่ด้าน ดังต่อไปนี้

(๑) ด้านความรู้

(๒) ด้านทักษะ

(๓) ด้านจริยธรรม

(๔) ด้านลักษณะบุคคล

รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อ ๘ นอกจากผลลัพธ์การเรียนรู้ตามข้อ ๗ คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านอื่นเพิ่มเติมหรือกำหนดรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้เพิ่มขึ้นตามความจำเป็นทางวิชาการหรือวิชาชีพของแต่ละสาขาหรือสาขาวิชา โดยประกาศเป็นมาตรฐานคุณวุฒิในสาขาหรือสาขาวิชาก็ได้

ข้อ ๙ เพื่อประโยชน์ในการสร้างความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพผลลัพธ์การเรียนรู้จริงของทุกหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับ และติดตามประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ดังกล่าว ที่สามารถติดตามตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล และนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิแต่ละระดับ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อ ๑๐ การนำผลการเรียน ผลลัพธ์การเรียนรู้ สมรรถนะ หรือประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาเทียบหน่วยกิตและสะสมไว้เพื่อขอรับคุณวุฒิตามระดับ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงกว่ามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่กำหนด

ข้อ ๑๒ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหน้าที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๑๓ คณะกรรมการอาจออกประกาศหรือแนวปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษานี้ได้

การออกประกาศหรือแนวปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายของประเภทและกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประเมินผลและทบทวนข้อกำหนดในกฎกระทรวงนี้ทุกห้าปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ โดยรับฟังความคิดเห็นของสถาบันอุดมศึกษา ผู้เรียน คณาจารย์ และผู้ใช้บัณฑิตอย่างกว้างขวาง

ข้อ ๑๕ คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในหลักสูตรที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอนอยู่หรือที่สถาบันอุดมศึกษาแจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทราบตามมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาตามกฎกระทรวงนี้แล้ว

ข้อ ๑๖ คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษาเดิมที่กำลังอยู่ระหว่างการปรับปรุงหรือคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษาใหม่ที่อยู่ระหว่างการพัฒนาในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และได้แจ้งการปรับปรุงหลักสูตรหรือพัฒนาหลักสูตรใหม่ดังกล่าวให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ดำเนินการต่อไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการและประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิในสาขาหรือสาขาวิชา บรรดาที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ จนแล้วเสร็จ ซึ่งต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรใหม่ดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามกฎกระทรวงนี้แล้ว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เอนก เหล่าธรรมทัศน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๔ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา กำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาด้วย ประกอบกับกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาอื่นกำหนดให้ “มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา” เป็นมาตรฐานการอุดมศึกษาอื่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “มาตรฐานการอุดมศึกษา” ในมาตรา ๔ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ (๖) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ และบทนิยามคำว่า “มาตรฐานการอุดมศึกษา” ในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่วการศึกษาในระบบ พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒) ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕

(๓) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘

(๔) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาหลักสูตรควบระดับปริญญาโทสองปริญญาในสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(๕) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(๖) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(๗) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาหลักสูตรควบระดับปริญญาตรีสองปริญญาในสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(๘) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(๙) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(๑๐) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(๑๑) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙

(๑๒) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบคลังหน่วยกิตระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑๓) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบคลังหน่วยกิตระดับอุดมศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(๑๔) ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญา ในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(๑๕) ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๓ ในกฎกระทรวงนี้

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน

“มาตรฐานการอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ข้อกำหนดขั้นต่ำของหลักสูตรการศึกษา และข้อกำหนดขั้นต่ำของเกณฑ์ในการขอตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

“มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำของหลักสูตรการศึกษา คุณลักษณะ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

“มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงาน ระหว่างการศึกษา

“หลักสูตรการศึกษา” หมายความว่า หลักสูตรระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญาตามที่ คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนดซึ่งสถาบันอุดมศึกษาได้ให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ

“ระบบทวิภาค” หมายความว่า ระบบการจัดการศึกษาในหนึ่งปีการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น สองภาคการศึกษาปกติ และหนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าสัปดาห์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

ข้อ ๔ ให้ใช้มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎกระทรวงนี้ ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การติดตามและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง

ข้อ ๕ มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาประกอบด้วย

- (๑) มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา
- (๒) มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี
- (๓) มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อ ๖ มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา ต้องมีระยะเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียนคิดเป็น จำนวนหน่วยกิตรวมตามระบบทวิภาค ดังต่อไปนี้

(๑) หลักสูตรอนุปริญญาที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติสองปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า หกสิบหน่วยกิต

(๒) หลักสูตรอนุปริญญาที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติสามปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า เก้าสิบหน่วยกิต

การสำเร็จหลักสูตรตามวรรคหนึ่ง ผู้เรียนต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอนุปริญญาด้วย

ข้อ ๗ มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ต้องมีระยะเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียนคิดเป็น จำนวนหน่วยกิตรวมตามระบบทวิภาค ดังต่อไปนี้

(๑) หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติสี่ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า หนึ่งร้อยยี่สิบหน่วยกิต

(๒) หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติห้าปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า หนึ่งร้อยห้าสิบหน่วยกิต

(๓) หลักสูตรปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษาปกติไม่น้อยกว่าหกปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบหน่วยกิต

(๔) หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบสองหน่วยกิต การสำเร็จหลักสูตรตามวรรคหนึ่ง ผู้เรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีด้วย

ข้อ ๘ มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ต้องมีระยะเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียนคิดเป็นจำนวนหน่วยกิตรวมตามระบบทวิภาค ดังต่อไปนี้

(๑) หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตและหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่หน่วยกิต

(๒) หลักสูตรปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่าสามสิบหกหน่วยกิต

(๓) หลักสูตรปริญญาเอก กรณีผู้เรียนสำเร็จปริญญาตรี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบสองหน่วยกิต สำหรับกรณีผู้เรียนสำเร็จปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่าสี่สิบแปดหน่วยกิต

การสำเร็จหลักสูตรตามวรรคหนึ่ง ผู้เรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษาของแต่ละระดับคุณวุฒิด้วย

ข้อ ๙ ให้คิดหน่วยกิตในระบบทวิภาคตามข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ดังต่อไปนี้

(๑) รายวิชาภาคทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่าสี่ห้าชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

(๒) รายวิชาภาคปฏิบัติที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่าสามสิบชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

(๓) การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

(๔) การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

(๕) การค้นคว้าอิสระที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

(๖) วิทยานิพนธ์ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

(๗) กิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดที่สร้างการเรียนรู้นอกเหนือจากรูปแบบที่กำหนดข้างต้น การนับระยะเวลาในการทำกิจกรรมนั้นต่อภาคการศึกษาปกติให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต ให้เป็นไปตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบอื่นที่ไม่ใช่ระบบทวิภาค ให้นับระยะเวลาการศึกษาและการคิดหน่วยกิตเทียบเคียงได้กับระบบทวิภาคโดยให้สภาสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวเป็นผู้กำหนด

ข้อ ๑๐ มาตรฐานหลักสูตรควมระดับปริญญาตรีสองปริญญา หรือหลักสูตรควมระดับปริญญาโทสองปริญญา ในสาขาวิชาที่ต่างกัน ต้องมีระยะเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียนคิดเป็นจำนวนหน่วยกิตรวมตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด และต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิของทั้งสองปริญญานั้น

ข้อ ๑๑ มาตรฐานหลักสูตรควมระดับปริญญาตรีและปริญญาโท หรือหลักสูตรควมระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ไม่ว่าจะเป็สาขาวิชาเดียวกันหรือต่างสาขาวิชา ต้องมีระยะเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียนคิดเป็นจำนวนหน่วยกิตรวมตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด และต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิของทั้งสองปริญญานั้น

ข้อ ๑๒ หลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ต้องประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และสาขาวิชา
- (๒) ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้
- (๓) โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต
- (๔) การจัดกระบวนการเรียนรู้
- (๕) ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งรวมถึงคณาจารย์และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- (๖) คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา
- (๗) การประเมินผลการเรียนและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา
- (๘) การประกันคุณภาพหลักสูตร
- (๙) ระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร
- (๑๐) รายการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดเกณฑ์ซึ่งเป็นรายละเอียดในแต่ละรายการตามวรรคหนึ่งให้เหมาะสมกับหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต หรือประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงได้

ข้อ ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการสร้างความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพผลลัพธ์การเรียนรู้จริงของทุกหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และติดตามประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ดังกล่าวที่สามารถติดตามตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล และนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อ ๑๔ การเทียบโอนหน่วยกิตและผลการศึกษาระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี หรือระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาหนึ่ง เพื่อเข้าศึกษาในระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี หรือระดับบัณฑิตศึกษาในอีกสถาบันอุดมศึกษาหนึ่ง ให้เทียบโอนได้ตามหลักการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาในหลักสูตรการศึกษาที่คณะกรรมการรับรองมาตรฐานและมีสาระสำคัญครอบคลุมรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่ขอเทียบโอน

(๒) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่ประเมินผลการเรียนได้ไม่ต่ำกว่าระดับที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) มีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตรวมที่รับเทียบโอนไม่เกินสัดส่วนที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) หลักการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อ ๑๕ การสะสมผลการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ เพื่อพัฒนาตนเอง หรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสำเร็จหลักสูตรการศึกษาหรือเพื่อขอรับปริญญา ให้กระทำได้โดยระบบคลังหน่วยกิตในระดับอุดมศึกษาตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

(๑) การนำผลการเรียน ผลลัพธ์การเรียนรู้ สมรรถนะ หรือประสบการณ์มาเทียบหน่วยกิตและสะสมในคลังหน่วยกิตได้ตามหลักเกณฑ์การเทียบโอน

(๒) การไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุ คุณวุฒิของผู้เรียน และระยะเวลาในการเรียน

(๓) การลงทะเบียนเรียนและสะสมหน่วยกิตได้ตลอดชีวิต โดยไม่มีเงื่อนไขของระยะเวลาในการสะสม

(๔) การลงทะเบียนเรียนและสะสมหน่วยกิตในสถาบันอุดมศึกษามากกว่าหนึ่งแห่งได้

ข้อ ๑๖ การเทียบหลักสูตรการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศกับหลักสูตรการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศเพื่อรับรองคุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษา โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

(๑) หลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศต้องได้รับการรับรองมาตรฐานตามกฎหมายของประเทศนั้น หรือได้รับการรับรองจากองค์กรวิชาชีพหรือวิชาการของประเทศนั้น

(๒) เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานเทียบได้กับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ข้อ ๑๗ การเทียบหลักสูตรการศึกษาที่จัดโดยองค์กรวิชาชีพ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของเอกชน กับหลักสูตรการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อรับรองคุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษา โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

(๑) หลักสูตรการศึกษาที่ขอเทียบต้องจัดโดยองค์กรวิชาชีพ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์ หน้าที่และอำนาจในการจัดหลักสูตรดังกล่าว

(๒) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีมาตรฐานเทียบได้กับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาและมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ข้อ ๑๘ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เผยแพร่หลักสูตรที่ให้ปริญญาทั้งที่ดำเนินการสอดคล้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการไม่รับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาของหลักสูตรการศึกษาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๙ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงกว่ามาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำหนด

ข้อ ๒๐ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหน้าที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๒๑ คณะกรรมการอาจออกประกาศหรือแนวปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษานี้ได้

การออกประกาศหรือแนวปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายของประเภทและกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา

ข้อ ๒๒ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประเมินผลและทบทวนข้อกำหนดในกฎกระทรวงนี้ ทุกห้าปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ โดยรับฟังความคิดเห็นของสถาบันอุดมศึกษา ผู้เรียน คณาจารย์ และผู้ใช้บัณฑิตอย่างกว้างขวาง

ข้อ ๒๓ หลักสูตรการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอนอยู่หรือที่สถาบันอุดมศึกษาแจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทราบตามมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่า เป็นการดำเนินการตามกฎหมายนี้แล้ว

ข้อ ๒๔ ในวาระเริ่มแรก การใด ๆ ที่เกี่ยวกับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่กำหนดไว้ตามประกาศว่าด้วยมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา บรรดาที่ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวงนี้ ซึ่งดำเนินการอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และสถาบันอุดมศึกษาได้แจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทราบภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ดำเนินการต่อไปตามประกาศดังกล่าว จนกว่าจะแล้วเสร็จ เว้นแต่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เอนก เหล่าธรรมทัศน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๔ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา กำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาด้วย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “มาตรฐานการอุดมศึกษา” ในมาตรา ๔ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ (๖) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ และบทนิยามคำว่า “มาตรฐานการอุดมศึกษา” ในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

(๒) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการอุดมศึกษาสู่การปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๓ ในกฎกระทรวงนี้

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า สถาบันที่จัดการศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน

“มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับคุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษา การดำเนินการ ผลลัพธ์ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

“มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงาน ระหว่างการศึกษา

“หลักสูตรการศึกษา” หมายความว่า หลักสูตรระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญาตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนดซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาได้ให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ

“แผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า แผนระยะห้าปีซึ่งกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาให้ความเห็นชอบ เพื่อใช้ในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

ข้อ ๔ ให้ใช้มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสภาสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง

ข้อ ๕ มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาประกอบด้วยมาตรฐานศักยภาพและความพร้อม มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานการดำเนินการเพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ

หมวด ๑

มาตรฐานศักยภาพและความพร้อม

ข้อ ๖ มาตรฐานศักยภาพและความพร้อม เป็นมาตรฐานเพื่อใช้ในการพิจารณาการจัดตั้งและการประเมินสถานภาพการดำรงอยู่ของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย

- (๑) ด้านกายภาพ
- (๒) ด้านวิชาการ
- (๓) ด้านการเงินและการบัญชี
- (๔) ด้านการบริหารจัดการ

ข้อ ๗ สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านกายภาพ ดังต่อไปนี้

- (๑) ทำเลที่ตั้งและบริเวณใกล้เคียง
 - (ก) เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
 - (ข) เป็นสัดส่วนไม่ปะปนกับสถานที่อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา
 - (ค) อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมที่จะสามารถสร้างบรรยากาศทางวิชาการได้ดี

(๒) พื้นที่ดำเนินการ

มีพื้นที่ดำเนินการรองรับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาอย่างครบถ้วนตามพันธกิจ และเพียงพอสำหรับการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้มีมาตรฐานเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๓) โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

(ก) มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เหมาะสม และเพียงพอต่อการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา

(ข) มีสาธารณูปโภคที่เพียงพอ โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ค) มีอุปกรณ์และระบบความปลอดภัย ระบบป้องกันอัคคีภัย โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ง) มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

(จ) มีแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่สามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอและสอดคล้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและบริบทของสังคมดิจิทัลที่ทันสมัย

ข้อ ๘ สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านวิชาการ ดังต่อไปนี้

(๑) มีบุคลากรสายวิชาการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในสาขาวิชา และรายวิชาที่เปิดสอน โดยเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา และมีจำนวนที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน

(๒) มีระบบการบริหารและการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการ เพื่อให้บุคลากรสายวิชาการมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

(๓) มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นและเหมาะสมกับสาขาวิชาและรายวิชาที่เปิดสอน มีการบำรุงรักษาและพัฒนาให้มีความทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

(๔) มีระบบและเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ข้อ ๙ สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านการเงินและการบัญชี ดังต่อไปนี้

(๑) มีเงินทุนและทรัพย์สินอื่น รวมทั้งแหล่งทุนเพียงพอสำหรับการดำเนินการตามพันธกิจ

(๒) มีการวิเคราะห์รายรับ รายจ่าย ต้นทุนต่อหน่วยของหลักสูตรการศึกษา และความคุ้มค่าของการดำเนินงาน

(๓) มีการประมาณการสถานะการเงินที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต และมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการเงินเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางการเงินสำหรับการดำรงอยู่ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพ

(๔) มีระบบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและระบบตรวจสอบที่มีมาตรฐาน

ข้อ ๑๐ สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านการบริหารจัดการ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสภาสถาบันอุดมศึกษาที่ประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในเชิงบริหารด้านต่าง ๆ ที่หลากหลาย สามารถชี้แนะและกำกับการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา
- (๒) มีผู้บริหารซึ่งมีความซื่อสัตย์และประสบการณ์ในด้านการบริหารสถาบันอุดมศึกษา
- (๓) มีบุคลากรสายสนับสนุนซึ่งมีความรู้ ความชำนาญในการบริหารจัดการ โดยมีระบบการบริหารและการพัฒนาบุคลากรดังกล่าวเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- (๔) มีระบบการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาตั้งแต่ระดับสภาสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหาร และคณาจารย์ในทุกระดับให้มีการบริหารและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล
- (๕) มีระบบการรับฟัง การวิเคราะห์ และการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต ท้องถิ่น และสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การเปิดหลักสูตรการศึกษา การจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินผล ทั้งนี้ โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนและกลุ่มต่าง ๆ จะได้รับ

หมวด ๒

มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา

ข้อ ๑๑ มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา เป็นมาตรฐานเพื่อให้การดำเนินการตามภาระหน้าที่หลักเป็นไปอย่างครบถ้วนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย

- (๑) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- (๒) ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม
- (๓) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม
- (๔) ด้านการทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

ข้อ ๑๒ สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายและทิศทางในการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา
- (๒) จัดให้มีหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลายไม่ว่าแบบให้ปริญญาหรือแบบไม่ให้ปริญญา เพื่อส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต
- (๓) จัดทำและบริหารหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

(๔) มีการพัฒนาคณาจารย์ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระบบชั้นเรียนและผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการให้คำปรึกษาและการดูแลผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

(๕) กำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรการศึกษา

ข้อ ๑๓ สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และเชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

(๒) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อการพัฒนาและความต้องการของประเทศหรือพื้นที่

(๓) พัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ นักวิจัย และผู้เรียน ให้มีความสามารถในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการจัดหาแหล่งทุน การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรให้เพียงพอในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม

(๔) ส่งเสริมการบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยแก่ผู้เรียน

(๕) จัดให้มีระบบบริหารจัดการงานวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลด้านการวิจัยและนวัตกรรมตามศักยภาพของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลผลงานวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา

(๖) กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามจริยธรรมในการวิจัย การประกันคุณภาพการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม และมีการประเมินผลกระทบของผลงานวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา

(๗) ส่งเสริมการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์หรือเชิงสาธารณะ

ข้อ ๑๔ สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและทิศทางการบริการวิชาการและการพัฒนาเชิงพื้นที่ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

(๒) กำกับดูแลกระบวนการบริการวิชาการให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งที่เป็นบริการของหน่วยงานและของคณาจารย์ โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ตอบสนองและสร้างประโยชน์แก่ชุมชน สังคม และประเทศ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

(๓) ส่งเสริมให้คณาจารย์ ผู้เรียน และชุมชน ร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาชุมชนในพื้นที่เพื่อสร้างประสบการณ์จริงให้เกิดขึ้นในการเรียนรู้และเพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่

(๔) ส่งเสริมให้มีการบูรณาการการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้

(๕) กำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการบริการวิชาการและมีการกำกับติดตามการให้บริการวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อ ๑๕ สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและทิศทางการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เพื่อการธำรงรักษา สืบสาน เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมไทยหรือการพัฒนา ต่อยอด และสร้างคุณค่าใหม่ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา

(๒) จัดให้มีรายวิชาในหลักสูตรการศึกษาและกิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลายของท้องถิ่นและของชาติ

หมวด ๓

มาตรฐานการดำเนินการเพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ

ข้อ ๑๖ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานตามหมวด ๑ มาตรฐานศักยภาพและความพร้อม และหมวด ๒ มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา อย่างครบถ้วน และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีคุณภาพและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักธรรมาภิบาล สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ โดยมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ครอบคลุมการดำเนินงานตามกลยุทธ์และการดำเนินงานตามพันธกิจ และมีการถ่ายทอดสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ โดยมีตัวชี้วัดที่ประเมินผลได้อย่างแท้จริง

(๒) จัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อนำความคิดเห็นไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียอย่างต่อเนื่อง

(๓) ติดตาม ทบทวน และปรับปรุงแผนตาม (๑) และผลการดำเนินการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการรวบรวม วิเคราะห์ และจัดการข้อมูลอย่างเหมาะสม สามารถนำมาใช้สนับสนุนการตัดสินใจ

(๔) ประเมินความต้องการด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากร มีการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามพันธกิจให้ประสบความสำเร็จ มีระบบบริหารงานบุคคลที่ส่งเสริมการนำศักยภาพของบุคลากรมาใช้อย่างเต็มที่ และทำให้บุคลากรมีความมั่นคงในอาชีพ

(๕) มีการติดตามและรายงานผลลัพธ์ รวมทั้งมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนการปรับปรุง การดำเนินการเพื่อพัฒนาผลลัพธ์ในด้านที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

(ก) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และผลลัพธ์ตามพันธกิจที่สถาบันอุดมศึกษาประกาศ ต่อสาธารณะ

(ข) ผลลัพธ์ด้านการทำประโยชน์ให้ท้องถิ่นและสังคม

(ค) ผลลัพธ์ด้านความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย

(ง) ผลลัพธ์ด้านบุคลากร ทั้งด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านสวัสดิการและผลประโยชน์ตอบแทน

(จ) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร การกำกับดูแล และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

(ฉ) ผลลัพธ์ด้านการเงิน การงบประมาณ และความคงอยู่หรือเพิ่มขึ้นของผู้รับบริการ

ให้คณะกรรมการเผยแพร่รายงานผลลัพธ์ตาม (๕) (ก) (ข) และ (ค) ให้ประชาชนทราบ เป็นการทั่วไป

หมวด ๔

บทเบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๗ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถยกระดับคุณภาพ การศึกษาให้สูงกว่ามาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำหนด

ข้อ ๑๘ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหน้าที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๑๙ คณะกรรมการอาจออกประกาศหรือแนวปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานี้ได้

การออกประกาศหรือแนวปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลาย ของประเภทและกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา

ข้อ ๒๐ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประเมินผลและทบทวนข้อกำหนดในกฎกระทรวงนี้ ทุกห้าปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ โดยรับฟังความคิดเห็นของสถาบันอุดมศึกษา ผู้เรียน คณาจารย์ และผู้ใช้บัณฑิตอย่างกว้างขวาง

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๑ ในวาระเริ่มแรก การใด ๆ ที่เกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่กำหนดไว้ตามประกาศว่าด้วยมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา บรรดาที่ถูกละเลย โดยกฎกระทรวงนี้ ซึ่งดำเนินการอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และสถาบันอุดมศึกษา

ได้แจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทราบภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ดำเนินการต่อไปตามประกาศดังกล่าวจนกว่าจะแล้วเสร็จ เว้นแต่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เอนก เหล่าธรรมทัศน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๔ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา กำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาด้วย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบกับมติคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕”

๒. ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

๓. ในประกาศนี้

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน

“มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำหนดขึ้นตามระดับการศึกษาแต่ละระดับ

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในทำงานระหว่างการการศึกษา

๔. ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก ประกอบด้วยอย่างน้อย ๔ ด้าน ได้แก่

๔.๑ ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

๔.๒ ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตน และพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

๔.๓ จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

๔.๔ ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยม ที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึก ประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

๕. รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านในข้อ ๔ ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ เป็นไปตาม เอกสารแนบท้ายประกาศฉบับนี้

๖. สถาบันอุดมศึกษาต้องแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ในการผลิตบัณฑิตให้ได้ผลลัพธ์ การเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร โดยออกแบบและพัฒนาระบบและกลไก หรือวิธีการ พร้อมหลักฐาน เชิงประจักษ์ สำหรับการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาและตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อการ รับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาของหลักสูตรการศึกษา

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิก
ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านตามคุณวุฒิแต่ละระดับ

ความรู้ (Knowledge)					
ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล โครงสร้างของความรู้สำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้ ๑. ความรู้เชิงสาระ/หลักการ ความรู้เชิงกระบวนการ และความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ๒. * ความรู้ที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยง การปรับใช้ การต่อยอดความรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาและการทำงานร่วมกัน * หมายถึง ยกเว้นคุณวุฒิระดับอนุปริญญา					
อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตรบัณฑิต ชั้นสูง	ปริญญาเอก
ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับการนำไปใช้ทำงานตามบทบาทหน้าที่	ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ ปรับใช้ ความรู้เพื่อพัฒนางาน	ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาวิชาชีพ	ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่เพื่อการค้นพบ และสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นที่ยอมรับ	ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ และเชื่อมโยงสร้างองค์ความรู้ใหม่เชิงปฏิบัติในการแก้ปัญหาทางวิชาชีพแบบองค์รวมและเป็นที่ยอมรับ	ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ เชื่อมโยงความรู้ และใช้กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาแบบองค์รวม ซึ่งเป็นที่ยอมรับ และอ้างอิงได้ และหรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้
การสร้างสิ่งใหม่ หมายถึง กระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งทำให้ได้ผลผลิตใหม่ที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ สิ่งของ กระบวนการ ระบบ แนวคิด อันเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นจากความรู้ ความคิดริเริ่ม หรือความคิดสร้างสรรค์ใหม่ หรือมีการพัฒนา ต่อยอด ประยุกต์ และปรับปรุง ให้สามารถใช้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทใหม่ วิถีชีวิตใหม่ หรือความต้องการใหม่ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ หมายถึง กระบวนการวิจัยที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยประเภทต่าง ๆ ซึ่งทำให้ได้ผลผลิต หรือข้อค้นพบจากการวิจัย เป็นแนวคิด ทฤษฎี หรือสาระความรู้ใหม่ ที่ช่วยในการส่งเสริมหรือพัฒนาศาสตร์ในสาขานั้น หรือส่งเสริมให้เกิดการสร้างศาสตร์ใหม่แบบบูรณาการ					

ทักษะ (Skills)

ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว ชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตน และพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

โครงสร้างของทักษะสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

๑. ทักษะการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ หรือตามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

๒. ทักษะทั่วไป ประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้ ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่นำไปสู่การพัฒนางาน วิชาชีพ การดำรงชีวิตและการทำงานเพื่อสร้างสรรค์องค์กร และสังคม ซึ่งเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตรบัณฑิต ชั้นสูง	ปริญญาเอก
๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการปฏิบัติงานได้ ตามแนวปฏิบัติที่กำหนด ๒. ทักษะด้านดิจิทัล	๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการปฏิบัติ และ การปรับปรุงพัฒนางาน เพื่อการประกอบอาชีพ ๒. ทักษะด้านดิจิทัล	๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการปฏิบัติ และ การปรับปรุงพัฒนางาน ให้มีความเป็นมืออาชีพ ๒. ทักษะด้านดิจิทัล	๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และ ทักษะการสร้างความรู้ ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่ม สร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้าง ความรู้ใหม่เชิงวิชาการ หรือวิชาชีพ ๒. ทักษะด้านดิจิทัล	๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และ ทักษะการสร้างความรู้ ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อสร้าง ความรู้ใหม่เชิงวิชาการ หรือวิชาชีพในระดับเป็น ที่ยอมรับ และเป็น แนวปฏิบัติได้ ๒. ทักษะด้านดิจิทัล	๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และ ทักษะการสร้างความรู้ ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อสร้าง องค์ความรู้ใหม่เชิงวิชาการ หรือวิชาชีพในระดับที่อ้างอิง หรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้ ๒. ทักษะด้านดิจิทัล

หลักสูตรต้องอ้างอิงทักษะจากกรอบแนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และ Top ๑๐ Skills ของ World Economic Forum

ตัวอย่างทักษะ : ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (inquiry skills) การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) การแสดงเหตุผล (reasoning) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) การเรียนรู้ (learning) การสื่อสาร (communication) ความร่วมมือรวมพลัง (collaboration) การทำงานเป็นทีม (team working) ความเป็นผู้นำ (leadership) ความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) การแก้ไขปัญหา (problem solving) การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills)

จริยธรรม (Ethics)

จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

โครงสร้างของจริยธรรมสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

๑. การกระทำที่เป็นไปตามกฎกติกา และเกิดประโยชน์ต่อสังคม
๒. การหลีกเลี่ยงการกระทำสิ่งผิดกฎกติกาของสังคม และไม่ทำผิดกฎหมาย

ทั้งนี้ หลักสูตรต้องกำหนดจริยธรรมที่เหมาะสมกับสาขาวิชาในแต่ละระดับคุณวุฒิ และจริยธรรมเฉพาะวิชาชีพที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพ หรือประชาคมวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

ตัวอย่างจริยธรรม : การกระทำที่มีจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีจิตใจเมตตา ความโอบอ้อมอารี การมีจิตสาธารณะ การรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การกระทำที่ไม่ถูกจริยธรรม เช่น การคัดลอกผลงาน การทุจริตทางวิชาการ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การละเมิดสิทธิเสรีภาพ การลักขโมย การทุจริตการสอบ การฉ้อโกง การไม่กระทำตามสัญญา การโฆษณาสรรพคุณของสินค้าเกินจริง การกระทำที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น

ลักษณะบุคคล (Character)

ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ค่านิยม ที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

โครงสร้างของลักษณะบุคคลสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

๑. ลักษณะบุคคลทั่วไป

๒. ลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ หรือตามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างลักษณะบุคคล : บุคลิกที่น่าเชื่อถือ เป็นมิตร มีเสน่ห์ เป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีเมตตา กรุณา รักการทำงานเป็นทีม ช่างสังเกต คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง การรักษาสิ่งแวดล้อม ความพอเพียง ความเท่าเทียมกันในสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับความแตกต่างในสังคม ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบ อดทนในการทำงานตามวิชาชีพ ความรอบคอบ ความละเอียดถี่ถ้วน เป็นแบบอย่างได้ บุคลิกภาพดี มีการสื่อสารที่ดี คิดเป็นระบบ เชื่อมั่นในตนเอง มีสุนทรียนิยม มีศิลปนิสัย มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รักการเล่น รักการแสดง เป็นนักบริหารจัดการ มีความคิดเชิงตรรกะ เป็นผู้ประกอบการ การรู้ดิจิทัล (digital literacy) และการรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) เช่น การรู้เทคโนโลยี (technology literacy) การรู้สารสนเทศ (information literacy) การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น (visual literacy) การรู้การสื่อสาร (communication literacy) การรู้สังคม (social literacy) เป็นต้น

ทั้งนี้ ทุกหลักสูตรต้องกำหนดลักษณะบุคคลที่เป็นลักษณะบุคคลทั่วไปที่เหมาะสมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรและสถาบัน ส่วนหลักสูตรวิชาชีพ ควรกำหนดลักษณะบุคคลเฉพาะวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพด้วย โดยอาจเลือกลักษณะบุคคลทั่วไปมากำหนดเป็นคุณสมบัติที่เป็นจุดเน้นให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร